

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:1**

Ökad stiftssamverkan

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker kyrkostyrelsens förslag om ändringar i kyrkoordningen för att tydliggöra stiftens möjligheter att anlita personal och ta del av resurser på andra sätt än genom anställning eller anskaffning. Kyrkorättsnämnden har i sitt yttrande framhållit att uttrycket ”*eller anlita*” också bör införas i 2 kap. 1 § om församlingarnas uppdrag. Utskottet delar denna bedömning och anser att bestämmelserna bör vara likalydande när förutsättningarna är desamma. Utskottet föreslår vidare att tillägget om möjligheten att tillgodogöra sig resurser och kompetens på annat sätt ska införas även i 2 kap. 1 §, för att säkerställa enhetlighet mellan bestämmelserna och undvika tolkningsproblem.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Skrivelsens förslag	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2025:5 Ökad stiftssamverkan.	3
Yttrande från kyrkorättsnämnden.....	3
Bakgrund	3
Ärendets beredning	3
Gällande ordning.....	3
Kyrkostyrelsens skrivelse	4
Förslag om stiftets resurser.....	4
Förslag om stiftssamverkan	4
Förslag om stöd från kyrkostyrelsen.....	5
Utskottets överväganden	5
Bilaga 1 Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	7
Förslag till ändringar i kyrkoordningen	7
Bilaga 2 Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	9
Förslag till ändringar i kyrkoordningen	9
Bilaga 3 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:3y	11
Bilaga 4 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:37y	13

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2025:1

Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2025:5 Ökad stiftssamverkan.

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 2*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:5 i Kn 2025:3y samt 2025:37y, *bilaga 3 och 4*.

Bakgrund

Ärendets beredning

Under de senaste åren har behovet av att anpassa Svenska kyrkans arbetssätt blivit allt tydligare. Framtidsprognoserna visar på krav på långsiktighet och ansvarsfull resursanvändning, och det finns en bred samsyn inom organisationen om att arbetsformerna behöver utvecklas. Eftersom stiftet både måste hantera en pressad ekonomi och samtidigt utveckla kvaliteten i arbetet, väcktes frågan av kyrkostyrelsen om ökad samverkan mellan stiftet. Mot denna bakgrund tillsatte kyrkostyrelsen i december 2022 en parlamentarisk utredning med fokus på ökad stiftssamverkan. Utredningens uppdrag var att stimulera samverkan mellan stiftet och att undersöka om det fanns generella hinder i regelverket som behövde undanröjas. Utredningen skulle också identifiera faktorer som kan underlätta och förstärka samarbetet mellan stiftet.

Under hösten 2024 skickades utredningen ut på remiss till samtliga 13 stift samt till ett urval av församlingar och pastorat i varje stift, liksom till några av kyrkostyrelsens nämnder och andra berörda instanser. Syftet var att få ett brett underlag av synpunkter från olika delar av kyrkan. Samtliga stift inkom med svar, liksom 15 av de utvalda församlingarna/pastoraten och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (Skao). Remissinstanserna var genomgående positiva till utredningens analys och förslag och en ökad samverkan mellan stiftet bedömdes allmänt som önskvärd.

Gällande ordning

Nuvarande bestämmelser i kyrkoordningen medger samverkan mellan stift. Kyrkoordningen innehåller dock inte någon uttrycklig reglering som uppmuntrar gemensamma lösningar. I utredningen har det lyfts att detta kan ge upphov till otydligheter och tveksamhet kring möjligheterna till samverkan.

Enligt 6 kap. 4 § fjärde stycket kyrkoordningen ska ett stift ha den personal och de övriga resurser som behövs för verksamheten. Stiftet ska anställa eller på annat sätt anskaffa personal och resurser. Bestämmelsen innehåller inget uttryckligt stöd för att stiftet kan anlita personal eller tillgodogöra sig kompetens på andra sätt än genom anställning eller anskaffning.

Kyrkoordningen innehåller ingen särskild bestämmelse som reglerar stiftssamverkan eller stiftens möjlighet att bistå varandra. Möjligheten till gemensamma lösningar mellan stift får i dag tolkas in i de allmänna uppdragsbestämmelserna i kapitel 6.

Territorialprincipen gäller, vilket innebär att varje stift bär ansvar för sitt eget geografiska område. Principen utesluter dock inte samarbete, och det finns redan undantag i kyrkoordningen – till exempel bestämmelsen i 6 kap. 4 § andra stycket som gör det möjligt för ett stift att lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Enligt 10 kap. 4 § kyrkoordningen får kyrkostyrelsen, på uppdrag av församlingar, pastorat och andra organisatoriska enheter, tillhandahålla administrativa tjänster. Bestämmelsen omfattar i dagsläget inte uttryckligen uppdrag från stift, och det finns inte något uttryckligt stöd i kyrkoordningen för att kyrkostyrelsen ska kunna bistå ett stift inom ramen för dess uppdrag.

Kyrkostyrelsens skrivelse

I skrivelsen redovisas exempel på befintliga samarbetsformer och överväganden kring hur stiftssamverkan kan utvecklas vidare inom ramen för gällande organisation.

Enligt kyrkostyrelsens bedömning bör samverkan utvecklas där arbetet bedrivs. Kyrkostyrelsen framhåller också att tillit mellan stiftet är en viktig faktor för samverkan. Kyrkostyrelsen förespråkar därför att stiftet på egen hand ska utarbeta goda arbetsformer för samverkan, vilket också framkommit i utredningen. Den nationella nivån anges kunna bidra med stödjande insatser som främjar tillit och sammanhållning i Svenska kyrkan, utan att styra formerna för samverkan. Någon enhetlig modell för detta föreslås inte.

I skrivelsen redovisas allmänt hur samverkan mellan stiftet ser ut i dag. Bland annat beskrivs hur presidieöverläggningar används som arena för gemensamma samtal på förtroendemannanivå. Vidare redogörs för det kollegium där stiftsdirektorer och generalsekreterare deltar.

Skrivelsen lyfter också fram modeller där ett stift bär ett särskilt ansvar inom vissa sakområden, såsom samverkan genom resurstift eller stiftsnoder och möjligheten till samverkan genom överenskommelser och skriftliga avtal. Slutligen pekar kyrkostyrelsen på vikten av informationsspridning om stiftssamverkan och nämner Kornet som kanal för spridning av kunskap och erfarenheter.

Förslag om stiftets resurser

I skrivelsen framhåller kyrkostyrelsen att ett stift kan tillgodogöra sig resurser och kompetens även genom andra lösningar än att anställa, till exempel genom att samverka med andra stift, Svenska kyrkans utbildningsinstitut, folkhögskolor, studieförbund, kyrkokansliet, civilsamhällets organisationer eller andra aktörer. För att underlätta samverkan och förtydliga de möjligheter som finns föreslås en ändring i 6 kap. 4 § fjärde stycket kyrkoordningen. Det föreslås att bestämmelsen kompletteras med formuleringar som tydliggör att stiftet kan anlita personal, samt att det kan tillgodogöra sig resurser och kompetens på annat sätt än genom anställning eller anskaffning.

Kyrkostyrelsen anger att bestämmelsen inte syftar till att ändra ansvarsfördelningen mellan olika nivåer i kyrkan, utan till att undanröja eventuella oklarheter om vilka former av resursanvändning som är möjliga. Förtydligandet uppges också kunna bidra till att minska risken för att bestämmelsen tolkas för restriktivt.

Förslag om stiftssamverkan

Kyrkostyrelsen lyfter flera organisatoriska insatser för att stödja samverkan mellan stift. Det gäller bland annat fortsatta presidieöverläggningar med stiftsstyrelsernas

presidier, samverkan mellan stiftsdirektorer och utveckling av resurstift och stiftsnoder, där vissa stift tar särskilt ansvar inom utvalda sakområden. Kyrkostyrelsen pekar också på vikten av skriftliga överenskommelser vid gemensamma åtaganden.

Det framhålls att samverkan kan omfatta både kompetens, personal och funktioner, och att territorialprincipen inte hindrar sådana lösningar. Samverkan föreslås kunna utformas genom avtal som reglerar ansvar, tid, mål och ersättning. Kyrkokansliet och Skao nämns som möjliga stödresurser i detta arbete.

Mot denna bakgrund föreslår kyrkostyrelsen att en ny paragraf införs i kyrkoordningen: 6 kap. 4 a §. Den föreslagna bestämmelsen anger att stiftet, vid fullgörandet av sitt uppdrag, ska beakta möjligheten till samverkan med andra stift, samt att ett stift får tillhandahålla stöd till andra stift.

Kyrkostyrelsen framhåller att bestämmelsen syftar till att tydliggöra att samverkan mellan stift är en möjlig och naturlig del av verksamheten, utan att förändra ansvarsfördelningen mellan stift.

Förslag om stöd från kyrkostyrelsen

Kyrkostyrelsen redogör för att kyrkokansliet redan i dag bistår stift inom flera områden, till exempel genom juridiskt stöd vid upprättande av avtal mellan stift samt genom samordning inom särskilda verksamhetsfält. I skrivelsen anges att denna typ av stöd kan utvecklas vidare i samråd med stift, beroende på behov. Det kan enligt kyrkostyrelsen till exempel handla om utbildningar, rådgivning, stöd vid bidragsansökningar eller insatser inom digitalisering och informationssäkerhet.

Det stöd som erbjuds förutsätter ömsesidig överenskommelse och ska utgå från ett enskilt stifts initiativ. Det anges att kyrkostyrelsen bör ha möjlighet att ta ut ersättning för sådana insatser. Stödet beskrivs som ett komplement till stiftens egna resurser och som en möjlighet att underlätta samordning inom Svenska kyrkan.

För att ges uttryckligt stöd för denna typ av uppdrag föreslår kyrkostyrelsen att ett nytt stycke införs i 10 kap. 4 § kyrkoordningen. Bestämmelsen anger att kyrkostyrelsen, på uppdrag av ett stift, får tillhandahålla stöd för genomförandet av stiftets uppdrag. Kyrkostyrelsen framhåller att bestämmelsen tydliggör att ett sådant stöd är möjligt, men inte obligatoriskt, samt att det kan ske även när det gäller uppgifter som ligger inom stiftets ansvar.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Utskottet delar kyrkostyrelsens bedömning att det finns behov av att tydliggöra möjligheten för ett stift att anlita personal och tillgodogöra sig resurser och kompetens på annat sätt än genom anställning eller anskaffning.

Kyrkorättsnämnden har i sitt yttrande 2025:3y framhållit att tillägget ”*eller anlita*” även bör införas i den bestämmelse som gäller församlingarnas uppdrag i 2 kap. 1 § kyrkoordningen. Utskottet instämmer i detta och menar att det är en fördel att bestämmelserna är likalydande när förutsättningarna är desamma. Utskottet menar, i konsekvens därmed att även den föreslagna formuleringen i 6 kap. 4 § om att ”*tillgodogöra sig resurser och kompetens på annat sätt*” bör införas i 2 kap. 1 § för att säkerställa enhetlighet mellan paragraferna och på det viset minska risken för tolkningsproblem.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Olivia Åman, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funemark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen

dels att en ny bestämmelse, 6 kap. 4 a §, ska införas av följande lydelse,

dels att 2 kap. 1 § och 6 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det närmast före 6 kap. 4 a § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Församlingen är det lokala pastorala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Det finns särskilda bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla dop, konfirmation, vigsel och begravningsgudstjänst.

Församlingen får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Församlingen ska anställa *och avlöna* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet.

Församlingen ska anställa *eller anlita* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet. *Församlingen kan också tillgodogöra sig resurser och kompetens på annat sätt.*

6 kap.

4 §

Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiftet ska också främja en god förvaltning i stiftets församlingar, pastorat och samfälligheter för särskilda uppgifter och ha tillsyn över förvaltningen och över hur uppdraget som huvudman för begravningsverksamheten fullgörs. Det finns närmare bestämmelser om stiftets tillsyn i 57 kap.

Stiftet får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Det finns särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om övriga uppgifter som stiftet, biskopen, domkapitlet och stiftsstyrelsen ska fullgöra.

Stiftet ska anställa *och avlöna* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet.

Stiftet ska anställa *eller anlita* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet. *Stiftet kan också tillgodogöra sig resurser och kompetens på annat sätt.*

Stiftet ska i sitt främjandearbete beakta domkyrkans roll som stiftskatedral som en särskild resurs i relation till församlingens grundläggande uppgift och därvid verka

för stiftskatedralen som en konkret gestaltning av Svenska kyrkan som episkopal kyrka i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Stiftsamverkan

4 a §

Stiftet ska vid fullgörandet av sitt uppdrag beakta möjligheterna till samverkan med andra stift.

Stiftet får med beaktande av sitt uppdrag även tillhandahålla stöd till andra stift.

10 kap.

4 §

Kyrkostyrelsen får på uppdrag av en församling, ett pastorat, en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter eller ett stift tillhandahålla administrativa tjänster till en sådan enhet.

Kyrkostyrelsen får på uppdrag av ett stift tillhandahålla stöd för genomförandet av stiftets uppdrag.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Bilaga 2

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

O 2025:1
Bilaga 2

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,
dels att en ny bestämmelse, 6 kap. 4 a §, ska införas av följande lydelse,
dels att 6 kap. 4 § och 10 kap. 4 § ska ha följande lydelse,
dels att det närmast före 6 kap. 4 a § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

4 §

Stiftet ska främja och ha tillsyn över församlingarnas uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiftet ska också främja en god förvaltning i stiftets församlingar, pastorat och samfälligheter för särskilda uppgifter och ha tillsyn över förvaltningen och över hur uppdraget som huvudman för begravningsverksamheten fullgörs. Det finns närmare bestämmelser om stiftets tillsyn i 57 kap.

Stiftet får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Det finns särskilda bestämmelser i kyrkoordningen om övriga uppgifter som stiftet, biskopen, domkapitlet och stiftsstyrelsen ska fullgöra.

Stiftet ska anställa *och avlöna* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet.

Stiftet ska anställa *eller anlita* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för stiftets verksamhet. *Stiftet kan också tillgoda-göra sig resurser och kompetens på annat sätt.*

Stiftet ska i sitt främjandearbete beakta domkyrkans roll som stiftskatedral som en särskild resurs i relation till församlingens grundläggande uppgift och därvid verka för stiftskatedralen som en konkret gestaltning av Svenska kyrkan som episkopal kyrka i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Stiftssamverkan

4 a §

Stiftet ska vid fullgörandet av sitt uppdrag beakta möjligheterna till samverkan med andra stift.

Stiftet får med beaktande av sitt uppdrag även tillhandahålla stöd till andra stift.

10 kap.

4 §

Kyrkostyrelsen får på uppdrag av en församling, ett pastorat, en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter eller ett stift tillhandahålla administrativa tjänster till en sådan enhet.

*Kyrkostyrelsen får på uppdrag av ett
stift tillhandahålla stöd för genomföran-
det av stiftets uppdrag.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Ökad stiftssamverkan

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:5 Ökad stiftssamverkan.

I skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen ändringar i 6 kap. 4 § och 10 kap. 4 § kyrkoordningen samt en ny bestämmelse med rubrik i kyrkoordningen, 6 kap. 4 a §. Ändringarna föreslås mot bakgrund av slutsatserna i rapporten *Att kroka arm – Om ökad stiftssamverkan* (SKU 2024:1) som överlämnats till kyrkostyrelsen 2024 av en parlamentarisk utredning med fokus på ökad stiftssamverkan. Förslagen syftar till att undanröja tveksamheter och otydligheter om möjligheter för samverkan i utförandet av stiftets uppdrag. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

Kyrkorättsnämnden noterar att uttrycket ”anställa och avlöna” som föreslås ändras till ”anställa *eller anlita*” i 6 kap. 4 § kyrkoordningen även finns i 2 kap. 1 § kyrkoordningen rörande församlingens uppdrag. Kyrkorättsnämnden anser att det är lämpligt att motsvarande ändring som föreslås i 6 kap. 4 § kyrkoordningen även görs i 2 kap. 1 § kyrkoordningen. Kyrkorättsnämnden föreslår därför att 2 kap. 1 § kyrkoordningen ges följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Församlingen är det lokala pastoralala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Det finns särskilda bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla dop, konfirmation, vigsel och begravningsgudstjänst.

Församlingen får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Församlingen ska anställa <i>och avlöna</i> den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet.	Församlingen ska anställa <i>eller anlita</i> den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet.
--	--

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget i övrigt att erinra mot de av kyrkostyrelsen föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Margareta Andersson (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Ökad stiftssamverkan

Organisationsutskottet har begärt kyrkorättsnämndens yttrande över utskottets justerade förslag till ändring i 2 kap. 1 § kyrkoordningen, som kyrkorättsnämnden föreslagit i sitt yttrande Kn 2025:3y över kyrkostyrelsens skrivelse 2025:5 Ökad stiftssamverkan.

Utskottet föreslår att kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Organisationsutskottets förslag

2 kap.

1 §

Församlingens uppgifter

Församlingen är det lokala pastorala området. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Det finns särskilda bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla dop, konfirmation, vigsel och begravningsgudstjänst.

Församlingen får lämna bidrag till internationell diakoni och mission.

Församlingen ska anställa *och avlöna* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet.

Församlingen ska anställa *eller anlita* den personal samt anskaffa och underhålla den egendom som behövs för församlingens verksamhet. *Församlingen kan också tillgodogöra sig resurser och kompetens på annat sätt.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har tagit del av organisationsutskottets förslag. Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de av utskottet föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 1 oktober 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:2**

Kyrkomötets arbetsformer

Sammanfattning

I betänkandet behandlas presidiets skrivelse 2025:1, motion 2025:18 och motion 2025:82. Presidiets skrivelse innehåller förslag till ändringar i kyrkoordningen och förslag till ny arbetsordning för kyrkomötet. Enligt utskottet innehåller skrivelsen ändamålsenliga förslag. Emellertid delar utskottet kyrkorättsnämndens bedömning att presidiets förslag till ny arbetsordning för kyrkomötet ska kompletteras i enlighet med kyrkorättsnämndens förslag. Utskottet föreslår därför att presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen ska antas och att utskottets förslag till arbetsordning för kyrkomötet ska antas.

I motion 2025:18 föreslås att vid presentation och debatt av motioner i plenum ska utskottets förslag presenteras först. Utskottet konstaterar att varje enskild ledamot har ett ansvar att ha läst de aktuella handlingarna inför kyrkomötets debatt av ärenden i plenum. Enligt utskottet är det en fråga som presidiet redan kan hantera. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Motion 2025:82 avser att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och lägga fram förslag till ändrad lydelse i kyrkoordningen som stärker biskopsmötets roll som initiativtagare i frågor som rör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, där utredningen särskilt prövar en modell där biskopsmötet ges formell rätt att väcka motioner till kyrkomötet i dessa frågor. Utskottet konstaterar att det finns en välfungerande balans mellan de folkvaldas och biskoparnas roll i kyrkomötet och att det inte finns några skäl att ändra på den nuvarande ordningen. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Skrivelsens förslag	3
Presidiets skrivelse 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet m.m.....	3
Motionernas förslag	3
Motion 2025:18 av Mikael Sandén och Jonas Larsson, Motioner i plenum.....	3
Motion 2025:82 av Mats Ershammar, Stärkt episkopal roll i teologiska initiativ	3
Yttrande från kyrkorättsnämnden.....	3
Bakgrund	4
Arbetsordning för kyrkomötet	4
Presidiets skrivelse 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet m.m.	4
Tidigare behandling i kyrkomötet.....	6
Arbetsordningens reglering av debatter under kyrkomötet	7
Biskopsmötet.....	8
Biskopens roll i kyrkomötet.....	8
Utskottets överväganden	9
Presidiets skrivelse 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet m.m.....	9
Motion 2025:18 Motioner i plenum.....	9
Motion 2025:82 Stärkt episkopal roll i teologiska initiativ	10
Bilaga 1 Utskottets förslag till arbetsordning för kyrkomötet.....	11
1 kap. Inledande bestämmelser	11
2 kap. Sammanträden i plenum.....	12
3 kap. Ärendenas väckande	12
4 kap. Ärendenas beredning	13
5 kap. Ärendenas avgörande i utskott och andra beredande organ.....	16
6 kap. Ärendenas avgörande i plenum.....	17
Bilaga 2 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:5y	19
Bilaga 3 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:13y	20
Bilaga 4 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:26y	21

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2025:2

Kyrkomötet beslutar att

1. anta presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. anta utskottets förslag till arbetsordning för kyrkomötet, *bilaga 1*,
3. avslå motion 2025:18,
4. avslå motion 2025:82 punkt 1,
5. avslå motion 2025:82 punkt 2.

Skrivelsens förslag

Presidiets skrivelse 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet
m.m.

Kyrkomötet beslutar att

1. anta presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. anta presidiets förslag till arbetsordning för kyrkomötet.

Motionernas förslag

Motion 2025:18 av Mikael Sandén och Jonas Larsson,
Motioner i plenum

Kyrkomötet beslutar att vid presentation och debatt av motioner i plenum ska utskottets förslag presenteras först.

Motion 2025:82 av Mats Ershammar, Stärkt episkopal roll i
teologiska initiativ

Kyrkomötet beslutar uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda och för kyrkomötet lägga fram förslag till ändrad lydelse i kyrkoordningen som stärker biskopsmötets roll som initiativtagare i frågor som rör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, i enlighet med vad som anförs i motionen,
2. tillse att utredningen, inom ramen för detta uppdrag, särskilt prövar en modell där biskopsmötet, efter beslut med kvalificerad majoritet, ges formell rätt att väcka motioner till kyrkomötet i frågor som rör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkomötets presidiums skrivelse 2025:1 i Kn 2025:5y (*bilaga 2*) samt över motion 2025:18 i Kn 2025:13y (*bilaga 3*) och motion 2025:82 i Kn 2025:26y (*bilaga 4*).

Bakgrund

Arbetsordning för kyrkomötet

Presidiets skrivelse 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet m.m.

Inledning

Efter kyrkomötet 2024 beslutade kyrkomötets presidium att göra en översyn av gällande arbetsordning (SvKB 1999:3) inför 2025 i syfte att bättre strukturera arbetsordningen, tydliggöra intentionen med vissa bestämmelser samt införa vissa förändringar i sak på områden där den nu gällande arbetsordningen inte stämmer överens med hur kyrkomötet har arbetat de senaste åren. I och med detta arbete noterades att regleringen gällande kyrkomötets protokoll i 11 kap. 21 § kyrkoordningen inte stämmer överens med kyrkomötets faktiska och etablerade arbetssätt avseende dokumentation av instämmanden. Arbetet har utmynnat i presidiets skrivelse Arbetsordning för kyrkomötet m.m. (PSkr 2025:1) till kyrkomötet 2025, som även innehåller förslag till ändring av 11 kap. 21 § kyrkoordningen. Merparten av förslaget till ny arbetsordning motsvarar nu gällande arbetsordning i sak, men med en ändrad struktur och moderniserat språk.

Nedan följer en sammanfattning av de förslag som innebär ändringar i sak jämfört med den nuvarande arbetsordningen, inklusive den föreslagna ändringen i kyrkoordningen.

Kyrkomötets protokoll

11 kap. 21 § kyrkoordningen innehåller bestämmelser om vad som ska redovisas i kyrkomötets protokoll. I den nu gällande arbetsordningen föreskrivs rätten att instämma i ett anförande, men det framgår inte att det ska ingå i protokollet. För att reglera detta föreslås att 11 kap. 21 § kyrkoordningen kompletteras med en sådan bestämmelse. Att komplettera kyrkoordningens reglering av protokollets innehåll i stället för att komplettera arbetsordningen innebär att all reglering av protokollets innehåll hålls samlad.

Ansvarsfördelningen mellan kyrkomötet och kyrkostyrelsen

I skrivelsen finns förslag om att justera ansvarsfördelningen mellan kyrkomötet och kyrkostyrelsen. Förslaget till 1 kap. 3 § andra stycket i kyrkomötets arbetsordning innebär att det principiella ansvaret för kyrkomötets bemanning ligger på kyrkomötets presidium. Detta till skillnad från den nu gällande arbetsordningen, där en uppdelning av mandatet att utse personal finns mellan presidiet och kyrkostyrelsen. Vidare innehåller skrivelsen förslag om att komplettera bestämmelsen på så sätt att det framgår att kyrkostyrelsen ska säkerställa att kyrkomötet erhåller de resurser som är nödvändiga för dess genomförande.

Därtill finns ytterligare förslag till ändringar i den föreslagna arbetsordningen jämfört med den nuvarande gällande ansvarsfördelningen. En sådan ändring är att det i 3 kap. 2 § i kyrkomötets arbetsordning anges att det är till kyrkomötet som motioner ska lämnas i stället för till kyrkostyrelsen. Vidare föreslås i skrivelsens förslag till ny arbetsordning i 3 kap. 4 § och 5 kap. 4 §, att motioner respektive betänkanden ska sändas ut till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden och att ansvaret för att de skickas ut ligger på presidiet. Detta till skillnad från den nu gällande arbetsordningen där ansvaret ligger på kyrkostyrelsen.

I den nuvarande arbetsordningen återfinns vissa regler för vad som ska gälla vid debatter under kyrkomötet i 2 kap. 3–6 §§. I skrivelsen föreslås att dessa utgår och ersätts av en reglering i 2 kap. 3 § som anger att kyrkomötet, på förslag av kyrkomötets presidium, ska besluta om de debattregler som ska gälla vid kyrkomötets sammanträden. Förslaget innebär att samtliga debattregler hålls samlade på ett ställe, det vill säga i de debattregler som kyrkomötet självt fastställer. Detta till skillnad från den nuvarande ordningen, där debattregler finns dels i arbetsordningen, dels i de debattregler som kyrkomötet fastställer under den första sessionen. Se nedan för en närmare beskrivning av debattreglerna.

Läronämnden och kyrkorättsnämnden

Gällande läronämnden föreslås det i skrivelsen att 4 kap. 20 § första stycket i kyrkomötets arbetsordning erinrar om vad läronämndens uppgift är. I andra stycket förtydligas att det är läronämndens ordförande som kallar nämnden till sammanträde. I förslaget till 4 kap. 21 § i kyrkomötets arbetsordning tydliggörs att fyllnadsval ska hållas i det fall en ledamot avgår, vilket nu inte är reglerat men som är gällande praxis. Det föreslås även ett förtydligande i 4 kap. 21 § andra stycket i kyrkomötets arbetsordning, där lydelsen i nuvarande 3 kap. 3 § kan tolkas som att kravet på beredning av läronämnden i lärofrågor endast gäller förslag som utskotten väcker på eget bevåg, vilket inte har varit avsikten.

För kyrkorättsnämndens reglering innehåller skrivelsen ett förslag som innebär en ändring i sak jämfört med den nuvarande arbetsordningen. Det gäller förslaget till 4 kap. 22 § andra meningen, vilken förtydligar att det är nämndens ordförande som kallar till sammanträde, vilket är rådande praxis.

Ordningen för röstning vid kyrkomötet

I skrivelsen finns förslag om att det i 6 kap. 3 § i kyrkomötets arbetsordning, i likhet med vad som nu gäller, ska anges att när ett ärende ska avgöras ska ordföranden upprätta en omröstningsproposition som läses upp för godkännande. Jämfört med nuvarande reglering i 5 kap. 3 § i kyrkomötets arbetsordning, förtydligas i förslaget att röstning sker via acklamation såvida inte någon ledamot begär omröstning.

Omröstning ska förrättas med handuppräckning med röstkort enligt skrivelsens förslag, jämfört med den nuvarande formuleringen där det anges att omröstning ”kan förrättas med röstkort”.

Nuvarande 5 kap. 3 § andra meningen i kyrkomötets arbetsordning anger att omröstningspropositionen läses upp ännu en gång ”sedan ledamöterna har intagit sina platser”. I skrivelsens förslag till 6 kap. 3 § har denna mening inte tagits med, då samtliga ledamöter, under nuvarande arbetsformer, förväntas sitta på sina platser under hela beslutspasset.

Utseende av auktoriserad revisor

Förslaget till 1 kap. 8 § i kyrkomötets arbetsordning i skrivelsen kodifierar gällande praxis att kyrkomötet ska, på förslag av kyrkomötets ordförande, utse auktoriserad revisor för kyrkomötet.

Gällande praxis är att det går att lämna in motioner först efter det att kallelsen till kyrkomötet har skickats ut. I skrivelsen föreslås att detta regleras i kyrkomötets arbetsordning genom 3 kap. 3 §. Paragrafen anger, enligt förslaget, att motionstiden påbörjas i samband med att kallelsen till årets kyrkomötessammanträde skickas ut och att detta ska ske senast fyra månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds.

Inkallade ersättares roll i utskotten

Det kan uppstå fall där en nomineringsgrupp endast har en ledamotsplats och ingen ersättningsplats i ett utskott. Enligt gällande praxis kan en ersättare för en kyrkomötesledamot som har lämnat återbud träda in som ledamot i det utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot. Förslaget till 4 kap. 4 § i skrivelsen motsvarar den nuvarande bestämmelsen i 4 kap. 2 § tredje stycket i kyrkomötets arbetsordning. Däremot har förslaget en annan lydelse för att det tydligare ska framgå att sådana fall ovan är i enlighet med arbetsordningens reglering.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Till 1999 års kyrkomöte överlämnade Centralstyrelsen en skrivelse med förslag till arbetsordning för kyrkomötet (CsSkr 1999:4). Kyrkomötets beslut om Arbetsordning för kyrkomötet meddelades i juni 1999 och arbetsordningen trädde i kraft den 1 januari 2000. Därefter har kyrkomötet vid tio tillfällen beslutat om ändringar i arbetsordningen i och med antagandet av SvKB 2002:11, 2009:5, 2010:7, 2011:11, 2012:10, 2013:5, 2013:11, 2017:6, 2018:4 samt 2022:8.

Kyrkomötet beslutade 2009, med anledning av en motion (motion 2009:02, Kr 2009:3), att uppdra åt kyrkomötets presidium att se över kyrkomötets arbetsformer. I uppdraget ingick att särskilt beakta motionens intentioner och förslag.

Presidiet återkom till 2011 års kyrkomöte med en redogörelse. Presidiet noterade att det kunde bli skillnader i hur många motioner respektive utskott fick hänvisa till sig. Kyrkomötets presidium föreslog därför att det skulle införas en bestämmelse i kyrkomötets arbetsordning som gjorde det möjligt för kyrkomötet att göra avsteg från den huvudsakliga fördelningsprincipen.

Presidiet tog i sin redogörelse också upp frågan om förenklad motionsbehandling. I redogörelsen menade presidiet att det borde införas en bestämmelse i kyrkomötets arbetsordning som tydliggjorde möjligheten av en förenklad motionsbehandling. Denna skulle vara begränsad till att avse likartade motioner som väckts inom samma mandatperiod och som hade avslagits av kyrkomötet.

Vidare tog presidiet upp frågan om den frågedebatt som enligt den gällande arbetsordningen skulle hållas innan kyrkomötet fattade beslut i något ärende som hade beretts av ett utskott. Presidiet föreslog att frågedebatten skulle avskaffas och att det i stället skulle införas en debatt av tematisk karaktär. En sådan debatt skulle hållas då det ansågs vara motiverat.

I sitt betänkande (Kr 2011:1) instämde kyrkorättsutskottet huvudsakligen i presidiets bedömning. Kyrkorättsutskottet föreslog att kyrkomötet skulle bifalla presidiets förslag. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Vid 2013 års kyrkomöte behandlade kyrkorättsutskottet några motioner som rörde kyrkomötets arbetsformer. I en av dessa (motion 2013:90) föreslogs att ordningen med en allmänkyrklig debatt och frågedebatt skulle införas i arbetsordningen. I sitt betänkande (Kr 2013:2) sade utskottet att de fann att den ordning som hade införts genom beslut vid 2011 års kyrkomöte var tillfredsställande och att förslaget därför borde avslås.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I presidiets skrivelse Kyrkomötets arbetsformer till kyrkomötet 2017 (PSkr 2017:1) lämnades bland annat förslag om att det skulle införas en ordning med tematiska kyrkomötessammanträden under det andra och fjärde året i mandatperioden. Kyrkomötet skulle då behandla ett fastställt tema.

Kyrkorättsutskottet behandlade presidiets skrivelse i betänkandet Kyrkomötets arbetsformer (Kr 2017:1). Utskottet lade fram ett förslag till en särskild arbetsordning för kyrkomötet med bestämmelser om tematiska kyrkomötessammanträden, se vidare Kr 2017:1 för en närmare redogörelse. Kyrkomötet beslutade att anta den föreslagna särskilda arbetsordningen samt att 2019 genomföra ett tematiskt kyrkomöte. Kyrkomötets beslut avvek dock från utskottets förslag på så vis att det var kyrkomötet självt och inte presidiet som skulle besluta om temat.

I presidiets skrivelse Tematiska kyrkomötessammanträden till kyrkomötet 2022 (PSkr 2022:1) lämnade presidiet återigen förslag på bland annat ett tematiskt kyrkomöte 2024, se vidare O 2022:4 för en närmare redogörelse.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Arbetsordningens reglering av debatter under kyrkomötet

Kyrkomötets arbetsordning innehåller vissa bestämmelser avseende vad som ska gälla vid debatter under kyrkomötet i 2 kap. 3–6 §§. Till exempel finns bestämmelsen i 2 kap. 5 § andra stycket som anger att tiden för replik inte får överstiga två minuter. Debattregler fastställs dock genom särskilt beslut som, på förslag av presidiet, fattas för varje år av kyrkomötet vid den första sessionen. Detta har varit praxis i många år. För 2024 års kyrkomöte var debattreglerna för den andra sessionen följande.

Den som ville och fick yttra sig i ett ärende i plenum skulle alltid anmäla *Begäran om ordet* i mötesverktyget. I varje ärende fick alla talare ett anförande som inte fick överstiga tre minuter. Reglerna om talartid gällde för alla som hade yttranderätt, d.v.s. ledamöter, biskopar samt även revisorer och ledamöter i kyrkostyrelsen som inte var ledamöter av kyrkomötet. Det konstaterades vara önskvärt att så många som möjligt föranmälde sig. Även den som företrädde utskottet behövde lämna in en *Begäran om ordet* i mötesverktyget, liksom företrädare för skrivelse, motion och reservation. Kyrkomötets presidium skickade före den andra sessionen ut en preliminär plan för ärendenas behandling i plenum.

Oberoende av talarordningen fick ordföranden lämna ordet till den som tidigare hade yttrat sig i det ärende som behandlades för att bemöta det som närmast föregående talare hade sagt eller för rättelse med anledning av dennes anförande (replik). Sådan replik skulle begäras under pågående anförande. Vid behandling av en skrivelse från kyrkostyrelsen hade kyrkostyrelsens ordförande eller annan företrädare för kyrkostyrelsen rätt till replik för att lämna en upplysning. Varje talare fick högst två repliker på varje anförande. Tiden för replik fick inte överstiga en minut. Den som hade förbrukat sin replikrätt kunde efter sista repliken i ett replikskifte få antecknat till protokollet att hen inte hade rätt till någon ytterligare replik. Anteckningen till protokollet skedde på ledamotens begäran.

Utskottsbetänkandena föredrogs inte i plenum och om inte något annat sades ansågs utskottet ha föreslagit bifall till sina förslag i betänkandet. Annat förslag än bifall till utskottets förslag skulle framställas i mötesverktyget i samband med *Begäran om ordet* och tydligt framställas muntligt under överläggningen. För närmare redogörelse av debattregler vid behandling av utskottsbetänkanden, se kyrkomötets protokoll 2024 § 10 med hänvisning.

Oberoende av talarordningen fick den som hade rätt att yttra sig i överläggningen instämma med närmast föregående talare utan att ange skälen. Ett instämmande betydde att man till fullo stod bakom varje ord talaren sagt. Den som ville instämma i ett anförande behövde anmäla *Instämmande* i mötesverktyget omedelbart efter att det anförande som instämmandet avsåg hade avslutats.

En ledamot som deltog i beslutet i ett ärende som helt eller delvis ville reservera sig mot det beslut som kyrkomötet har fattat, skulle anmäla reservationen genom att fylla i *Reservation* i mötesverktyget innan sammanträdet i plenum har avslutats den dag som beslutet fattades. Den ledamot som ville utveckla en reservation genom en skriftlig motivering skrev den i textrutan som fanns i reservationsformuläret i mötesverktyget. Utvecklade reservationer behövde lämnas innan årets kyrkomöte avslutades och detsamma gällde den som ville ansluta till en utvecklad reservation.

Biskopsmötet

Biskopsmötet består av stiftens biskopar, d.v.s. de 13 biskopar som är anställda som biskop i ett stift och ärkebiskopen. Det är ärkebiskopen som är ordförande och kallar till överläggningar. Varje biskop utövar dock sitt uppdrag som biskop självständigt.

Biskopsmötet sammanträdde första gången 1898 och har från 1909 samlats regelbundet för att ge biskoparna tillfälle att överlägga i frågor som har varit angelägna för dem och för kyrkan (CsSkr 1999:3 s. 2–160). Biskopsmötet ger ut biskopsbrev i frågor som gäller kyrkans vinningstjänst, läroansvaret, pastorala och etiska frågor och liknande.

Förutom att vara ett organ för överläggning och samråd mellan stiftsbiskoparna i frågor som rör biskoparnas uppdrag, stiftsledning och ämbetsansvar, ska biskopsmötet ha tillsyn över biskoparnas verksamhet (10 kap. 7 § kyrkoordningen). I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör kyrkans lära, böcker, sakrament, gudstjänst och övriga handlingar (57 kap. 2 § kyrkoordningen). Det är dock förbehållet Ansvarsnämnden för biskopar att ingripa mot biskopar i tillsynsfrågor.

Biskopens roll i kyrkomötet

I 11 kap. 1 § första stycket kyrkoordningen anges att kyrkomötet består av 251 valda ledamöter. Andra stycket reglerar biskoparnas ställning i kyrkomötet och anger att i kyrkomötets arbete deltar också stiftens biskopar. Andra stycket avser att uttrycka att biskoparna, trots att de inte är ledamöter, ändå tillhör kyrkomötet och därmed har särskilda uppgifter och befogenheter.

Det framgår av 33 kap. 8 § kyrkoordningen att biskoparna inte är valbara till kyrkomötet. Enligt 11 kap. 9 § första stycket kyrkoordningen har biskoparna förslagsrätt och yttranderätt i kyrkomötets plenum. En biskop anses vidare kunna ge tillkänna en särskild mening med anledning av ett kyrkomötesbeslut och få denna mening antecknad till protokollet.

De utövar sitt läroansvar i första hand genom sitt deltagande i läronämnden, där alla biskopar är självskrivna ledamöter enligt 11 kap. 16 § kyrkoordningen.

Biskoparna har även möjlighet att besluta om en särskild beslutsordning enligt 11 kap. 18 § kyrkoordningen. Detta gäller ärenden som räknas upp i 11 kap. 17 § första stycket 1–5 kyrkoordningen. Läronämnden kan också bedöma att en fråga, som inte räknas upp i de punkterna, ändå har sådana läromässiga implikationer att den särskilda beslutsordningen kan komma att åberopas av biskoparna, enligt 11 kap. 17 §

tredje stycket kyrkoordningen. Detta ska läronämnden i så fall ange i sitt yttrande som lämnas i enlighet med 11 kap. 17 § andra stycket kyrkoordningen.

Enligt 4 kap. 2 a § i kyrkomötets arbetsordning har kyrkorättsnämnden en biskop som ledamot.

Biskoparna deltar också i utskottsarbetet. De deltar inte i utskottets beslut, men har rätt att anteckna en särskild mening som enligt 4 kap. 19 § i kyrkomötets arbetsordning ska fogas till utskottets betänkande.

Utskottets överväganden

Presidiets skrivelse 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet m.m.

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att anta presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen.
Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till arbetsordning för kyrkomötet.

Utskottet delar presidiets bedömning att det finns behov av att komplettera 11 kap. 21 § kyrkoordningen med en bestämmelse om att det i protokollet även ska framgå om någon använder sin rätt att instämma i ett anförande. Liksom presidiet anser utskottet att en sådan bestämmelse lämpar sig bättre i kyrkoordningen än i arbetsordningen för kyrkomötet, så att all reglering av protokollets innehåll hålls samlad.

Utskottet delar även presidiets bedömning att den nu gällande arbetsordningen för kyrkomötet behöver en översyn avseende bland annat struktur och behov av ett moderniserat språk. Utskottet anser att presidiets förslag till ny arbetsordning för kyrkomötet har en lämpligare struktur, moderniserat språk och att ändringarna i sak är ändamålsenliga.

Kyrkorättsnämnden konstaterar i sitt yttrande 2025:5y att 1 kap. 4 § i presidiets förslag till ny arbetsordning för kyrkomötet innebär att kyrkomötets presidium ska, förutom som tidigare utse sekreterare till kyrkomötets utskott och valberedning, även utse övrig personal. Kyrkorättsnämnden föreslår att det i klartext ska anges att sekreterare i kyrkorättsnämnden och läronämnden omfattas av bestämmelsen. Kyrkorättsnämnden föreslår att bestämmelsen ges följande lydelse: *Kyrkomötets presidium utser sekreterare till kyrkomötets utskott, nämnder och valberedning samt övrig personal.*

Utskottet instämmer i kyrkorättsnämndens bedömning att bestämmelsen bör kompletteras med kyrkorättsnämndens föreslagna tillägg. Emellertid noterar utskottet att lydelsen inkluderar kyrkorättsnämnden, läronämnden och Svenska kyrkans arvodesnämnd. Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd omfattas inte av bestämmelsen. Hur sekreterare till dessa nämnder utses regleras närmare i kyrkoordningen.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår utskottet att presidiets förslag till ändringar i kyrkoordningen ska antas och att utskottets förslag till arbetsordning för kyrkomötet, *bilaga 1*, ska antas.

Motion 2025:18 Motioner i plenum

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:18.

Utskottet konstaterar inledningsvis att varje enskild ledamot har ett ansvar att ha läst de aktuella handlingarna inför kyrkomötets debatt av ärenden i plenum. Enligt utskottet är det som motionärerna föreslår en fråga som presidiet redan kan hantera. Vidare

- O 2025:2 anser utskottet att en sådan förändring riskerar att förlänga debatten i plenum, då utskottets representant sällan utnyttjar den fulla talartiden. Utskottet vill även framhålla kyrkorättsnämndens yttrande 2025:13y, där nämnden anser att en ändring i arbetsordningen för kyrkomötet bör föregås av en utredning av frågan. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2025:18 ska avslås.

Motion 2025:82 Stärkt episkopal roll i teologiska initiativ

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:82.

Utskottet konstaterar, i likhet med det motionssvar som De ungas kyrkomöte har antagit, att biskoparna redan individuellt eller tillsammans med fler biskopar kan lägga fram motioner till kyrkomötet. Vidare konstaterar utskottet att läronämnden, där alla stiftens biskopar är ledamöter, ska yttra sig i särskilda frågor som rör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, innan kyrkomötet beslutar i sådana ärenden. Utskottet noterar att biskoparna även har möjlighet att besluta om en särskild beslutsordning i kyrkomötet i vissa fall. Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att det finns en välfungerande balans mellan de folkvaldas och biskoparnas roll i kyrkomötet och att det inte finns några skäl att ändra på den nuvarande ordningen. Med anledning av det anförda föreslår utskottet att motion 2025:82 ska avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Fungmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Utskottets förslag till arbetsordning för kyrkomötet

O 2025:2
Bilaga 1

Kyrkomötet beslutar följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § I arbetsordningen avses med
kyrkomötets presidium: kyrkomötets ordförande och två vice ordförande
sekreteraren: kyrkomötets sekreterare.

2 § Kyrkomötet utser för varje mandatperiod en sekreterare. Endast den som är döpt och tillhör Svenska kyrkan får vara sekreterare i kyrkomötet.

3 § Kyrkomötets presidium beslutar efter samråd med kyrkostyrelsen och företrädare för nomineringsgrupperna om tid, plats och lokaler för kyrkomötets sammanträden.

4 § Kyrkomötets presidium utser sekreterare till kyrkomötets utskott, nämnder och valberedning, samt övrig personal. Kyrkostyrelsen ansvarar för att de resurser som är nödvändiga för kyrkomötets genomförande tillhandahålls.

5 § Kyrkomötet kan på förslag av ordföranden besluta att för särskilt fall avvika från bestämmelser i arbetsordningen.

Ett förslag enligt första stycket prövas genom omröstning utan föregående beredning i utskott. För beslut krävs att minst tre fjärdedelar av de röstande och mer än hälften av kyrkomötets ledamöter ansluter sig till förslaget.

6 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett kyrkomötessammanträde ska så tidigt som möjligt anmäla det till ordföranden eller den ordföranden bestämmer.

7 § Kyrkomötets ordförande ska

1. leda kyrkomötets arbete och sammanträden i plenum,
2. kalla ledamöter och övriga som har rätt att delta till kyrkomötets sammanträden,
3. offentliggöra när och var kyrkomötets sammanträden äger rum,
4. tillse att ersättare kallas när en ledamot är förhindrad att delta i ett kyrkomötessammanträde,
5. upprätta en föredragningslista för varje sammanträdesdag i plenum,
6. besluta om gudstjänster och andaktsstunder i samband med kyrkomötets sammanträden, och
7. kalla företrädare för kyrkomötets nomineringsgrupper till överläggningar om kyrkomötets arbete.
8. kalla till samråd med utskottens presidier inför kyrkomötet.

8 § Kyrkomötet utser på förslag av kyrkomötets ordförande auktoriserad revisor för kyrkomötet.

2 kap. Sammanträden i plenum

1 § I plenisalen tar ledamöterna plats i den ordning som kyrkomötets presidium bestämmer.

Särskilda platser ska finnas för biskoparna och för de ledamöter i kyrkostyrelsen, läronämnden och kyrkorättsnämnden som inte är ledamöter av kyrkomötet samt för kyrkomötets revisorer.

2 § Kyrkomötet samlas till sammanträde i plenum enligt vad som framgår av kallelsen till kyrkomötets sammanträde.

3 § Kyrkomötet beslutar på förslag av kyrkomötets presidium om de *debattregler* som ska gälla vid kyrkomötets sammanträde.

Av debattreglerna ska bland annat framgå hur begäran om ordet ska göras och i vilken ordning anmälda talare får tala.

3 kap. Ärendenas väckande

1 § Skrivelser från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium ska senast två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds sändas till alla som har rätt att delta i kyrkomötets överläggningar.

2 § Motioner ska senast två månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds lämnas till kyrkomötet via det system som tillhandahålls för ändamålet.

Kyrkomötets presidium får besluta att motioner med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen eller från kyrkomötets presidium får väckas senare.

3 § Motionstiden påbörjas i samband med att kallelsen till årets kyrkomötessammanträde skickas ut. Detta ska ske senast fyra månader innan årets kyrkomötessammanträde inleds.

4 § Kyrkomötets presidium ska tillse att inkomna motioner skickas till alla som har rätt att delta i kyrkomötets sammanträden.

5 § Ett utskott får väcka förslag i ett ämne som enligt 4 kap. 9–16 §§ hör till utskottets beredningsområde (*utskottsinitiativ*).

Tematiskt kyrkomötessammanträde

6 § Kyrkomötet får hålla sammanträde som behandlar ett eller flera särskilda ämnen (*tematiskt kyrkomötessammanträde*). Förslag om att hålla ett tematiskt kyrkomötessammanträde och vilket eller vilka särskilda ämnen som ska behandlas vid det sammanträdet läggs fram av kyrkomötets presidium.

Kyrkomötet får fatta beslut om att hålla ett tematiskt kyrkomötessammanträde och om tema för ett sådant sammanträde senast vid kyrkomötet året innan sammanträdet ska hållas.

7 § Vid ett tematiskt kyrkomötessammanträde ska kyrkomötet endast ta upp motioner till behandling som

1. berör det eller de särskilda ämnen som kyrkomötet ska behandla, eller
2. har inlämnats med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium.

4 kap. Ärendenas beredning

O 2025:2
Bilaga 1

Utskotten

1 § För beredning av kyrkomötets ärenden finns följande fasta utskott.

1. Gudstjänstutskottet,
2. Organisationsutskottet,
3. Tillsyns- och uppdragsutskottet,
4. Ekonomiutskottet,
5. Ekumenikutskottet,
6. Kyrkolivsutskottet,
7. Samhälls- och kulturutskottet, och
8. Förvaltarskapsutskottet.

Kyrkomötet kan för beredning av ett visst ärende eller vissa slag av ärenden tillsätta ett eller flera tillfälliga utskott.

2 § Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare som väljs av kyrkomötet.

En kyrkomötesledamot kan vara ersättare i fler än ett utskott. En kyrkomötesledamot som är ledamot i ett utskott kan dock inte vara ledamot eller ersättare i något annat utskott.

Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december nästkommande valår.

För varje utskott väljer kyrkomötet en ordförande och en vice ordförande.

3 § Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

4 § En inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot får tjänstgöra i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

5 § En eller flera biskopar får enligt kyrkomötets beslut delta i ett utskotts överläggningar, men inte i besluten.

Sammanträden inom stängda dörrar

6 § Utskotten ska sammanträda inom stängda dörrar.

Utskotten får medge att även någon annan än en ledamot, en ersättare eller en sekreterare i utskottet får närvara vid ett sammanträde inom stängda dörrar.

Valberedning

7 § För beredning av frågor om val inom kyrkomötet finns kyrkomötets valberedning. Valberedningen ska ha 15 ledamöter. För valberedningen väljer kyrkomötet en ordförande och en vice ordförande.

8 § Valberedningen väljs vid kyrkomötets sammanträde enligt 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen. Valet gäller till dess att kyrkomötet har valt en ny valberedning under nästa mandatperiod.

Utskottens beredningsområden

9 § Gudstjänstutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans böcker, gudstjänster, sakrament och övriga handlingar (kyrkoordningens 5 avdelning).

10 § Organisationsutskottet bereder ärenden om den kyrkliga organisationen avseende församlingarna, stiftet och den nationella nivån, om församlingstillhörighet och indelning och om val (kyrkoordningens 2, 3, 4, 8 och 9 avdelningar).

Organisationsutskottet bereder också ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten samt kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen.

Härutöver bereder organisationsutskottet också verksamhetsberättelser överlämnade av Svenska kyrkans valprovsnämnd och Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån.

11 § Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, om kyrkotillhörighet, om kyrkliga uppdrag, om handlingar och register samt om tillsyn och överklagande (kyrkoordningens 1, 6, 7, 12 och 13 avdelningar).

Tillsyns- och uppdragsutskottet bereder också verksamhetsberättelser överlämnade av Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar och av Svenska kyrkans överklagandenämnd.

12 § Ekonomiutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans ekonomi och egendom (kyrkoordningens 10 och 11 avdelningar) fränsett ärenden om den kulturhistoriskt värdefulla egendomen som enligt 16 § bereds av förvaltarekapsutskottet. Ekonomiutskottet bereder också ärenden om prästlönetillgångarnas förvaltning ur ett ekonomiskt perspektiv, ärenden om verksamhetsinriktning och budget för den nationella nivån, ärenden om kyrkostyrelsens redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden samt ärenden om kyrkostyrelsens årsredovisning. Ekonomiutskottet yttrar sig över vissa förslag enligt 4 kap. 29 §.

13 § Ekumenikutskottet bereder ärenden om mellankyrkliga och ekumeniska frågor (kyrkoordningens 14 avdelning), om Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder samt om internationell mission och internationell diakoni.

14 § Kyrkolivsutskottet bereder ärenden om kyrkolivets utveckling, ärenden om jämställdhet och mångfald samt ärenden om tillgänglighet.

15 § Samhälls- och kulturutskottet bereder ärenden om Svenska kyrkans roll i samhället och socialaetiska frågor. Samhälls- och kulturutskottet bereder också ärenden om Svenska kyrkans kulturarbete samt kyrklig kommunikation och Svenska kyrkans förhållande till massmedia.

16 § Förvaltarekapsutskottet bereder ärenden om förvaltning av Svenska kyrkans byggnader, mark och skog ur ett hållbarhetsperspektiv. Utskottet bereder också frågor om den kulturhistoriskt värdefulla egendomen. Förvaltarekapsutskottet bereder även ärenden som på ett övergripande plan berör mänskligketens samspel med naturen, fattigdoms- och fredsfrågor samt andra perspektiv på hållbar utveckling.

17 § Ärenden som rör forskning bereds av det utskott till vilket området för forskningen hör.

O 2025:2
Bilaga 1

18 § Kyrkomötet beslutar om ärendenas fördelning till utskotten efter förslag från kyrkomötets presidium.

Kyrkomötet kan för beredning av ett visst ärende besluta att frångå den fördelning av ärenden på utskott som framgår av 9–16 §§.

19 § Utskotten sammanträder första gången på kallelse av kyrkomötets ordförande. Därefter sammanträder utskotten på kallelse av utskottsordförandena.

Läronämnden

20 § För att särskilt granska och yttra sig över förslag som rör lärofrågor finns *läronämnden*. Närmare bestämmelser om läronämnden finns i 11 kap. 16–18 §§ kyrkoordningen.

Läronämnden sammanträder på kallelse av dess ordförande eller om minst fyra ledamöter begär det.

21 § Åtta ledamöter i läronämnden väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Om ett utskott lämnar ett förslag som rör en lärofråga som läronämnden inte redan har yttrat sig över enligt 11 kap. 17 § kyrkoordningen ska nämnden yttra sig eller beredas tillfälle att yttra sig. Detsamma gäller om ett sådant förslag läggs fram i en reservation.

Kyrkorättsnämnden

22 § För att särskilt granska och yttra sig över förslag till ändringar i bestämmelser som beslutas av kyrkomötet finns *kyrkorättsnämnden*. Kyrkorättsnämnden sammanträder på kallelse av dess ordförande.

23 § Kyrkorättsnämnden ska bestå av följande nio ledamöter:

1. fem ledamöter av kyrkomötet,
2. tre ledamöter som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen och som har dokumenterad erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, samt
3. en ledamot som har anställning som biskop.

De ledamöter som avses i första stycket punkt 2 ska inte vara ledamöter av kyrkomötet.

24 § Ledamöter i kyrkorättsnämnden väljs av kyrkomötet. Valen gäller för fyra år räknat från den 1 januari året efter valåret. Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Kyrkomötet väljer också bland de ledamöter som avses i 23 § första stycket punkt 1 en ordförande och en vice ordförande i kyrkorättsnämnden.

Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. kyrkoordningen om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska gälla för ledamöterna som avses i 23 § första stycket punkt 2.

25 § Det som sägs om utskotten i 5 kap. 1–3 §§ ska i tillämpliga delar även gälla kyrkorättsnämnden.

26 § Kyrkorättsnämnden får handlägga ett ärende bara om minst tre av de ledamöter som avses i 23 § första stycket punkt 1 samt två av de ledamöter som avses i 23 § första stycket punkt 2 är närvarande.

27 § Kyrkorättsnämnden ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen och i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet och som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium eller i en motion.

Om ett utskott avser att föreslå en ändring i kyrkoordningen eller i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet och som kyrkorättsnämnden inte redan har yttrat sig över enligt första stycket, ska nämnden yttra sig. Detsamma gäller om ett sådant förslag läggs fram i en reservation.

Utskottens betänkanden

28 § Utskotten ska avge betänkanden i de ärenden som har lämnats till utskotten för beredning. Betänkandena ska utmynna i förslag till kyrkomötesbeslut.

29 § Ett utskott får ge andra utskott tillfälle att yttra sig i ett ärende som berör deras beredningsområden.

Innan ett utskott avger ett betänkande i ett ärende av betydelse för verksamhetsinriktning för den nationella nivån ska utskottet inhämta yttrande av ekonomiutskottet.

Förenklad motionsbehandling

30 § Om en motion väcks i ett ärende som kyrkomötet tidigare under samma mandatperiod har behandlat och motionen därvid har avslagits kan kyrkomötets presidium besluta att förenklad motionsbehandling får tillämpas avseende motionen.

Om presidiet har beslutat om förenklad motionsbehandling enligt första stycket kan utskottsbetänkandet innehålla endast en hänvisning till tidigare betänkande samt en upplysning om att förenklad motionsbehandling tillämpas.

Fortsatt beredning

31 § Om ett utskott finner att ett ärende inte hinner beredas under det första kyrkomötessammanträdet under året och att utskottet därför behöver tid för ytterligare beredning mellan det första och det andra sammanträdet enligt 11 kap. 12 § andra stycket kyrkoordningen, ska utskottet så snart som möjligt anmäla detta till kyrkomötets ordförande. En sådan anmälan ska innehålla förslag om ärendets beredning.

Kyrkomötets presidium ska lämna förslag till kyrkomötesbeslut om ärendets beredning.

5 kap. Ärendenas avgörande i utskott och andra beredande organ

1 § När ett utskott ska avgöra ett ärende tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–34 §§ kyrkoordningen.

2 § Den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet eller lämna ett *särskilt yttrande*.

En biskop eller en ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar får anteckna en *särskild mening*.

Rätten att reservera sig eller lämna ett särskilt yttrande gäller även ledamöterna i läronämnden, kyrkorättsnämnden och valberedningen.

Reservationer och särskilda yttranden av en ledamot samt särskilda meningar av en biskop eller en ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar ska fogas till

betänkandet. Till betänkandet ska även fogas yttranden av läronämnden, kyrkorättsnämnden och andra utskott.

O 2025:2
Bilaga 1

Även till yttranden från läronämnden, kyrkorättsnämnden och utskott ska fogas reservationer och särskilda yttranden. Reservationer och särskilda yttranden från ledamöter i valberedningen ska fogas till valberedningens protokoll.

3 § En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening ska *anmälas* i samband med att ärendets avgörs. En reservation, ett särskilt yttrande eller en särskild mening som avfattas skriftligen ska lämnas senast vid den tidpunkt som ordföranden bestämmer.

4 § Kyrkomötets presidium ska tillse att de betänkanden som ska behandlas vid det andra kyrkomötessammanträdet under året sänds till alla som har rätt att delta i kyrkomötets överläggningar. Betänkandena ska vara utsända senast en vecka innan sammanträdet inleds.

6 kap. Ärendenas avgörande i plenum

1 § Om ordföranden finner att en viss fråga enligt kyrkoordningen eller arbetsordningen inte ska behandlas av kyrkomötet, ska ordföranden tillkännage det vid ett sammanträde i plenum med angivande av skälen för sitt ställningstagande. En sådan fråga kan därefter behandlas av kyrkomötet, bara om kyrkomötet på yrkande av någon ledamot förklarar att det inte godkänner ordförandens bedömning.

2 § Vill någon inför avgörandet av ett ärende framställa ett förslag som inte redovisas i utskottets betänkande, men som ligger inom ramen för utskottets beredning av ärendet, ska ledamoten snarast underrätta ordföranden om förslaget. Förslaget ska göras tillgängligt för alla ledamöter innan ärendet avgörs.

3 § När ett ärende ska avgöras upprättar ordföranden en omröstningsproposition som läses upp för godkännande. Röstning sker via acklamation såvida inte någon ledamot begär omröstning.

Omröstning förrättas med handuppräckning med röstkort.

Om ordföranden efter en omröstning med handuppräckning är tveksam om omröstningens resultat eller om en ledamot begär rösträkning, verkställs rösträkning med namnupprop eller med omröstningsapparat.

4 § När ett ärende har avgjorts genom rösträkning ska voteringslistor som visar hur var och en har röstat fogas till protokollet.

5 § När ett val genomförs med slutna sedlar utser kyrkomötet två ledamöter att ta plats vid ordförandebordet för att tillsammans med sekreteraren föra anteckningar över valet.

Upprop verkställs i följande ordning: vice ordförandena ropas upp först och därefter övriga ledamöter efter platsnummer. Ordföranden ropas upp sist. En ledamot som ropas upp ska gå fram till ordförandebordet och lämna sin valsedel till ordföranden.

När alla har avlämnat sina valsedlar öppnas och läses de av ordföranden. Om kyrkomötet beslutar det kan sammanräkningen i stället genomföras separat. Den leds då av ordföranden eller en vice ordförande med biträde av de båda i första stycket nämnda ledamöterna och sekreteraren.

Sammanräkningen ska vara offentlig. Ordföranden meddelar resultatet av valet, så snart som detta har fastställts.

6 § Kyrkomötets skrivelser och andra expeditioner skrivs under av kyrkomötets ordförande och kontrasigneras av sekreteraren.

-
1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Genom beslutet upphävs kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om arbetsordning för kyrkomötet.

Arbetsordning för kyrkomötet m.m.

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkomötets presidiums skrivelse 2025:1 Arbetsordning för kyrkomötet m.m.

Skrivelsen innehåller förslag till en ny arbetsordning för kyrkomötet. Därutöver föreslås ett tillägg till kyrkoordningen som berör innehållet i kyrkomötets protokoll. Ändringarna föranleds av ett beslut av kyrkomötets presidium att inför mandatperiodens sista år göra en översyn av gällande arbetsordning. I samband med det arbetet har det uppmärksamats att regleringen avseende kyrkomötets protokoll i 11 kap. 21 § kyrkoordningen inte överensstämmer med kyrkomötets faktiska och etablerade arbetssätt vad avser dokumentation av instämmanden.

Förslaget innebär att bestämmelsen i 11 kap. 21 § kyrkoordningen om att det vid sammanträden i plenum ska föras fullständiga protokoll kompletteras med att det för varje ärende även ska redovisas vilka ledamöter och biskopar som har instämt i ett anförande. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot den i skrivelsen föreslagna ändringen i kyrkoordningen

I fråga om den föreslagna nya arbetsordningen konstaterar kyrkorättsnämnden att förslaget innebär att kyrkomötets presidium ska, förutom att som tidigare utse sekreterare till kyrkomötets utskott och valberedning, även utse *övrig personal* (1 kap. 4 § första meningen i förslag till arbetsordning för kyrkomötet). Kyrkorättsnämnden föreslår, för tydlighetens skull, att det i klartext anges att sekreterare i kyrkorättsnämnden och läronämnden omfattas av bestämmelsen. Kyrkorättsnämnden föreslår därför att bestämmelsen ges följande lydelse: *Kyrkomötets presidium utser sekreterare till kyrkomötets utskott, nämnder och valberedning samt övrig personal*. Kyrkorättsnämnden har i övrigt inget att erinra mot den föreslagna nya arbetsordningen.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Robert Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:13y

Motioner i plenum

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:18 Motioner i plenum.

I motion 2025:18 föreslås kyrkomötet besluta att vid presentation av och debatt om motioner i plenum ska utskottets förslag presenteras först. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Vid behandlingen av motioner i plenum är det av största vikt att debatten sker med tydlig struktur och förståelse för vad som faktiskt föreslås. Det har förekommit att motionären ges ordet före utskottet, vilket kan leda till att debatten inleds innan det är tydligt vad utskottet föreslår och varför.

För att underlätta en tydlig och rättvis behandling av ärenden bör utskottets förslag alltid presenteras först i plenum.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en begäran om en ändring i arbetsordningen för kyrkomötet. Av motionärens förslag till beslut framgår inte vad förslaget innebär och var i arbetsordningen ändringen ska införas. Kyrkorättsnämnden anser att en ändring bör föregås av en utredning av frågan innan beslut fattas.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:26y

Stärkt episkopal roll i teologiska initiativ

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:82 Stärkt episkopal roll i teologiska initiativ.

I motion 2025:82 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och för kyrkomötet lägga fram förslag till ändrad lydelse i kyrkoordningen som stärker biskopsmötets roll som initiativtagare i frågor som rör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, i enlighet med vad som anförs i motionen, samt tillse att utredningen, inom ramen för detta uppdrag, särskilt prövar en modell där biskopsmötet, efter beslut med kvalificerad majoritet, ges formell rätt att väcka motioner till kyrkomötet i frågor som rör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Svenska kyrkan vilar på en fruktbar spänning och samverkan mellan två grundpelare: dels en demokratisk organisation med det folkvalda kyrkomötet som högsta beslutande organ, dels kyrkans ämbete där biskoparna genom biskopsmötet bär ett särskilt andligt och teologiskt ansvar. Biskopsmötet har en huvudsakligen rådgivande och reaktiv roll i förhållande till kyrkomötet och kyrkostyrelsen. Läronämnden har en viktig beredande funktion men saknar initiativrätt. Den ska yttra sig innan kyrkomötet beslutar i ärenden som anges i kyrkoordningen. Nämnda ordning för med sig huvudsakligen två svagheter. Den ena är att biskopsmötets nuvarande roll i första hand är att yttra sig över ärenden som väckts av andra. Det är en viktig remissinstans men har en alltför reaktiv roll. Detta lämnar ett tomrum där initiativ i komplexa teologiska och existentiella frågor i hög grad överläts till motioner från enskilda ledamöter i kyrkomötet eller nomineringsgrupper. Sådana initiativ, även om de självklart är vällovliga, är inte alltid sprungna ur eller förankrade i kyrkans samlade andliga och teologiska behov. Svenska kyrkan riskerar därmed att sakna en formell, proaktiv motor för det teologiska och existentiella samtalet. Den andra svagheten är att i teorin kan kyrkomötet, med enkel majoritet, fatta beslut i centrala tros- och lärofrågor som går emot en enig eller kvalificerad majoritet i biskopsmötet. För att adressera dessa brister och skapa en mer dynamisk och teologiskt robust styrningsmodell föreslås en stärkt initiativrätt för biskopsmötet. Detta skulle innebära en ändring i kyrkoordningen så att biskopsmötet ges formell rätt att väcka motioner i frågor som rör kyrkans tro, bekännelse och lära. För att säkerställa att sådana motioner är väl genomarbetade och brett förankrade inom episkopatet, föreslås att de måste stödjas av en kvalificerad majoritet (exempelvis två tredjedelar) av biskopsmötets ledamöter. Detta krav garanterar att de ärenden som lyfts till kyrkomötet är av stor vikt och har ett starkt kollegialt stöd.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändringar i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt

föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:3**

Begravningsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas fem motioner som på olika sätt berör begravningsverksamheten i Svenska kyrkan. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå samtliga motioner. Till betänkandet finns fyra reservationer och en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionernas förslag	3
Motion 2025:64 av Sten Janson m.fl., Intäkterna från krematoriernas återvunna metaller	3
Motion 2025:69 av Marcus Romedahl, Gemensamma gravplatser för människor och husdjur.....	3
Motion 2025:80 av Jonas Noréus och Margaretha Herthelius, Förvaltning av kulturgravar.....	3
Motion 2025:107 av Jonas Noréus, Tillåt krematoriesamfälligheter.....	3
Motion 2025:129 av Anders Skogberg, Överskottsprodukter vid kremering.....	3
Yttrande från kyrkorättsnämnden	4
Bakgrund	4
Allmänt om begravningsverksamheten och regleringen i lag och kyrkoordning	4
Regleringen i begravningslagen.....	4
Kyrkoordningsreglering.....	4
Kremering	5
Allmänt om kremation i Sverige och Svenska kyrkan.....	5
Kyrkostyrelsens rådgivande och samordnande roll.....	5
Tidigare behandling av frågor om samverkan inom begravningsverksamheten.....	6
Återvinning av metaller efter kremation.....	8
Allmänt	8
Värdet ska tillföras Allmänna arvsfonden	8
Frågans tidigare behandling.....	8
Kulturgravar.....	9
Allmänt om regleringen om gravplats och gravrätt.....	9
Närmare om kulturgravar	9
Frågans tidigare behandling.....	10
Gemensamma gravplatser för människor och husdjur.....	11
Utskottets överväganden	11
Krematoriesamfälligheter.....	11
Intäkterna från krematoriernas återvunna metaller	11
Förvaltningen av kulturgravar.....	12
Gemensamma gravplatser för människor och husdjur.....	12
Reservation 1–3	13
Särskild mening	14
Bilaga Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:34y	15

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:64,
2. avslå motion 2025:69,
3. avslå motion 2025:80, punkt 1,
4. avslå motion 2025:80, punkt 2,
5. avslå motion 2025:107, punkt 1,
6. avslå motion 2025:107, punkt 2,
7. avslå motion 2025:129.

Motionernas förslag

Motion 2025:64 av Sten Janson m.fl., Intäkterna från krematoriernas återvunna metaller

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett underlag för en förändring av lagstiftningen så att intäkterna från återvunna metaller i krematorierna används som del av begravningsavgiften för att hålla denna nere.

Motion 2025:69 av Marcus Romedahl, Gemensamma gravplatser för människor och husdjur

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen utreda gemensamma gravplatser för människor och smådjur.

Motion 2025:80 av Jonas Noréus och Margaretha Herthelius, Förvaltning av kulturgravar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. föra dialog med SKAO och regeringen om samstämmiga bedömningar gällande finansiering av förvaltningen av kulturgravar,
2. i dialogen verka för att finansieringen ska bekostas av begravningsavgiften.

Motion 2025:107 av Jonas Noréus, Tillåt krematorie-samfälligheter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda möjligheten att tillåta krematoriesamfälligheter i Svenska kyrkan,
2. återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som möjliggör detta.

Motion 2025:129 av Anders Skogberg, Överskottsprodukter vid kremering

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att verka för att en större del av de uppkomna medlen vid kremering ska komma Svenska kyrkan tillgodo.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:107 i Kn 2025:34y, *bilaga*.

Bakgrund

Allmänt om begravningsverksamheten och regleringen i lag och kyrkoordning

Regleringen i begravningslagen

Svenska kyrkans territoriella församlingar och kyrkliga samfälligheter har, med undantag för i Stockholms och Tranås kommuner, ansvaret för begravningsverksamheten i hela landet. Med kyrkliga samfälligheter avses här pastoraten samt den begravnings-samfällighet som enligt 2 kap. 10 a § kyrkoordningen får finnas i Göteborgs stift. Begravningshuvudmannen ansvarar för att anordna och hålla allmänna begravningsplatser för dem som är folkbokförda inom huvudmannens förvaltningsområde (1 kap. 1 § begravningslagen [1990:1144]).

Av 10 kap. 1 § begravningslagen framgår att länsstyrelsen utövar tillsyn över begravningsverksamheten. Länsstyrelsen har rätt att inspektera en verksamhet samt rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar och annat material som behövs för tillsynen. Om en huvudman inte fullgör sina skyldigheter får länsstyrelsen vid vite förelägga huvudmannen att fullgöra skyldigheterna (10 kap. 2 § begravningslagen). Tillsynen över begravningsverksamheten ombesörjs sedan den 1 januari 2025 av sex länsstyrelser.¹

Kyrkoordningsreglering

Församlingarna

I 2 kap. 3 § kyrkoordningen anges att föreskrifter om församlingens ansvar för begravningsverksamheten finns i begravningslagen. Av förarbetena till kyrkoordningen (CsSkr 1999:3) framgår att Svenska kyrkans centralstyrelse med detta velat markera ”att även begravningsverksamheten är en del av kyrkans uppgifter samtidigt som det görs klart att det är en allmänt samhällelig uppgift som staten har anförtrott kyrkan genom lagstiftning”.

Varje församling och pastorat som är huvudman för begravningsverksamheten ska genom beslut i kyrkofullmäktige fastställa riktlinjer för hur begravningsverksamheten ska vara utformad (2 kap. 6 a § kyrkoordningen).

Stiften

Det ingår i stiftets uppgifter att ha tillsyn över hur församlingarnas och pastoratens uppdrag som huvudman för begravningsverksamheten fullgörs (6 kap. 4 § och 57 kap. 1 § kyrkoordningen).

Den nationella nivån

Kyrkostyrelsen svarar för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten (10 kap. 3 § andra stycket 10 kyrkoordningen). Kyrkostyrelsens arbete med frågor relaterade till begravningsverksamheten utgår från de förutsättningar som gäller för den verksamheten och kan inte inkräkta på huvudmännens i lag givna ansvar för begravningsverksamheten. Den primära uppgiften för kyrkostyrelsen är i stället att

¹ Länsstyrelserna i Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland och Skåne

bistå i gemensamma angelägenheter och att medverka till att lösa sådant som kan vara gemensamma problem.

Kyrkostyrelsen svarar idag bland annat för information, rådgivning och utbildning i juridik, ekonomi och kulturarv. Vidare svarar kyrkostyrelsen för kontakter med riksdag, regering, myndigheter och nationella organisationer. Kyrkostyrelsen har därtill tagit ansvar på området planering och samordning av krematorieverksamhet. Kyrkostyrelsen bedriver även arbete inom området krisberedskap i begravningsverksamheten. På den nationella nivån finns också en nationell samordnare för begravningsverksamheten.

Kyrkostyrelsens verksamhet finansieras i huvudsak av avgiften för gemensam verksamhet (kyrkoavgiften) och inte till någon del via begravningsavgiften.

Kremering

Allmänt om kremation i Sverige och Svenska kyrkan

Kremation är idag den klart vanligaste begravningsformen. Under 2024 kremerades 86,4 procent av de avlidna enligt uppgift från Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF)².

Kremering ingår i begravningsavgiften, men det föreligger ingen skyldighet för den enskilde huvudmannen att anordna och hålla ett eget krematorium. I 3 kap. 1 § begravningslagen anges dock att ett krematorium får anordnas och hållas bara av den som innehar en allmän begravningsplats eller av en församling.

Utöver det egna behovet hos den huvudman som har ett krematorium utförs kremationer på uppdrag av huvudmän som saknar eget krematorium. Idag sker samarbete mellan huvudmännen på frivillig basis, samarbetet är inte reglerat annat än genom överenskommelser.

År 2023/2024 fanns det 58 krematorier och 554 huvudmän inom Svenska kyrkan samt de två kommunala huvudmännen. Fördelningen av krematorier över landet är ojämn. I södra Sverige är det ibland endast någon mil mellan två huvudmän med krematorium, medan det i norra Sverige kan vara upp till 30 mil mellan krematorierna.

Samhällets tillsyn över krematorierna ombesörjs, i likhet med tillsynen över begravningsverksamheten i stort, av sex länsstyrelser. Samhällets tillståndsgivning med avseende på miljötillstånd och tillsyn över begravningsverksamheten omfattar inte frågor om var krematorier ska vara belägna i landet eller vilken kapacitet som ska tillhandahållas.

Kyrkostyrelsens rådgivande och samordnande roll

Eftersom varje huvudman ska tillhandahålla kremation har det ansetts lämpligt att Svenska kyrkan på nationell nivå har en övergripande plan för och tar fram strategiskt beslutsunderlag för krematorieverksamheten i landet. Kyrkostyrelsen inledde mot den bakgrunden under hösten 2023 ett projekt med målet att ta fram ett strategiskt underlag för begravningshuvudmännens framtida planering av krematorier. Projektet har samlat in och analyserat data av betydelse för det framtida behovet av och tillgången till krematorier i olika delar av landet. 2024 presenterades resultatet av projektet som består i dels en skriftlig rapport, dels ett interaktivt digitalt verktyg. I den skriftliga rapporten redovisas hur behovet av kremationer stämmer överens med kremationskapaciteten i landet, nu och fram till 2050. Vidare presenteras ett antal kriterier inom områden som miljö, teknik, ekonomi och personal som föreslås vara vägledande vid

² Kremationsstatistik 2024, Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund

begravningshuvudmännens strategiska planering av krematorieverksamheten. Det presenteras också en bild av hur en ny ”förutsättningslös” struktur av krematorieverksamheten skulle kunna se ut. Bilden är tänkt att visa hur krematorieverksamheten skulle kunna organiseras på ett effektivt och hållbart sätt om den skulle byggas upp från grunden idag. Slutligen har projektet tittat på frågan om hur ett utökat nationellt stöd i strategiska begravningsfrågor skulle kunna se ut. Som komplement till rapporten finns det interaktiva digitala verktyget vilket tagits fram för att illustrera fakta, prognoser och simuleringar på krematorienivå, stiftsnivå och Sverigenivå. För respektive stift presenteras också en analys med förslag på förändringar för en mer effektiv och hållbar förvaltning, som säkerställer att begravningslagens regler uppfylls på ett tillfredsställande sätt med hänsyn tagen till de kriterier som presenteras i den skriftliga rapporten.

Tidigare behandling av frågor om samverkan inom begravningsverksamheten

Allmänt om partiella samfälligheter

Före kyrkoordningens tillkomst var det möjligt att bilda s.k. partiella samfälligheter för att ansvara för en eller flera särskilda uppgifter. När kyrkoordningen beslutades försvann, med Samfälligheten Gotlands kyrkor som enda undantag, möjligheten att bilda partiella samfälligheter. Svenska kyrkans centralstyrelse menade i sin kyrkoordningsskrivelse till kyrkomötet 1999 att det dittillsvarande systemet med partiella samfälligheter hade lett till en olycklig uppdelning där samfälligheten hade ansvaret för de "tunga" ekonomiska uppgifterna (begravningsplatser, byggnader och personal) medan församlingen svarade för församlingsangelägenheter i övrigt. Man framhöll vidare att situationen där samfälligheten och församlingen utdebiterade medel för sina respektive delar i vissa fall också hade lett till praktiska problem, till exempel vad gällde ansvarsfördelningen.

Kyrkomötesuppdraget 2003

Med bifall till motion 2003:36 beslutade kyrkomötet redan 2003 att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda frågan om möjlighet att i andra stift än Visby bilda samfälligheter som kunde ha det ekonomiska ansvaret för kyrkounderhållet i de pastorat som ingår i samfälligheten. Kyrkostyrelsen utvidgade sedan själv uppdraget till att omfatta även frågan om behov av partiella samfälligheter för andra uppgifter, såsom begravningsverksamheten. Den promemoria som togs fram innehöll en genomgång av hur ett system med partiella fastigheter skulle kunna se ut i men tog inte ställning i sakfrågan om det borde bli möjligt att bilda sådana. Promemorian sändes ut på remiss varefter kyrkostyrelsen till 2005 års kyrkomöte redovisade att en klar majoritet av remissinstanserna avstyrkt förslaget och ansåg att det var olämpligt att införa ett system som ytterligare komplicerade regelverket och den kyrkliga organisationen (KsSkr 2005:3, bilaga 2). Kyrkostyrelsen anförde i skrivelsen att man med hänsyn till remissutfallet valt att inte lägga fram något förslag i frågan.

2013 års utredning

I kyrkostyrelsens skrivelse Strukturfrågor (KsSkr 2012:5) till 2012 års kyrkomöte angav kyrkostyrelsen att den avsåg att utreda frågan om olika samverkansmöjligheter för begravningsverksamheten och återkomma i frågan till 2013 års kyrkomöte. I september 2012 beslutade kyrkostyrelsen direktiv till en sådan utredning. I utredningsbetänkandet, *Samverkansformer för begravningsverksamheten* (SKU 2013:2) föreslog utredaren att en obligatorisk partiell flerpastoratssamfällighet skulle bildas

av begravningshuvudmännen för varje kommun (eller ett par kommuner). Ett av huvudskälen till valet av just denna samverkansform var enligt utredaren att den kunde åstadkomma en utjämning av begravningsavgiften.

Kort tid efter att utredningen hade överlämnats till kyrkostyrelsen beslutade regeringen en lagrådsremiss vilken i förlängningen ledde till att riksdagen i maj 2013 beslöt dels att folkbokföring på församling skulle upphöra vilket medförde att den juridiska kopplingen mellan församling och kommun försvann, dels att en enhetlig begravningsavgift för alla kyrkliga huvudmän skulle införas³. Mot den bakgrunden kunde kyrkostyrelsen konstatera att förutsättningarna för förslagen i utredningen om samverkansformer för begravningsverksamheten hade ändrats. Man beslöt därför att inte remittera utredningen utan att beredningen av ärendet skulle fortsätta.

2015 års utredning

I november 2013 fastställdes direktiv för en förnyad utredning om samverkansformer för begravningsverksamheten. Enligt direktiven skulle utredaren, särskilt med beaktande av riksdagens beslut om enhetlig begravningsavgift, utreda behovet av samverkan och under vilka former en sådan samverkan bäst kunde ske. Utredaren skulle också särskilt beakta den struktur för Svenska kyrkan som kyrkomötet beslutade om 2012. Utredaren avlämnade i december 2015 betänkandet *Ansvar i samverkan från församling till nationell nivå* (SKU 2015:2). I betänkandet redovisades tre huvudlinjer för samverkan på lokal nivå i Svenska kyrkan – en fri form, en reglerad i form av partiella samfälligheter samt en med vidgade enheter inom nuvarande lokal struktur. Utifrån detta beskrevs fem alternativ för konkret samverkan.

Strax före det att betänkandet avlämnades till kyrkostyrelsen gav kyrkomötet 2015 kyrkostyrelsen i uppdrag att mot bakgrund av vad kyrkorättsutskottet anfört i betänkandet Samordning av begravningsverksamheten m.m. (Kr 2015:2), ”... klargöra hur frågorna om tillsyn och samordning ska hanteras”. I utskottsbetänkandet behandlades tre motioner, (2015:4, 2015:7 och 2015:16) med förslag om samverkan, samordning, rådgivning och tillsyn av begravningsverksamheten, liksom samordning av de kyrkliga begravningshuvudmännens krematorieverksamhet. Mot bakgrund av att kyrkomötesuppdraget och den ovan nämnda utredningen *Ansvar i samverkan från församling till nationell nivå* visat sig ha beröringspunkter, beslöt kyrkostyrelsen att inte remittera utredningen utan att frågorna i stället fortsatt skulle beredas tillsammans. Den fortsatta beredningen ledde så småningom fram till kyrkostyrelsens skrivelse *Begravningsverksamheten* (KsSkr 2017:5) med bland annat förslag om att i kyrkoordningen tydliggöra kyrkostyrelsens och stiftens ansvar gällande begravningsverksamheten. Kyrkomötet 2017 beslöt, med några mindre justeringar, i enlighet med kyrkostyrelsens förslag (O 2017:1, KmSkr 2017:18).

Vid kyrkomötet 2021 behandlades motion 2021:26 i vilken motionärerna föreslagit att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att utreda möjligheten för församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan att bilda begravningsssamfälligheter enligt Göteborgsmodellen. Organisationsutskottet framhöll i sitt betänkande över motionen (O 2021:4) att det var möjligt att finna ändamålsenliga former för samverkan inom ramen för de strukturer som redan fanns på lokal nivå utan att inrätta särskilda kyrkliga samfälligheter för begravningsverksamheten. Man påpekade också att uppbyggnad och drift av en begravningsssamfällighet i sig medför särskilda kostnader. Mot den angivna bakgrunden föreslog utskottet att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

³ Se prop. 2012/13:120, Folkbokföringen i framtiden

Återvinning av metaller efter kremation

Allmänt

Enligt 5 kap. 6 § begravningslagen gäller att metall som inte har förbränts vid kremationen ska skiljas från askan efter stoffet och återvinnas. Metallerna ska återvinnas genom att metallerna upparbetas till nya produkter, material eller ämnen som inte ska användas som bränsle eller fyllnadsmaterial.

Innehavaren av krematoriet ska tillföra Allmänna arvsfonden ersättningen från återvinningen efter att innehavarens kostnader för återvinningen dragits av. Om kostnaderna för återvinningen överstiger intäkterna, ska huvudmannen för begravningsverksamheten stå för den kostnaden. Kostnaden är ett led i kremeringsförfarandet och finansieras därmed genom begravningsavgiften.

I 9 b § begravningsförordningen regleras att innehavaren av krematoriet ska sårredovisa kostnaderna och ersättningen från återvinningen i sin redovisning av begravningsverksamheten.

Länsstyrelsens tillsynsansvar över begravningsverksamheten har ansetts omfatta även återvinningsförfarandet och redovisningen av det ekonomiska utfallet av detta.

Värdet ska tillföras Allmänna arvsfonden

Som nämnts ovan ska värdet av metallåtervinningen efter avdrag för kostnader, enligt nu gällande bestämmelser, tillföras Allmänna arvsfonden. Pengarna förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Utdelning från fonden beslutas av Arvsfondsdelegationen. I förarbetena till den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 6 § begravningslagen understryks att det är en miljövänlig ordning präglad av respekt för den avlidna som eftersträvas. Mot bakgrund av att återvinningen inte införts av ekonomiska skäl ansågs det naturligt att det värde som metallåtervinningen gav upphov till skulle gå till välgörande ändamål. Regeringen menade att allmänna arvsfonden med sitt allmännyttiga och välgörande ändamål var bäst lämpad att ta emot överskottet av återvinningen (se prop. 2015/16:95 s. 17).

Frågans tidigare behandling

Till kyrkomötet 2024 föreslogs i motion 2024:30, Intäkterna från krematoriernas återvunna metaller, att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att bland annat initiera en kontakt med regeringen med förslag om ändring i begravningslagen så att ersättningen från återvinning av metaller i samband med kremation ska tillföras huvudmännen för begravningsverksamheten. Organisationsutskottet som beredde frågan anförde i sitt betänkande (O 2024:2) att man såg att ett system med återförande av värdet från metallåtervinningen i enlighet med vad motionärerna önskade med stor sannolikhet skulle komma att vara förenat med tämligen höga kringkostnader för administration. Vidare konstaterade utskottet att en kontakt med regeringen i enlighet med motionens förslag med nödvändighet måste föregås av ett tämligen omfattande utredningsarbete hos kyrkostyrelsen. Som exempel på frågor som kyrkostyrelsen måste adressera nämnde utskottet sådant som hur återförandet av det överskjutande värdet till huvudmännen i sådana fall ska ske, vilka enheter som ska kunna få del av medlen och på vilka grunder dessa ska fördelas mellan enheterna. Med hänvisning härtill och då utskottet inte heller såg att det fanns något uppenbart/reellt problem som behövde få en lösning föreslog utskottet avslag på motionen vilket också blev kyrkomötets beslut.

Allmänt om regleringen om gravplats och gravrätt

När en bestämd gravplats på en allmän begravningsplats upplåts av den som förvaltar begravningsplatsen (huvudmannen/upplåtaren) till någon, vanligen en nära släkting, för gravsättning av stoft eller aska uppkommer en så kallad gravrätt (jfr. 1 kap. 1 § begravningslagen). En gravrätt får upplåtas för viss tid, minst 15 och högst 50 år, eller för alltid (7 kap. 5 § begravningslagen). Om någon upplåtelsestid inte har bestämts, varar upplåtelsen i 25 år (7 kap. 6 § begravningslagen). Gravrätten får överlåtas bara till någon som genom släktskap eller på något annat sätt har nära anknytning antingen till överlåtaren eller till någon som är gravsatt inom gravplatsen (7 kap. 11 § begravningslagen). Gravrätten får också återlämnas till upplåtaren (7 kap. 12 § begravningslagen).

En gravplats får förses med gravanordning, om det inte strider mot vad som är avsett att gälla för den del av begravningsplatsen där gravplatsen är belägen (7 kap. 25 § begravningslagen). Det är gravrättsinnehavaren som bestämmer över gravanordningens utseende och beskaffenhet samt om gravplatsens utsmyckning och ordnande i övrigt. Upplåtaren har dock möjlighet att besluta om sådana begräsningar i gravrättsinnehavarens bestämmanderätt som är nödvändiga för att upprätthålla en god gravkultur (7 kap. 26 § begravningslagen). Det är som utgångspunkt också gravrättsinnehavaren som ansvarar för vården av gravanordningar (7 kap. 3 § begravningslagen). Innan en gravanordning sätts upp, ska upplåtaren pröva om den är sådan att den kan tillåtas (7 kap. 27 § begravningslagen). Gravrättsinnehavaren har, med upplåtarens medgivande, rätt att föra bort en gravanordning från gravplatsen. Detta gäller både under pågående gravrättstid och inom sex månader räknat från gravrättens upphörande. Medgivande till bortförande ska lämnas, om det inte finns risk för att man förfar med gravanordningen på ett ovärdigt sätt (7 kap. 28 § begravningslagen). När gravrätten har upphört gäller att det som gravrättsinnehavaren inte har fört bort från gravplatsen efter sex månader från gravrättens upphörande, tillfaller upplåtaren (7 kap. 36 § begravningslagen).

Närmare om kulturgravar

Begreppet kulturgrav har ingen definition i lagstiftning och regelverk. Begreppet torde normalt användas om gravanordningar som av en eller annan anledning befinns ha ett högt kulturhistoriskt värde. I begreppet kulturhistoriskt värde inbegrips också enligt förarbetena konstnärligt värde (se prop. 1990/91:10, s. 119). Det är normalt huvudmannen själv som bedömer huruvida en gravanordning har ett kulturhistoriskt värde. En sådan gravanordning kan vara upplåten med gravrätt men gravrätten kan också ha upphört, till exempel genom att den återlämnats till huvudmannen/församlingen, se ovan.

Som nämnts ovan blir gravanordningar som gravrättsinnehavaren inte har fört bort från gravplatsen efter sex månader från gravrättens upphörande upplåtarens egendom. Huvudmannen måste då ta hänsyn till de regler som finns till skydd för kulturmiljön. Enligt 7 kap. 37 §, första stycket, begravningslagen, ska huvudmannen, om en gravanordning har ett kulturhistoriskt värde, om möjligt lämna kvar den på gravplatsen. Om gravanordningen ändå måste föras bort från gravplatsen ska den, enligt paragrafens andra stycke, åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats.

Enligt en under slutet av 2024 meddelad dom från Högsta förvaltningsdomstolen⁴ ska gravanordningar som tillfallit upplåtaren *inte* betraktas som fast anordning på begravningsplats enligt 4 kap. 13 § andra punkten kulturmiljölagen (1988:950). För att borttagande av gravanordningar ska vara tillståndspliktigt enligt denna lag krävs därför att åtgärden bedöms utgöra en väsentlig ändring av begravningsplatsen (4 kap. 13 § första punkten kulturmiljölagen). Å andra sidan kan, enligt samma avgörande, en gravanordning som i sig inte är kulturhistoriskt värdefull ändå behöva bevaras om den som en del av en större enhet, till exempel ett gravkvarter, bedöms ha ett sådant värde. Vad som utgör en väsentlig ändring i kulturmiljölagens mening är något som måste prövas i varje enskilt fall.

Begravningsavgiften kan som utgångspunkt inte användas för att bekosta skötseln av gravanordningar. Av förarbetsuttalanden (prop. 1998/99:38 s. 114 f) framgår emellertid att skötsel som följer av kulturmiljövårdens krav – som till exempel underhåll av kulturhistoriskt intressanta gravanordningar – bör ingå i begravningsverksamheten och finansieras via begravningsavgiften. En förutsättning för detta är att bedömningen att gravanordningen är kulturhistoriskt värdefull gjorts på ett sakkunnigt sätt och dokumenterats. Kammarkollegiet har i en informationsskrivelse år 2020 uttalat att om det finns en kulturhistorisk inventering och värdering av de enskilda gravanordningarna och de kulturhistoriskt värdefulla gravanordningarna är tydligt markerade på gravvårdskarta eller motsvarande (på plats), eller är uppförda i inventarieförteckningen (flyttade från sin plats och uppställda) så kan skötseln bekostas av begravningsavgiften. Det är den enskilda gravanordningen som ska bedömas om den är kulturhistoriskt värdefull. Samtliga gravanordningar bedöms alltså inte per automatik som kulturhistoriskt värdefulla.

Frågans tidigare behandling

Kyrkomötet 2024 behandlade ett förslag i motion 2024:71 om att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att införa ett kulturgravsbidrag. Motionärerna anförde att kostnaderna för underhåll och bevarande av gravar med kulturhistoriskt värde ligger på församlingarna och att risken var stor att kulturgravar blir förstörda och faller i glömska.

Förvaltarekapsutskottet konstaterade i sitt betänkande över motionen (F 2024:4) att begravningsverksamheten är komplex och omfattas av många regleringar och att det därmed också ställs höga krav på ansvariga medarbetare och förtroendevalda när det gäller kunskap och kompetens. Man såg dock inte att behoven när det gällde de problem som motionärerna lyft främst berodde på brist på pengar. Man anförde vidare:

Både stift och kyrkostyrelsen kan och bör stödja församlingarna i att bedriva en begravningsverksamhet som möter höga krav och förväntningar. Men stödet bör fokuseras på rådgivning, kompetensutveckling och policyarbete. Nuvarande finansieringslösning innebär ju att begravningshuvudmän via begravningsavgiften får kostnadstäckning för de åtgärder som behövs i en väl planerad och väl motiverad skötsel av begravningsverksamheten, inklusive de kulturhistoriskt viktiga gravanordningarna.”

Utskottet föreslog mot den bakgrunden att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

⁴ HFD 2024 ref. 54

Begravningsverksamheten är, som framgått ovan, ett samhällsuppdrag som ska tillhandahållas alla folkbokförda i Sverige. Begravningsverksamheten regleras i begravningslagen med flera lagar. Den reglering som finns avser hanteringen av avlidna människor och syftar till att säkerställa att alla avlidna människor tas omhand på ett värdigt sätt.

I 5 kap. 7 § begravningslagen anges att det vid gravsättningen inte får förekomma något som strider mot förrättningens helgd och allvarliga innebörd.

Det finns inte någon särskild reglering kring begravning av husdjur tillsammans med människor. Av ett beslut från Länsstyrelsen i Västmanland framgår dock att djur inte får begravas på begravningsplatser som är avsedda för människor. Beslutet är vägledande för tolkningen av begravningslagen även för andra delar av landet. Beslutet innebär att djur, även de som redan kremerats, inte får ligga i samma grav som en människa.

I biskopsbrevet *Begravningen – ett brev från Svenska kyrkans biskopar* finns ett avsnitt om begravning av djur. I avsnittet konstaterar biskoparna kort att djur inte begravs på kyrkogården utan att det finns särskilda platser på många håll i landet för den som vill ha en plats där det döda husdjuret kan läggas till vila.

Utskottets överväganden

Krematoriesamfälligheter

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:107.

Utskottet konstaterar inledningsvis att det finns utmaningar med finansiering av investeringar i begravningsverksamheten generellt. För de församlingar och pastorat som också har ett krematorium gäller detta också finansiering av omfattande investeringar i ny- och ombyggnation av krematorier. Utskottet menar dock att bildandet av krematoriesamfälligheter inte självklart är lösningen på problemet utan att det finns redan andra sätt att ekonomiskt möjliggöra sådana investeringar. Finansieringsproblematiken har, när det gäller just krematorier, enligt utskottet inte heller den omfattningen att utskottet är berett att ge kyrkostyrelsen ett resurskrävande utredningsuppdrag i enlighet med motionärens önskemål. Motionen bör därför avslås.

Intäkterna från krematoriernas återvunna metaller

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2025:64 och 2025:129.

Utskottet konstaterar inledningsvis att frågan om hanteringen av intäkterna från krematoriernas återvunna metaller rymmer både etiska, ekonomiska och samhälls-politiska dimensioner.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen har den nuvarande ordningen att överskottet ska gå till välgörande ändamål valts med hänvisning till att återvinningen inte införts av ekonomiska skäl utan miljömässiga. Till detta kan läggas att de metalldelar som återvinns – eller värdet av dem – i likhet med andra medel som enligt lag ska tillföras Allmänna arvsfonden, inte kan sägas ha någon ägare. Det torde i flertalet fall vara samhället som med skattemedel bekostat de metalldelar som återvinns och det är enligt utskottet därför inte orimligt att överskottet från återvinningen återgår till samhället genom just Allmänna arvsfondens försorg.

Som utskottet konstaterade i sitt betänkande rörande samma fråga 2023 har vidare Allmänna arvsfonden en viktig funktion som möjliggörare för civilsamhällets insatser med och för barn, unga, personer med funktionsnedsättning och äldre. Detta medför ytterligare utmaningar med att gentemot riksdag och regering argumentera för att överskjutande medel i stället ska komma begravningsverksamheten till del.

Enligt utskottet skulle också en ordning där överskottet återförs till begravningshuvudmännen vara förenad med kringkostnader för administration vilket i sig skulle minska det reella värdet av ett återförande av överskottet. Till detta ska läggas att storleken på överskottet från metallåtervinningen fluktuerar med världsmarknadspriserna för de aktuella metallerna. Att bygga in den typen av fluktuationer i begravningsverksamhetens finansiering ser utskottet som problematiskt.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 64 och 129 ska avslås.

Förvaltningen av kulturgravar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:80.

Utskottet konstaterar inledningsvis att begreppet kulturgravar inte har någon fast definition. Enligt utskottets mening torde det vara svårt att, som motionärerna önskar, nationellt mellan kyrkostyrelsen och regeringen enas om samstämmiga bedömningar om vad som utgör och inte utgör en kulturgrav som ska finansieras av allmänna medel. Den typen av bedömningar torde enligt utskottet göras bäst i det enskilda konkreta fallet på lokal nivå. Motion 2025:80 ska därför avslås.

Utskottet noterar en felaktighet i motionens att-sats. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har inte längre någon uppgift relaterat till begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen svarar för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten.

Gemensamma gravplatser för människor och husdjur

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:69.

Utskottet konstaterar att en utredning som den som efterfrågas av motionären torde behöva inrymma ett antal tämligen komplicerade bedömningar av såväl juridisk som etisk karaktär. Utskottet menar att frågeställningen inte är av den betydelsen att ett resurskrävande uppdrag bör lämnas till kyrkostyrelsen. Motionen ska därför avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist, Anette Nordgren och Lars B Andersson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clauss, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till beslut att avslå motion 2025:64 till förmån för bifall.

Riksrevisionens kritik mot Allmänna arvsfonden visar att den inte är en god förvaltare av de medel som rimligen gör större nytta för begravningsverksamhet likväl som begravningsuppdrag.

Petter Nilsson

Reservation 2

Vi reserverar oss mot Organisationsutskottets beslut att avslå motion 2025:64 i betänkande O 2025:3 till förmån för bifall till motion 2025:64.

De medel som idag återförs till allmänna arvsfonden från återvunna metaller tas idag inte i anspråk utan fyller endast på tillgängliga medel hos fonden. Om medel från återvunna metaller tillfaller begravningsverksamheten menar vi att de i högre grad skulle komma till gagn för allmänheten.

Det är också ett ansvar som gagnar begravningshuvudmännen genom att åtgärda och dämpa den årligen ökade begravningsavgiften.

Genom att ge kyrkostyrelsen uppdraget understryks det ansvar som staten gett Svenska kyrkan som myndighet för begravningsverksamheten.

Carin Åblad Lundström, Elisabeth Kullenberg, Irene Oskarsson, Anette Nordgren, Victor Ramström

Reservation 3

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2025:80 till förmån för bifall till motionen.

Av handlingarna framgår att det råder förvirring över vad som kan räknas som en kulturgrav. Ändå anser utskottets majoritet att någon utredning inte behövs, utan förvirringen ska fortsätta med olika definitioner i olika stift och församlingar. Därför reserverar jag mig mot utskottets beslut att avslå motionen.

Olov Lindquist

Reservation 4

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2025:107, till förmån för bifall till motionen. Dock med den ändringen att ordet "SKAO" ska bytas ut mot ordet "kyrkostyrelsen".

Utskottet skriver att det finns andra sätt att ekonomiskt möjliggöra det problem som motionen vill uppnå, utan att bilda krematoriesamfälligheter. Dock anges inte vilka andra sätt. Jag anser inte heller att den utredning som skulle ha tillsatts skulle vara resurskrävande. Av dessa anledningar reserverar jag mig mot utskottets beslut att avslå motionen.

Olov Lindquist

O 2025:3

Särskild mening

Vi menar att motion 2025:64 hade bort bifallas.

Hanna Hesser Nordin, Nils Jernqvist, Johanna Öhman och Stefan Aro, Roger Larsson

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:34y

Tillåt krematoriesamfälligheter

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:107 Tillåt krematoriesamfälligheter.

I motion 2025:107 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att tillåta krematoriesamfälligheter i Svenska kyrkan och att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som möjliggör detta. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Sedan strukturreformen Närhet och samverkan för drygt tio år sedan får inga samfälligheter andra än pastorat finnas inom Svenska kyrkan. Två samfälligheter är dock beslutade av kyrkomötet som undantag för att möjliggöra särskilda uppgifter med lokala förutsättningar: Samfälligheten Gotlands kyrkor och Göteborgs begravningsamfällighet. Ett antal pastorat/församlingar har krematorieverksamhet som en del av begravningsverksamheten. Genom avtal serverar dessa krematorier ett större område än den egna församlingen. Det finns också oftast etablerade samarbetsavtal mellan närliggande krematorier för att lösa kapacitetsfrågor i händelse av underhållsåtgärder eller andra driftstopp. En alltmer aktuell situation är renovering av gamla krematorieanläggningar eller nybyggnation som ska ersätta uttjänta anläggningar. Särskilt i det senare fallet kan lokaliseringen av nya anläggningar bli en fråga som kompliceras av att den verksamhetsansvariga församlingen kanske inte har den lämpligaste marken för en ny anläggning i sitt eget geografiska område. Det innebär en intern otydlighet ifall ägande och drift sköts av en församling på en annan församlings territorium. En annan, och kanske större, komplikation med investeringen i en ny anläggning är att den ofta blir väldigt kostsam, då det dels kan behövas utökad kapacitet jämfört med den äldre anläggningen, dels att miljökrav som tillkommit stegvis under många år innebär att nya anläggningar behöver möta alla miljökrav som äldre anläggningar kunnat få dispens för. En organisationsform för krematorieanläggningar där fler församlingar kan gå samman och ta gemensamt ansvar för finansiering, lokalisering och risktagande vore önskvärt.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändring i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

av begravningshuvudmännen för varje kommun (eller ett par kommuner). Ett av huvudskälen till valet av just denna samverkansform var enligt utredaren att den kunde åstadkomma en utjämning av begravningsavgiften.

Kort tid efter att utredningen hade överlämnats till kyrkostyrelsen beslutade regeringen en lagrådsremiss vilken i förlängningen ledde till att riksdagen i maj 2013 beslöt dels att folkbokföring på församling skulle upphöra vilket medförde att den juridiska kopplingen mellan församling och kommun försvann, dels att en enhetlig begravningsavgift för alla kyrkliga huvudmän skulle införas³. Mot den bakgrunden kunde kyrkostyrelsen konstatera att förutsättningarna för förslagen i utredningen om samverkansformer för begravningsverksamheten hade ändrats. Man beslöt därför att inte remittera utredningen utan att beredningen av ärendet skulle fortsätta.

2015 års utredning

I november 2013 fastställdes direktiv för en förnyad utredning om samverkansformer för begravningsverksamheten. Enligt direktiven skulle utredaren, särskilt med beaktande av riksdagens beslut om enhetlig begravningsavgift, utreda behovet av samverkan och under vilka former en sådan samverkan bäst kunde ske. Utredaren skulle också särskilt beakta den struktur för Svenska kyrkan som kyrkomötet beslutade om 2012. Utredaren avlämnade i december 2015 betänkandet *Ansvar i samverkan från församling till nationell nivå* (SKU 2015:2). I betänkandet redovisades tre huvudlinjer för samverkan på lokal nivå i Svenska kyrkan – en fri form, en reglerad i form av partiella samfälligheter samt en med vidgade enheter inom nuvarande lokal struktur. Utifrån detta beskrevs fem alternativ för konkret samverkan.

Strax före det att betänkandet avlämnades till kyrkostyrelsen gav kyrkomötet 2015 kyrkostyrelsen i uppdrag att mot bakgrund av vad kyrkorättsutskottet anfört i betänkandet Samordning av begravningsverksamheten m.m. (Kr 2015:2), ”... klargöra hur frågorna om tillsyn och samordning ska hanteras”. I utskottsbetänkandet behandlades tre motioner, (2015:4, 2015:7 och 2015:16) med förslag om samverkan, samordning, rådgivning och tillsyn av begravningsverksamheten, liksom samordning av de kyrkliga begravningshuvudmännens krematorieverksamhet. Mot bakgrund av att kyrkomötesuppdraget och den ovan nämnda utredningen *Ansvar i samverkan från församling till nationell nivå* visat sig ha beröringspunkter, beslöt kyrkostyrelsen att inte remittera utredningen utan att frågorna i stället fortsatt skulle beredas tillsammans. Den fortsatta beredningen ledde så småningom fram till kyrkostyrelsens skrivelse *Begravningsverksamheten* (KsSkr 2017:5) med bland annat förslag om att i kyrkoordningen tydliggöra kyrkostyrelsens och stiftens ansvar gällande begravningsverksamheten. Kyrkomötet 2017 beslöt, med några mindre justeringar, i enlighet med kyrkostyrelsens förslag (O 2017:1, KmSkr 2017:18).

Vid kyrkomötet 2021 behandlades motion 2021:26 i vilken motionärerna föreslagit att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att utreda möjligheten för församlingar och pastorat inom Svenska kyrkan att bilda begravningsssamfälligheter enligt Göteborgsmodellen. Organisationsutskottet framhöll i sitt betänkande över motionen (O 2021:4) att det var möjligt att finna ändamålsenliga former för samverkan inom ramen för de strukturer som redan fanns på lokal nivå utan att inrätta särskilda kyrkliga samfälligheter för begravningsverksamheten. Man påpekade också att uppbyggnad och drift av en begravningsssamfällighet i sig medför särskilda kostnader. Mot den angivna bakgrunden föreslog utskottet att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

³ Se prop. 2012/13:120, Folkbokföringen i framtiden

Återvinning av metaller efter kremation

Allmänt

Enligt 5 kap. 6 § begravningslagen gäller att metall som inte har förbränts vid kremationen ska skiljas från askan efter stoffet och återvinnas. Metallerna ska återvinnas genom att metallerna upparbetas till nya produkter, material eller ämnen som inte ska användas som bränsle eller fyllnadsmaterial.

Innehavaren av krematoriet ska tillföra Allmänna arvsfonden ersättningen från återvinningen efter att innehavarens kostnader för återvinningen dragits av. Om kostnaderna för återvinningen överstiger intäkterna, ska huvudmannen för begravningsverksamheten stå för den kostnaden. Kostnaden är ett led i kremeringsförfarandet och finansieras därmed genom begravningsavgiften.

I 9 b § begravningsförordningen regleras att innehavaren av krematoriet ska sårredovisa kostnaderna och ersättningen från återvinningen i sin redovisning av begravningsverksamheten.

Länsstyrelsens tillsynsansvar över begravningsverksamheten har ansetts omfatta även återvinningsförfarandet och redovisningen av det ekonomiska utfallet av detta.

Värdet ska tillföras Allmänna arvsfonden

Som nämnts ovan ska värdet av metallåtervinningen efter avdrag för kostnader, enligt nu gällande bestämmelser, tillföras Allmänna arvsfonden. Pengarna förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Utdelning från fonden beslutas av Arvsfondsdelegationen. I förarbetena till den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 6 § begravningslagen understryks att det är en miljövänlig ordning präglad av respekt för den avlidna som eftersträvas. Mot bakgrund av att återvinningen inte införts av ekonomiska skäl ansågs det naturligt att det värde som metallåtervinningen gav upphov till skulle gå till välgörande ändamål. Regeringen menade att allmänna arvsfonden med sitt allmännyttiga och välgörande ändamål var bäst lämpad att ta emot överskottet av återvinningen (se prop. 2015/16:95 s. 17).

Frågans tidigare behandling

Till kyrkomötet 2024 föreslogs i motion 2024:30, Intäkterna från krematoriernas återvunna metaller, att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att bland annat initiera en kontakt med regeringen med förslag om ändring i begravningslagen så att ersättningen från återvinning av metaller i samband med kremation ska tillföras huvudmännen för begravningsverksamheten. Organisationsutskottet som beredde frågan anförde i sitt betänkande (O 2024:2) att man såg att ett system med återförande av värdet från metallåtervinningen i enlighet med vad motionärerna önskade med stor sannolikhet skulle komma att vara förenat med tämligen höga kringkostnader för administration. Vidare konstaterade utskottet att en kontakt med regeringen i enlighet med motionens förslag med nödvändighet måste föregås av ett tämligen omfattande utredningsarbete hos kyrkostyrelsen. Som exempel på frågor som kyrkostyrelsen måste adressera nämnde utskottet sådant som hur återförandet av det överskjutande värdet till huvudmännen i sådana fall ska ske, vilka enheter som ska kunna få del av medlen och på vilka grunder dessa ska fördelas mellan enheterna. Med hänvisning härtill och då utskottet inte heller såg att det fanns något uppenbart/reellt problem som behövde få en lösning föreslog utskottet avslag på motionen vilket också blev kyrkomötets beslut.

Allmänt om regleringen om gravplats och gravrätt

När en bestämd gravplats på en allmän begravningsplats upplåts av den som förvaltar begravningsplatsen (huvudmannen/upplåtaren) till någon, vanligen en nära släkting, för gravsättning av stoft eller aska uppkommer en så kallad gravrätt (jfr. 1 kap. 1 § begravningslagen). En gravrätt får upplåtas för viss tid, minst 15 och högst 50 år, eller för alltid (7 kap. 5 § begravningslagen). Om någon upplåtelse tid inte har bestämts, varar upplåtelsen i 25 år (7 kap. 6 § begravningslagen). Gravrätten får överlåtas bara till någon som genom släktskap eller på något annat sätt har nära anknytning antingen till överlåtaren eller till någon som är gravsatt inom gravplatsen (7 kap. 11 § begravningslagen). Gravrätten får också återlämnas till upplåtaren (7 kap. 12 § begravningslagen).

En gravplats får förses med gravanordning, om det inte strider mot vad som är avsett att gälla för den del av begravningsplatsen där gravplatsen är belägen (7 kap. 25 § begravningslagen). Det är gravrättsinnehavaren som bestämmer över gravanordningens utseende och beskaffenhet samt om gravplatsens utsmyckning och ordnande i övrigt. Upplåtaren har dock möjlighet att besluta om sådana begräsningar i gravrättsinnehavarens bestämmanderätt som är nödvändiga för att upprätthålla en god gravkultur (7 kap. 26 § begravningslagen). Det är som utgångspunkt också gravrättsinnehavaren som ansvarar för vården av gravanordningar (7 kap. 3 § begravningslagen). Innan en gravanordning sätts upp, ska upplåtaren pröva om den är sådan att den kan tillåtas (7 kap. 27 § begravningslagen). Gravrättsinnehavaren har, med upplåtarens medgivande, rätt att föra bort en gravanordning från gravplatsen. Detta gäller både under pågående gravrättstid och inom sex månader räknat från gravrättens upphörande. Medgivande till bortförande ska lämnas, om det inte finns risk för att man förfar med gravanordningen på ett ovärdigt sätt (7 kap. 28 § begravningslagen). När gravrätten har upphört gäller att det som gravrättsinnehavaren inte har fört bort från gravplatsen efter sex månader från gravrättens upphörande, tillfaller upplåtaren (7 kap. 36 § begravningslagen).

Närmare om kulturgravar

Begreppet kulturgrav har ingen definition i lagstiftning och regelverk. Begreppet torde normalt användas om gravanordningar som av en eller annan anledning befinns ha ett högt kulturhistoriskt värde. I begreppet kulturhistoriskt värde inbegrips också enligt förarbetena konstnärligt värde (se prop. 1990/91:10, s. 119). Det är normalt huvudmannen själv som bedömer huruvida en gravanordning har ett kulturhistoriskt värde. En sådan gravanordning kan vara upplåten med gravrätt men gravrätten kan också ha upphört, till exempel genom att den återlämnats till huvudmannen/församlingen, se ovan.

Som nämnts ovan blir gravanordningar som gravrättsinnehavaren inte har fört bort från gravplatsen efter sex månader från gravrättens upphörande upplåtarens egendom. Huvudmannen måste då ta hänsyn till de regler som finns till skydd för kulturmiljön. Enligt 7 kap. 37 §, första stycket, begravningslagen, ska huvudmannen, om en gravanordning har ett kulturhistoriskt värde, om möjligt lämna kvar den på gravplatsen. Om gravanordningen ändå måste föras bort från gravplatsen ska den, enligt paragrafens andra stycke, åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats.

Enligt en under slutet av 2024 meddelad dom från Högsta förvaltningsdomstolen⁴ ska gravanordningar som tillfallit upplåtaren *inte* betraktas som fast anordning på begravningsplats enligt 4 kap. 13 § andra punkten kulturmiljölagen (1988:950). För att borttagande av gravanordningar ska vara tillståndspliktigt enligt denna lag krävs därför att åtgärden bedöms utgöra en väsentlig ändring av begravningsplatsen (4 kap. 13 § första punkten kulturmiljölagen). Å andra sidan kan, enligt samma avgörande, en gravanordning som i sig inte är kulturhistoriskt värdefull ändå behöva bevaras om den som en del av en större enhet, till exempel ett gravkvarter, bedöms ha ett sådant värde. Vad som utgör en väsentlig ändring i kulturmiljölagens mening är något som måste prövas i varje enskilt fall.

Begravningsavgiften kan som utgångspunkt inte användas för att bekosta skötseln av gravanordningar. Av förarbetsuttalanden (prop. 1998/99:38 s. 114 f) framgår emellertid att skötsel som följer av kulturmiljövårdens krav – som till exempel underhåll av kulturhistoriskt intressanta gravanordningar – bör ingå i begravningsverksamheten och finansieras via begravningsavgiften. En förutsättning för detta är att bedömningen att gravanordningen är kulturhistoriskt värdefull gjorts på ett sakkunnigt sätt och dokumenterats. Kammarkollegiet har i en informationsskrivelse år 2020 uttalat att om det finns en kulturhistorisk inventering och värdering av de enskilda gravanordningarna och de kulturhistoriskt värdefulla gravanordningarna är tydligt markerade på gravvårdskarta eller motsvarande (på plats), eller är uppförda i inventarieförteckningen (flyttade från sin plats och uppställda) så kan skötseln bekostas av begravningsavgiften. Det är den enskilda gravanordningen som ska bedömas om den är kulturhistoriskt värdefull. Samtliga gravanordningar bedöms alltså inte per automatik som kulturhistoriskt värdefulla.

Frågans tidigare behandling

Kyrkomötet 2024 behandlade ett förslag i motion 2024:71 om att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att införa ett kulturgravsbidrag. Motionärerna anförde att kostnaderna för underhåll och bevarande av gravar med kulturhistoriskt värde ligger på församlingarna och att risken var stor att kulturgravar blir förstörda och faller i glömska.

Förvaltarekapsutskottet konstaterade i sitt betänkande över motionen (F 2024:4) att begravningsverksamheten är komplex och omfattas av många regleringar och att det därmed också ställs höga krav på ansvariga medarbetare och förtroendevalda när det gäller kunskap och kompetens. Man såg dock inte att behoven när det gällde de problem som motionärerna lyft främst berodde på brist på pengar. Man anförde vidare:

Både stift och kyrkostyrelsen kan och bör stödja församlingarna i att bedriva en begravningsverksamhet som möter höga krav och förväntningar. Men stödet bör fokuseras på rådgivning, kompetensutveckling och policyarbete. Nuvarande finansieringslösning innebär ju att begravningshuvudmän via begravningsavgiften får kostnadstäckning för de åtgärder som behövs i en väl planerad och väl motiverad skötsel av begravningsverksamheten, inklusive de kulturhistoriskt viktiga gravanordningarna.”

Utskottet föreslog mot den bakgrunden att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

⁴ HFD 2024 ref. 54

Begravningsverksamheten är, som framgått ovan, ett samhällsuppdrag som ska tillhandahållas alla folkbokförda i Sverige. Begravningsverksamheten regleras i begravningslagen med flera lagar. Den reglering som finns avser hanteringen av avlidna människor och syftar till att säkerställa att alla avlidna människor tas omhand på ett värdigt sätt.

I 5 kap. 7 § begravningslagen anges att det vid gravsättningen inte får förekomma något som strider mot förrättningens helgd och allvarliga innebörd.

Det finns inte någon särskild reglering kring begravning av husdjur tillsammans med människor. Av ett beslut från Länsstyrelsen i Västmanland framgår dock att djur inte får begravas på begravningsplatser som är avsedda för människor. Beslutet är vägledande för tolkningen av begravningslagen även för andra delar av landet. Beslutet innebär att djur, även de som redan kremerats, inte får ligga i samma grav som en människa.

I biskopsbrevet *Begravningen – ett brev från Svenska kyrkans biskopar* finns ett avsnitt om begravning av djur. I avsnittet konstaterar biskoparna kort att djur inte begravs på kyrkogården utan att det finns särskilda platser på många håll i landet för den som vill ha en plats där det döda husdjuret kan läggas till vila.

Utskottets överväganden

Krematoriesamfälligheter

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:107.

Utskottet konstaterar inledningsvis att det finns utmaningar med finansiering av investeringar i begravningsverksamheten generellt. För de församlingar och pastorat som också har ett krematorium gäller detta också finansiering av omfattande investeringar i ny- och ombyggnation av krematorier. Utskottet menar dock att bildandet av krematoriesamfälligheter inte självklart är lösningen på problemet utan att det finns redan andra sätt att ekonomiskt möjliggöra sådana investeringar. Finansieringsproblematiken har, när det gäller just krematorier, enligt utskottet inte heller den omfattningen att utskottet är berett att ge kyrkostyrelsen ett resurskrävande utredningsuppdrag i enlighet med motionärens önskemål. Motionen bör därför avslås.

Intäkterna från krematoriernas återvunna metaller

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2025:64 och 2025:129.

Utskottet konstaterar inledningsvis att frågan om hanteringen av intäkterna från krematoriernas återvunna metaller rymmer både etiska, ekonomiska och samhälls-politiska dimensioner.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen har den nuvarande ordningen att överskottet ska gå till välgörande ändamål valts med hänvisning till att återvinningen inte införts av ekonomiska skäl utan miljömässiga. Till detta kan läggas att de metalldelar som återvinns – eller värdet av dem – i likhet med andra medel som enligt lag ska tillföras Allmänna arvsfonden, inte kan sägas ha någon ägare. Det torde i flertalet fall vara samhället som med skattemedel bekostat de metalldelar som återvinns och det är enligt utskottet därför inte orimligt att överskottet från återvinningen återgår till samhället genom just Allmänna arvsfondens försorg.

Som utskottet konstaterade i sitt betänkande rörande samma fråga 2023 har vidare Allmänna arvsfonden en viktig funktion som möjliggörare för civilsamhällets insatser med och för barn, unga, personer med funktionsnedsättning och äldre. Detta medför ytterligare utmaningar med att gentemot riksdag och regering argumentera för att överskjutande medel i stället ska komma begravningsverksamheten till del.

Enligt utskottet skulle också en ordning där överskottet återförs till begravningshuvudmännen vara förenad med kringkostnader för administration vilket i sig skulle minska det reella värdet av ett återförande av överskottet. Till detta ska läggas att storleken på överskottet från metallåtervinningen fluktuerar med världsmarknadspriserna för de aktuella metallerna. Att bygga in den typen av fluktuationer i begravningsverksamhetens finansiering ser utskottet som problematiskt.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 64 och 129 ska avslås.

Förvaltningen av kulturgravar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:80.

Utskottet konstaterar inledningsvis att begreppet kulturgravar inte har någon fast definition. Enligt utskottets mening torde det vara svårt att, som motionärerna önskar, nationellt mellan kyrkostyrelsen och regeringen enas om samstämmiga bedömningar om vad som utgör och inte utgör en kulturgrav som ska finansieras av allmänna medel. Den typen av bedömningar torde enligt utskottet göras bäst i det enskilda konkreta fallet på lokal nivå. Motion 2025:80 ska därför avslås.

Utskottet noterar en felaktighet i motionens att-sats. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har inte längre någon uppgift relaterat till begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen svarar för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten.

Gemensamma gravplatser för människor och husdjur

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:69.

Utskottet konstaterar att en utredning som den som efterfrågas av motionären torde behöva inrymma ett antal tämligen komplicerade bedömningar av såväl juridisk som etisk karaktär. Utskottet menar att frågeställningen inte är av den betydelsen att ett resurskrävande uppdrag bör lämnas till kyrkostyrelsen. Motionen ska därför avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist, Anette Nordgren och Lars B Andersson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clauss, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till beslut att avslå motion 2025:64 till förmån för bifall.

Riksrevisionens kritik mot Allmänna arvsfonden visar att den inte är en god förvaltare av de medel som rimligen gör större nytta för begravningsverksamhet likväl som begravningsuppdrag.

Petter Nilsson

Reservation 2

Vi reserverar oss mot Organisationsutskottets beslut att avslå motion 2025:64 i betänkande O 2025:3 till förmån för bifall till motion 2025:64.

De medel som idag återförs till allmänna arvsfonden från återvunna metaller tas idag inte i anspråk utan fyller endast på tillgängliga medel hos fonden. Om medel från återvunna metaller tillfaller begravningsverksamheten menar vi att de i högre grad skulle komma till gagn för allmänheten.

Det är också ett ansvar som gagnar begravningshuvudmännen genom att åtgärda och dämpa den årligen ökade begravningsavgiften.

Genom att ge kyrkostyrelsen uppdraget understryks det ansvar som staten gett Svenska kyrkan som myndighet för begravningsverksamheten.

Carin Åblad Lundström, Elisabeth Kullenberg, Irene Oskarsson, Anette Nordgren, Victor Ramström

Reservation 3

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2015:80 till förmån för bifall till motionen.

Av handlingarna framgår att det råder förvirring över vad som kan räknas som en kulturgrav. Ändå anser utskottets majoritet att någon utredning inte behövs, utan förvirringen ska fortsätta med olika definitioner i olika stift och församlingar. Därför reserverar jag mig mot utskottets beslut att avslå motionen.

Olov Lindquist

Reservation 4

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2025:107, till förmån för bifall till motionen. Dock med den ändringen att ordet "SKAO" ska bytas ut mot ordet "kyrkostyrelsen".

Utskottet skriver att det finns andra sätt att ekonomiskt möjliggöra det problem som motionen vill uppnå, utan att bilda krematoriesamfälligheter. Dock anges inte vilka andra sätt. Jag anser inte heller att den utredning som skulle ha tillsatts skulle vara resurskrävande. Av dessa anledningar reserverar jag mig mot utskottets beslut att avslå motionen.

Olov Lindquist

O 2025:3

Särskild mening

Vi menar att motion 2025:64 hade bort bifallas.

Hanna Hesser Nordin, Nils Jernqvist, Johanna Öhman och Stefan Aro, Roger Larsson

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:34y

Tillåt krematoriesamfälligheter

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:107 Tillåt krematoriesamfälligheter.

I motion 2025:107 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att tillåta krematoriesamfälligheter i Svenska kyrkan och att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som möjliggör detta. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Sedan strukturreformen Närhet och samverkan för drygt tio år sedan får inga samfälligheter andra än pastorat finnas inom Svenska kyrkan. Två samfälligheter är dock beslutade av kyrkomötet som undantag för att möjliggöra särskilda uppgifter med lokala förutsättningar: Samfälligheten Gotlands kyrkor och Göteborgs begravningsamfällighet. Ett antal pastorat/församlingar har krematorieverksamhet som en del av begravningsverksamheten. Genom avtal serverar dessa krematorier ett större område än den egna församlingen. Det finns också oftast etablerade samarbetsavtal mellan närliggande krematorier för att lösa kapacitetsfrågor i händelse av underhållsåtgärder eller andra driftstopp. En alltmer aktuell situation är renovering av gamla krematorieanläggningar eller nybyggnation som ska ersätta uttjänta anläggningar. Särskilt i det senare fallet kan lokaliseringen av nya anläggningar bli en fråga som kompliceras av att den verksamhetsansvariga församlingen kanske inte har den lämpligaste marken för en ny anläggning i sitt eget geografiska område. Det innebär en intern otydlighet ifall ägande och drift sköts av en församling på en annan församlings territorium. En annan, och kanske större, komplikation med investeringen i en ny anläggning är att den ofta blir väldigt kostsam, då det dels kan behövas utökad kapacitet jämfört med den äldre anläggningen, dels att miljökrav som tillkommit stegvis under många år innebär att nya anläggningar behöver möta alla miljökrav som äldre anläggningar kunnat få dispens för. En organisationsform för krematorieanläggningar där fler församlingar kan gå samman och ta gemensamt ansvar för finansiering, lokalisering och risktagande vore önskvärt.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändring i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:4**

Valfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas tre motioner som på olika sätt berör den inomkyrkliga demokratin. Utskottet konstaterar att samtliga motionsförslag ligger inom ramen för direktiven till Demokratiutredningen och menar att det därför vore kontraproduktivt att nu ge ytterligare utredningsuppdrag till kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår därför att samtliga motioner ska avslås. Till betänkandet finns två reservationer.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Motionernas förslag	3
Motion 2025:3 av Petter Nilsson m.fl., Värna demokratin i kyrkomötet.....	3
Motion 2025:15 av Marcus Romedahl och Margaretha Herthelius, Jämförelsetal vid mandatfördelning.....	3
Motion 2025:84 av Jonas Larsson m.fl., Kyrkostyrelsen tar valseldskostnaderna för församlingar och pastorat	3
Yttrande från läronämnden.....	3
Yttrande från kyrkorättsnämnden.....	3
Bakgrund	3
Procentspärre	3
Jämförelsetal vid mandatfördelning.....	4
Valseldskostnader	5
Demokratiutredningen	5
Utskottets överväganden	6
Reservation 1	7
Reservation 2	7
Bilaga 1 Läronämndens yttrande 2025:3y.....	8
Bilaga 2 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:6y	9
Bilaga 3 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:11y	10
Bilaga 4 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:27y	11

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:3,
2. avslå motion 2025:15,
3. avslå motion 2025:84.

Motionernas förslag

Motion 2025:3 av Petter Nilsson m.fl., Värna demokratin i kyrkomötet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att spärren för att erhålla mandat i kyrkomötet avvecklas.

Motion 2025:15 av Marcus Romedahl och Margaretha Herthelius, Jämförelsetal vid mandatfördelning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att ett mer proportionerligt jämförelsetal används vid tillämpning av den jämkade uddatalsmetoden inför 2029 års kyrkoval.

Motion 2025:84 av Jonas Larsson m.fl., Kyrkostyrelsen tar valsedelskostnaderna för församlingar och pastorat

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att förenkla valsedelshanteringen genom att kyrkostyrelsen tar hela kostnaden för de valsedlar som skickas till valnämnderna för de nomineringsgrupper som kandiderar på församlings- och pastoratsnivå.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionerna 2025:3 i Ln 2025:3y, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:3 i Kn 2025:6y (*bilaga 2*), över motion 2025:15 i Kn 2025:11y (*bilaga 3*) och över motion 2025:84 i Kn 2025:27y (*bilaga 4*).

Bakgrund

Procentspärr

Vid kyrkomötet 2022 bifölls motion 2022:81 i vilken det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att endast nomineringsgrupper som uppnått en viss procentspärr ska kunna erhålla mandat i kyrkomötet samt att utjämningsmandat endast ska fördelas mellan nomineringsgrupper som först fått minst ett fast mandat i någon av

valkretsarna. Vilken nivå procentspärren skulle ligga på, liksom vilka ändringar som ska göras i kyrkoordningen, gavs kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda.

Efter utredning och remittering återkom kyrkostyrelsen till kyrkomötet 2024 med förslag om att det skulle införas en procentspärre på tre procent för val till kyrkomötet samt att utjämningsmandat enbart skulle kunna erhållas av nomineringsgrupper som först erhållit minst ett fast mandat i någon av valkretsarna till kyrkomötet.

Organisationsutskottet som beredde frågan konstaterade i sitt betänkande (O 2024:1) att frågan om införande av en procentspärre liksom frågan om en förändrad fördelning av utjämningsmandat var komplex, inte minst då ett förändrat regelverk med införande av ”spärrar” skulle få konsekvenser för nuvarande nomineringsgrupper och kunde påverka de som röstar i kyrkovalet. Utskottet såg behov av att införa vissa begränsningar vad gäller möjligheten för nomineringsgrupper att ta mandat, för att säkerställa att arbetet i kyrkomötet kan bedrivas på ett effektivt sätt. Utskottet framhöll också vikten av att det finns en lokal förankring hos samtliga grupper som finns representerade i Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Vidare konstaterade utskottet att det också var en fördel om samtliga nomineringsgrupper som har mandat i kyrkomötet skulle kunna finnas företrädade i utskottsarbetet men att detta behövde vägas mot andelen väljare som i någon utsträckning kommer att bli ”orepresenterade” vid införande av olika former av spärrar. Utskottet ansåg sammantaget att det fanns övervägande skäl för att införa en procentspärre för val till kyrkomötet. Gällande nivån på procentspärren ansåg dock utskottet vid en sammantagen bedömning att denna skulle ligga på två procent.

När det gällde frågan om utjämningsmandat instämde utskottet i vad kyrkostyrelsen anfört om att det, för att tydliggöra vikten av stiftsförankring hos samtliga nomineringsgrupper som finns företrädade i kyrkomötet, var motiverat att utjämningsmandat enbart skulle kunna utgå till nomineringsgrupper som först erhållit minst ett fast mandat i någon av valkretsarna.

Jämförelsetal vid mandatfördelning

Den jämkade uddatalsmetoden är en proportionell valmetod som används både i de allmänna valen och de direkta kyrkovalet för att fördela mandat. Metoden används både vid fördelningen av fasta mandat och utjämningsmandat vid val till kyrkomötet och innebär att mandaten delas ut ett och ett enligt en särskild beräkningsmodell, vilket i kyrkoordningen är reglerat i 38 kap. 85 och 86 §§.

Metoden inleds med att alla gruppers röstetal (antal röster som nomineringsgruppen fått) delas med 1,4 vilket resulterar i att alla nomineringsgrupper får ett så kallat jämförelsetal. Den grupp som har det högsta jämförelsetalet tilldelas sedan det första mandatet. Efter att det första mandatet fördelats räknas ett nytt jämförelsetal ut för den grupp som fått mandatet, vilket görs genom att nomineringsgruppens röstetal delas med det tal man får genom att multiplicera antalet erhållna mandat med 2 och sedan lägga till 1. I praktiken betyder det att antalet röster som en grupp fått först kommer att delas med siffran 1,4 och därefter med siffrorna 3, 5, 7, 9 osv. för varje nytt mandat som gruppen får. För ett parti som inte fått något mandat är dess jämförelsetal fortsatt lika med dess röstetal delat med 1,4. Sedan 2015 används i de allmänna valen som första delningstal 1,2 i stället för 1,4. Ändringen motiverades med att den skulle minska behovet av återförande av mandat för att uppnå riksproportionalitet¹. I kyrkovalet

¹ Om ett parti har fått fler fasta valkretsmandat än som svarar mot en riksproportionell fördelning av samtliga mandat ska överskjutande mandat återföras och fördelas som fasta valkretsmandat mellan övriga partier i valkretsen (se prop. 2013/14:48, SOU 2012:94).

finns idag inte några bestämmelser om återförande av mandat. Att den första divisorn är 1,4 i stället för 1 medför att mycket små grupper har svårare att ta ett första mandat jämfört med vid en ren uddatalsmetod där division sker med siffrorna 1, 3, 5, 7 osv. Däremot anses den jämkade uddatalsmetoden ge bättre proportionalitet än den så kallade heltalsmetoden eller d'Hondts metod – där division sker med siffrorna 1, 2, 3, 4 osv. – som blir proportionell först vid fördelning av ett mycket större antal mandat.

Valsedelskostnader

Enligt 38 kap. 32 § kyrkoordningen tillhandahåller kyrkostyrelsen på beställning av en nomineringsgrupp valsedlar motsvarande 0,7 per röstberättigad i respektive valkrets som nomineringsgruppen ställer upp i. En nomineringsgrupp som vill beställa valsedlar hos kyrkostyrelsen ska, enligt 38 kap. 33 §, första stycket, betala dessa i förskott, i den mån inte beslut om bidrag har fattats enligt andra och tredje styckena.

I andra stycket samma paragraf anges att bidrag högst motsvarande kostnaden för den beställning som enligt 32 § får göras hos kyrkostyrelsen får utgå till nomineringsgrupp som är eller genom valet blir företräd i det organ som valet avser. För det fall bidrag utgår ska nämnda nomineringsgrupper behandlas lika. Beslut att bidrag ska utgå får fattas

- i fråga om val till kyrkofullmäktige av församlingen eller pastoratet,
- i fråga om val till stiftsfullmäktige av stiftet, och
- i fråga om val till kyrkomötet av detta.

Om kyrkofullmäktige har fattat ett beslut om bidrag behöver nomineringsgruppen lämna ett intyg till stiftsstyrelsen som styrker att de har rätt till valsedelsbidrag.

Kyrkomötet beslöt, genom bifall till motion 2023:66 av Bengt Kjellgren m.fl. att uppdra till kyrkostyrelsen att inför kyrkovalet 2025 genomföra en samlad distribution av alla via kyrkostyrelsen tryckta valsedlar direkt från tryckeri till respektive valnämnd för vidare distribution till vallokaler avseende samtliga val till kyrkomöte, stiftsfullmäktige samt kyrkofullmäktige.

Genom ändringar i kyrkoordningen som trädde i kraft den 19 november 2024 infördes ovan beskrivna begränsningar i fråga om valsedelsbidrag och antalet valsedlar kyrkostyrelsen tillhandahåller.

Kyrkomötet 2023 beslutade vidare att, genom bifall till motion 2023:97, uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda införandet av enhetsvalsedlar i kyrkovalet (KmSkr 2023:17). Kyrkostyrelsen redovisade i sin skrivelse med redogörelse för kyrkostyrelsens behandling av kyrkomötesärenden till kyrkomötet 2024 (KsSkr 2023:3) att uppdraget rörande enhetsvalsedlar kommer att beredas inom ramen för den av kyrkostyrelsen tillsatta utredningen för hållbara demokratiska strukturer. Ett införande av enhetsvalsedlar kan antas i hög grad påverka såväl hanteringen av som kostnaderna för valsedlar.

Demokratiutredningen

Kyrkostyrelsen anförde i sin skrivelse Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026 (KsSkr 2023:1) att styrelsen ser behov av att säkra och utveckla den demokratiska styrningen för framtiden och utreda hur den kan tryggas och upprätthållas till en lägre kostnad än idag.

Den 3 april fastställde kyrkostyrelsen direktiv för en utredning om hållbara demokratiska strukturer (Ks 2023-1848). Det övergripande syftet med utredningen är att

säkra och utveckla den demokratiska styrningen för framtiden och utreda hur den kan tryggas och upprätthållas även under förändrade omständigheter som minskande medlemsantal, förändrad demografi och ekonomi. Utöver ett antal särskilda frågor som utredningen enligt sina direktiv har att beakta får utredningen också analysera och ta ställning till sådana närliggande demokrati- och valfrågor som bedöms ändamålsenliga utifrån utredningens övergripande syfte. Utredningen ska även föreslå sådana ändringar i kyrkoordningen som föranleds av utredningens förslag samt redovisa eventuella behov av övergångsbestämmelser. Utredningen ska slutredovisa sina resultat till kyrkostyrelsens sammanträde den 13 november 2026.

En av de frågor utredningen enligt sina direktiv ska analysera är frågan om införande av enhetsvalsedlar i enlighet med det ovan beskrivna uppdraget från 2023 års kyrkomöte.

Utskottet har vidare inhämtat att utredningen avser att inom ramen för sitt uppdrag även se närmare på frågan om en eventuell förändring av det första delningstalet vid tillämpning av den jämkade uddatalsmetoden.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionerna 2025:3, 2025:15 och 2025:84.

Utskottet konstaterar att samtliga motioner berör frågor som ligger inom ramen för direktiven till den av kyrkostyrelsen 2024 tillsatta utredningen om hållbara demokratiska strukturer. Utredningen ska lämna sitt betänkande i november 2026. Då frågorna redan kan antas vara under beredning av Demokratiutredningen vore det enligt utskottets mening kontraproduktivt att nu ge ytterligare utredningsuppdrag till kyrkostyrelsen. Motionerna ska därför avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist, Anette Nordgren och Lars B Andersson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clauss, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funck, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

O 2025:4

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2025:3 och 2025:15, till förmån för bifall till båda motionerna.

När spärren på 2 procent infördes till kyrkomötet röstade FiSK avslag till detta förslag. Därför är det logiskt att jag nu yrkar bifall till motion 2025:3 som innebär ett önskemål om att spärren avvecklas.

När det gäller motion 2025:15 så innebär motionen en mer rättvis fördelning av mandaten, som skulle innebära att större nomineringsgrupper inte skulle gynnas på samma sätt som det görs i dagsläget. Därför reserverar jag mig mot utskottets beslut att avslå motionen.

Olov Lindquist

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets förslag att avslå motion 2025:3 samt 84 till förmån för bifall av motionerna.

Utskottets sätt att använda demokratiberedningens kommande utredning som skäl till att inte vidare behandla motionerna går stick i stäv utifrån besluten som fattades avseende valfrågor under kyrkomötet 2024. Detta också väl efter utredningsdirektiven för demokratiberedningen antagits.

Avseende motion 2025:3 är det självklart att vi i första hand måste värna medlemmars möjlighet att få sin röst hörd. Det för att stärka tilliten för Svenska kyrkan, likväl som hennes demokratiska funktionssätt.

Petter Nilsson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2025:3y

Demokrati och styrelseskick i Svenska kyrkan

Läronämndens yttrande över motionerna 2025:3 och 2025:102

I sitt yttrande Ln 2001:5y konstaterar nämnden:

Frågorna kring demokrati och styrelseskick i Svenska kyrkan är relaterade till kyrkans självförståelse och behöver därför kontinuerligt bearbetas. En grundlig teologisk analys – där vår kyrkas lutherska arv och folkkyrkotradition beaktas – är angelägen. Det är också viktigt att ta del av och utnyttja de utredningar och reflektioner kring demokratifrågorna som finns i det svenska samhället. Vidare finns behov att lära av en internationell utblick över hur man funnit former för kyrkomedlemmarnas delaktighet i andra kyrkor.

Läronämnden hänvisar även till yttrande Ln 2014:9y där det konstateras:

Identiteten värnas genom att kyrkans förkunnelse med Kristus i centrum, i ord och handling bevarar traditionen genom att aktualisera, tolka och tillämpa den i varje ny tid. Det finns ett nödvändigt samband mellan tradition och förnyelse. Att detta samband vidmakthålls värnas av kyrkan som gemenskap.

Kyrkan är, som det anges i den augsburgska bekännelsen (VII), den gemenskap i vilken evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Detta innebär att vi, på dopets grund, har ett gemensamt ansvar att stå fasta i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Vigningstjänsten och kyrkans tillsynsfunktioner har ett särskilt ansvar.

Det är läronämndens bedömning att motionernas förslag inte strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Uppsala den 28 augusti 2025

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Ulrica Fritzson, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Teresia Boström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Värna demokratin i kyrkomötet

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:3 Värna demokratin i kyrkomötet.

I motion 2025:3 konstateras att vid förra årets kyrkomöte beslutade alla nomineringsgrupper utom en om en procentspärr för att erhålla mandat i kyrkomötet. Vidare anges att detta påverkar hela kyrkans demokratikultur negativt. Mot bakgrund av detta föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att spärren för att erhålla mandat i kyrkomötet avvecklas.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om en ändring i 38 kap. 17 § andra stycket kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:11y

Jämförelsetal vid mandatfördelning

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:15 Jämförelsetal vid mandatfördelning.

I motion 2025:15 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att ett mer proportionerligt jämförelsetal används vid tillämpning av den jämkade uddatalsmetoden inför 2029 års kyrkoval. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. I kyrkovalet används den jämkade uddatalsmetoden, precis som i svenska kommunal- och riksdagsval (38 kap. 85 § kyrkoordningen). Den jämkade uddatalsmetoden används för att uppnå proportionerlig fördelning av mandat. I kommun- och riksdagsval används numera delningstalet 1,2 i stället för det historiska 1,4 vid första divisionen (följt av 3, 5, 7 etc.). Det historiska 1,4 var mer gynnsamt för de största grupperna på bekostnad av de mindre. I kyrkovalet finns dock fortfarande 1,4 kvar vid första division för skapande av jämförelsetal. Detta kan ha stora konsekvenser i mindre kyrkofullmäktige/stiftsfullmäktige, där det inte finns mandat nog att skapa proportionalitet. En stor grupp kan gynnas väldigt kraftigt på bekostnad av de mindre nomineringsgrupperna.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om en ändring i 38 kap. 85 § kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:27y

Kyrkostyrelsen tar valsedelskostnaderna för församlingar och pastorat

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:84 Kyrkostyrelsen tar valsedelskostnaderna för församlingar och pastorat.

I motion 2025:84 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att förenkla valsedelshanteringen genom att kyrkostyrelsen tar hela kostnaden för de valsedlar som skickas till valnämnderna för de nomineringsgrupper som kandiderar på församlings- och pastoratsnivå. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Inför kyrkovalet 2025 behöver varje nomineringsgrupp lämna in intyg till stiftens för att få ersättning för valsedelskostnader. Den nuvarande ordningen innebär att varje nomineringsgrupp själva måste hämta in intyg från samtliga församlingar/pastorat där de ställer upp i val. Detta skapar en onödigt tung administrativ börda både för nomineringsgrupperna och församlingarna/pastoraten.

Vissa församlingar/pastorat tar hela kostnaden för tryck och distribution, andra tar del av kostnaden medan vissa inte tar någon kostnad alls. Huvudregeln är om man kandiderar i en församling eller pastorat, där man inte tidigare varit invald, får man betala valsedlarna i förskott, om man kommer in så kommer kyrkokansliet återbetala kostnaden efter valet. Det skapar merarbete med att skapa fakturor och granska inkomna betalningar samt efter valet kontrollera invalda och eventuellt återbetala till de invalda nomineringsgrupperna i dessa församlingar. Ordningen skapar onödig administration hos nomineringsgrupperna med betalning, bokföring samt kontroll efter valet om man kommit in i de församlingar och pastorat, där man har kandiderat för att sedan kräva tillbaka betalningar man gjort.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändring i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

O 2025:4
Bilaga 4

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:5**

Demokratiska arbetsformer

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2025:10, motion 2025:13 och motion 2025:51. Motion 2025:10 avser att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att ersättare får möjlighet att få sin mening antecknad till protokollet. I motion 2025:13 föreslås att kyrkostyrelsen ska återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att ledamöter får rätt att få sin mening antecknad till protokollet. Utskottet konstaterar att praxis inom Svenska kyrkans organ är att använda beslutsprotokoll och att åsikter framförs genom debatt under sammanträdena. Den närmare regleringen beslutas i det aktuella organet genom en arbetsordning. Utskottet anser att den nuvarande ordningen fungerar väl och föreslår att motionerna 2025:10 och 2025:13 ska avslås.

Motion 2025:51 avser att kyrkomötet ska anta motionens förslag till ändringar i 4 kap. 14 § kyrkoordningen, som innebär att ersättare i kyrkorådet även får yttranderätt vid rådets sammanträden. Utskottet anser att den nuvarande ordningen med reglering genom det aktuella organets arbetsordning är den mest lämpliga. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionernas förslag	3
Motion 2025:10 av Birgitta Axelsson Edström och Karin Janfalk, Ersättares rätt till protokollsanteckning	3
Motion 2025:13 av Birgitta Axelsson Edström och Karin Janfalk, Ledamöters rätt till protokollsanteckning	3
Motion 2025:51 av Åsa Rehdell, Ersättares yttranderätt	3
Yttrande från kyrkorättsnämnden	3
Bakgrund	4
Vissa handläggningsregler i kyrkoordningen.....	4
Kyrkofullmäktige, kyrkorådet och församlingsrådet.....	4
Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse och nämnder.....	4
Kyrkomöte och kyrkostyrelse.....	5
Vissa handläggningsregler i kommunallagen	5
Utskottets överväganden	6
Motion 2025:10 Ersättares rätt till protokollsanteckning och motion 2025:13 Ledamöters rätt till protokollsanteckning	6
Motion 2025:51 Ersättares yttranderätt.....	7
Reservation 1	7
Reservation 2	8
Särskild mening	8
Bilaga 1 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:8y	9
Bilaga 2 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:10y	10
Bilaga 3 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:17y	11

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:10,
2. avslå motion 2025:13,
3. avslå motion 2025:51.

Motionernas förslag

Motion 2025:10 av Birgitta Axelsson Edström och Karin Janfalk, Ersättares rätt till protokollsanteckning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att ersättare i samtliga beredande och beslutande organ på nationell nivå, stiftsnivå och lokal nivå utom direktvalda fullmäktigeförsamlingar får möjlighet att få sin mening antecknad till protokollet.

Motion 2025:13 av Birgitta Axelsson Edström och Karin Janfalk, Ledamöters rätt till protokollsanteckning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att ledamöter i samtliga direktvalda fullmäktigeförsamlingar har rätten att få sin mening antecknad i protokollet.

Motion 2025:51 av Åsa Rehndell, Ersättares yttranderätt

Kyrkomötet beslutar att

1. anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen,
2. ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

14 §

I fråga om ersättarnas tjänstgöring i kyrkorådet tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 14–16 §§ om ersättarnas tjänstgöring i kyrkofullmäktige.

Ersättarna får närvara vid rådets sammanträden.

Samtliga ersättare får närvara samt yttra sig vid rådets sammanträden.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:10 i Kn 2025:8y, *bilaga 1*, motion 2025:13 i Kn 2025:10y, *bilaga 2* och motion 2025:51 i Kn 2025:17y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Vissa handläggningsregler i kyrkoordningen

Kyrkofullmäktige, kyrkorådet och församlingsrådet

I 3 kap. 36–40 §§ samt 4 kap. 18 och 27 §§ kyrkoordningen finns bestämmelser om protokoll i kyrkofullmäktige, kyrkoråd och församlingsråd. Bestämmelser om protokoll ska också tillämpas om protokoll förs vid sammanträde med ett utskott under kyrkorådet, trots att det i övrigt inte finns några kyrkoordningsbestämmelser om sådana organ (ÖN 2001/46).

Vid sammanträden ska det på ordförandens ansvar föras protokoll (3 kap. 36 §). Det finns inga bestämmelser om rätt för en ledamot eller ersättare att få en särskild mening antecknad i protokollet. För den händelse det i en arbetsordning finns regler om rätt för en ledamot eller ersättare att anteckna särskild mening gäller det som har fastställts genom arbetsordningen. Det får annars anses vara ordföranden som, utifrån sitt ansvar för protokollet enligt denna paragraf, avgör om en ledamot eller ersättare kan få sin mening antecknad.

I 3 kap. 37–39 §§ kyrkoordningen finns bestämmelser om vad protokollet ska innehålla. Det är ett minimikrav och inget hindrar att protokollet innehåller ytterligare information. Som en allmän regel bör dock gälla att det ska handla om ett ”beslutsprotokoll”, se närmare Svenska kyrkans arbetsgivarorganisationers skrift *Protokollet* (2021).

I 3 kap. 37 § kyrkoordningen finns bestämmelser om protokollets huvudsakliga innehåll. Protokollet ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort vid sammanträdet och vilka ärenden som kyrkofullmäktige har handlagt.

I 3 kap. 38 § kyrkoordningen finns närmare bestämmelser om protokollets utformning. Protokollet ska för varje ärende redovisa bland annat vilka förslag och yrkanden som lagts fram, i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut, vilka beslut som har fattats och vilka reservationer som har anmälts mot besluten.

Reservationsrätten anges i 3 kap. 35 § samt 4 kap. 18 och 27 §§ kyrkoordningen för kyrkofullmäktige, kyrkoråd och församlingsråd. Rätten att reservera sig gäller den som har deltagit i beslutet av ett ärende. Genom reservationen markeras att man har en från majoriteten avvikande mening. Om man har deltagit i beslutet, men inte reserverat sig, anses man vara delaktig i beslutet även om man har redovisat en skiljaktig mening. Det gäller även den som har röstat på ett annat sätt än majoriteten men som inte har reserverat sig.

Ersättare i kyrkorådet har närvarorätt (4 kap. 14 §). Närvarorätten innefattar inte automatiskt en yttranderätt. Kyrkorådet har en möjlighet att, genom sin arbetsordning, fastställa om icke tjänstgörande ersättare även ska få rätt att delta i överläggningarna. Någon möjlighet att även ge dem förslagsrätt finns inte. Sådan rätt kan endast de beslutande, det vill säga de ordinarie ledamöterna och tjänstgörande ersättarna, ha.

Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse och nämnder

I 7 kap. 6 § kyrkoordningen anges hur bestämmelserna för kyrkofullmäktige i 3 kap. 7–40 §§ ska tillämpas på stiftsfullmäktige. Genom hänvisningarna är de ovan redovisade reglerna om ersättarnas tjänstgöring och om protokoll tillämpliga även på stiftsfullmäktige.

På motsvarande sätt anges i 7 kap. 15 § kyrkoordningen hur bestämmelser om kyrkoråd tillämpas på stiftsstyrelse och nämnder. Innebörden av hänvisningarna är att det för stiftsstyrelsen och stiftets nämnder i många avseenden gäller motsvarande regler som för kyrkorådet i en församling. Exempelvis finns hänvisningar till 4 kap.

Kyrkomöte och kyrkostyrelse

För kyrkomötets protokoll finns bestämmelser i 11 kap. 21–22 §§ kyrkoordningen. I 11 kap. 21 § kyrkoordningen finns bestämmelser om protokollets innehåll. Det anges att vid sammanträden i plenum ska fullständiga protokoll föras. För varje ärende ska redovisas namnen på dem som har yttrat sig, i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut, genomförda omröstningar och hur de har utfallit, vilka beslut som har fattats och vilka reservationer som har anmälts mot besluten.

Det anges i 11 kap. 23 § kyrkoordningen att ytterligare bestämmelser om kyrkomötet finns i kyrkomötets arbetsordning. Kyrkomötets arbetsordning innehåller vissa bestämmelser avseende vad som ska gälla vid debatter under kyrkomötet i 2 kap. 3–6 §§. Debattregler fastställs dock genom särskilt beslut som, på förslag av presidiet, fattas för varje år av kyrkomötet vid den första sessionen. För 2024 års kyrkomöte gällde debattreglerna om talartid för alla som hade yttranderätt, d.v.s. ledamöter, biskopar samt även revisorer och ledamöter i kyrkostyrelsen som inte var ledamöter av kyrkomötet. Den som hade förbrukat sin replikrätt kunde efter sista repliken i ett replikskifte få antecknat till protokollet att hen inte hade rätt till någon ytterligare replik.

Enligt 4 kap. 2 § andra stycket i kyrkomötets arbetsordning har de kyrkomötesledamöter som är ersättare i ett utskott rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten. En biskop eller en ersättare som har deltagit i utskottets överläggningar får också anteckna en särskild mening.

Det kan noteras att det till årets kyrkomöte genom presidiets skrivelse Ändringar i arbetsordningen m.m. (PSkr 2025:1) finns förslag om ändringar i kyrkomötets arbetsordning som delvis berör de här redovisade bestämmelserna.

Bestämmelser om kyrkostyrelsens organisation och beslutsfattande finns bland annat i arbetsordning för kyrkostyrelsen (KS 2021:1546). I 12 § i kyrkostyrelsens arbetsordning finns bestämmelser om kyrkostyrelsens protokoll. Där anges att vid sammanträden förs beslutsprotokoll. I 17 § första stycket anges att den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet. Vidare anges i andra stycket att den som har deltagit i avgörandet av ett ärende får förklara sitt ställningstagande i ett särskilt yttrande. I 18 § i kyrkostyrelsens arbetsordning anges att ersättare som inte har deltagit i avgörandet har rätt att få en särskild mening antecknad till protokollet.

Vissa handläggningsregler i kommunallagen

Kyrkoordningens bestämmelser avseende formerna för det demokratiska beslutsfattandet härstammar från den tidigare kommunalrättsliga regleringen och har endast i vissa delar och i mindre utsträckning ändrats. I den mån varken förarbetena eller inomkyrklig rättspraxis ger någon vägledning är det brukligt att i stället söka ledning i kommunallagens förarbeten, den kommunalrättsliga praxisen och doktrinen. De bestämmelser i kyrkolagen (1992:300) som utgjorde grund för kyrkoordningens bestämmelser om de förtroendevalda organens arbete, hade som viktig utgångspunkt den vid tidpunkten för kyrkolagens tillkomst gällande kommunallagen (1991 års kommunallag). Den nya kommunallagen innehåller likalydande regleringar.

I 5 kap. kommunallagen (2017:725) finns bestämmelser om kommunfullmäktige. För protokollet finns bland annat bestämmelser i 5 kap. 65–67 §§ kommunallagen,

vilka motsvarar bestämmelserna i 3 kap. 36–38 §§ kyrkoordningen. Vidare finns bestämmelser i 5 kap. 39–41 §§ kommunallagen avseende vilka som kan delta i fullmäktiges överläggningar i ett ärende. I 5 kap. 40 § kommunallagen anges att fullmäktige får bestämma att också andra, utöver de som anges i 5 kap. 39 § kommunallagen, ska ha rätt att delta i överläggningar men inte i besluten. Rätten att delta i överläggningar ska regleras i arbetsordningen enligt 5 kap. 72 § kommunallagen. Rätten att delta i överläggningar enligt 5 kap. 40 § kommunallagen innebär enbart en rätt att yttra sig, inte att lägga förslag eller få sin mening antecknad till protokollet (prop. 2016/17:171 s. 345).

Gällande ersättares rätt till särskild mening finns en bestämmelse i 6 kap. 17 § tredje stycket kommunallagen. Fullmäktige är ålagt att besluta i vilken utsträckning ersättarna ska få delta i debatten och få sin mening antecknad till protokollet. I förarbetena till kommunallagen framgår att ”det för vissa nämnder kan finnas behov av avvikande bestämmelser.” Det bör betyda att fullmäktige kan bestämma att rättigheterna ska vara olika för ersättare i olika nämnder. Om fullmäktige inte gett ersättarna rätt att få sin mening antecknad i protokollet, torde ordföranden ändå i ett särskilt ärende kunna medge ersättaren denna rätt. Ersättaren kan dock inte kräva detta.

Reservationsrätten regleras i 4 kap. 27 § kommunallagen och omfattar bland annat ledamöter och tjänstgörande ersättare i styrelsen och övriga nämnder. En förutsättning för reservationsrätt är att man deltagit i avgörandet. Lagbestämmelsen innehåller dock inget om skriftlig reservation. En särskild fråga rör om ledamöter ska ha rätt att få sin mening antecknad i protokollet i form av ett särskilt yttrande. Någon sådan rätt finns inte enligt kommunallagen. Protokollet förs på ordförandens ansvar, varför han eller hon i första hand bör bestämma om det ska tillåtas. Om det blir aktuellt med särskilt yttrande ska begäran härom göras innan sammanträdet avslutas. Yttrandet kan antingen tas in i själva protokollet eller som en bilaga. Avfattningen av 5 kap. 67 § kommunallagen visar att kommunala protokoll ska vara kortfattade.

I Sveriges kommuner och Regioners *Reglemente för styrelse och nämnder* (2019) förordas en restriktiv hållning till särskilda yttranden mot bakgrund av redogörelsen ovan och att långa protokoll kan bli oöverskådliga (s. 49 f). I reglementet poängteras att den rättsliga statusen på särskilda yttranden dessutom är oklar. Vidare anføres att de inte utgör reservationer, utan används många gånger enbart för att utveckla en standpunkt, kanske till och med efter ett acklamationsbeslut. Om ordförandens bedömning ifrågasätts, får nämnden ytterst avgöra om yttrandet ska tillåtas.

Utskottets överväganden

Motion 2025:10 Ersättares rätt till protokollsanteckning och motion 2025:13 Ledamöters rätt till protokollsanteckning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2025:10 och 2025:13.

I motion 2025:10 föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen om att ersättare ska få möjlighet att få sin mening antecknad till protokollet. I motion 2025:13 föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen om att ledamöter ska få rätt att få sin mening antecknad till protokollet.

Utskottet konstaterar att praxis inom Svenska kyrkans organ är att använda beslutsprotokoll och att åsikter framförs genom debatt under sammanträdena. I ett

sådant sammanhang anser utskottet att förekomsten av särskilda meningar i protokollet inte är ändamålsenligt. Nuvarande ordning är att ordföranden har ansvar för hur protokollen utformas och den närmare regleringen beslutas i det aktuella organet genom en arbetsordning. Utskottet anser att den nuvarande ordningen fungerar väl och ser inga skäl till att reglera denna fråga i andra regelverk än genom det aktuella organets arbetsordning. Utskottet noterar att båda motionerna rör frågor gällande rätten att få sin mening antecknad till protokollet och mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att båda motionerna ska avslås.

Motion 2025:51 Ersättares yttranderätt

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:51.

Motionen innehåller förslag till ändringar i 4 kap. 14 § kyrkoordningen som innebär att ersättare i kyrkorådet även får yttranderätt vid rådets sammanträden. Utskottet noterar att hänvisningar finns till den bestämmelsen i 7, 12 och 34 kap. kyrkoordningen, så att motsvarande gäller för stiftsstyrelsen, stiftets nämnder, kyrkostyrelsen och tillsättningsnämnden för domprost. Utskottet konstaterar att kyrkorådet har en möjlighet att, genom sin arbetsordning, fastställa om icke tjänstgörande ersättare även ska få rätt att delta i överläggningarna. Utskottet anser inte att det finns några skäl till att ändra den nuvarande ordningen, utan anser att regleringen genom det aktuella organets arbetsordning är den mest lämpliga. Inte minst ger det en möjlighet för det aktuella organet att anpassa sitt arbetssätt för att passa de för organet rådande förutsättningarna. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motion 2025:51 ska avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Lars B Andersson, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funemark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot Organisationsutskottets beslut att avslå motionerna 2025:10 och 2025:13 i betänkande O 2025:5 till förmån för bifall till motionerna 2025:10 och 2025:13.

Carin Åblad Lundström

O 2025:5

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motionerna 2025:10, 2025:13 och 2025:51 till förmån för bifall till motionerna.

Olov Lindquist

Särskild mening

Jag anser att motionerna 2025:10 och 2025:13 borde bifallas.

Nils Jernqvist

Ersättares rätt till protokollsanteckning

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:10 Ersättares rätt till protokollsanteckning.

I motion 2025:10 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att ersättare i samtliga beredande och beslutande organ på nationell nivå, stiftsnivå och lokalnivå, utom direktvalda fullmäktigeförsamlingar, får möjlighet att få sin mening antecknad till protokollet. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Uppdraget som ersättare i beredande och beslutande indirekta valda organ behöver få en enhetlig reglering i hela den kyrkliga organisationen. På vissa håll kan man som ersättare få sin mening antecknad till protokollet medan det på andra håll är omöjligt. Det sistnämnda fallet innebär en begräsning i det demokratiska arbetet. Om möjligheten finns att få sin mening förd till protokollet som särskild mening eller som protokollsanteckning minskar risken för en debatt i onödigt högt tonläge i forum utanför sammanträdesrummen, vilket vore en ordning som kyrkan skulle vara betjänt av.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändringar i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:10y

Ledamöters rätt till protokollsanteckning

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:13 Ledamöters rätt till protokollsanteckning.

I motion 2025:13 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att ledamöter i samtliga direktvalda fullmäktigeförsamlingar har rätten att få sin mening antecknad till protokollet. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Att ha rätten att få sin mening antecknad till protokollet är något som är självklart inom de flesta fullmäktigeförsamlingar utanför Svenska kyrkan. En så kallad protokollsanteckning eller en särskild mening är en möjlighet till markering och klargörande av en egen ståndpunkt utan att för den skull vara lika skarp som en reservation där man ju ställer sig helt utanför det aktuella beslutet. Att öppna en sådan möjlighet skulle medföra att kyrkan skulle få ännu ett verktyg för det demokratiska och parlamentariska arbetet samt öka nyanseringarna i diskussionerna.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändringar i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:17y

Ersättares yttranderätt

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:51 Ersättares yttranderätt.

I motion 2025:51 anges att i en demokratiskt styrd kyrka bör alla väljares röster få höras genom sina valda representanter och att en självklar effekt av denna viktiga demokratiska princip bör innefatta att samtliga ersättare i olika organ har yttranderätt. Mot bakgrund av detta föreslås att kyrkomötet ska besluta om ändring i 4 kap. 14 § andra stycket kyrkoordningen på så sätt att ersättarna i kyrkorådet får yttra sig vid kyrkorådets sammanträden. Vidare föreslås att ordet ”Ersättarna” i bestämmelsen ändras till ”Samtliga ersättare”. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att det i motion 2025:51 framlagda förslaget inte har varit föremål för utredning och en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Detta ser kyrkorättsnämnden som en brist.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot den i motionen föreslagna ändringen i kyrkoordningen.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:6**

**Ökat beslutsmandat till församlingsråd och
församlingsherdar**

Sammanfattning

I motion 2025:11 föreslås att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att *dels* utreda församlingsrådets nuvarande funktion och återkomma med förslag på kyrkoordningsändringar som innebär utökad delegation till församlingsråden, *dels* utreda en definierad församlingsherdefunktion i kyrkoordningen. Mot bakgrund av att kyrkostyrelsen redan bereder ett tidigare uppdrag att göra en fortlöpande uppföljning särskilt inriktad på strukturförändringarnas konsekvenser för församlingarna och församlingsråden, ser inte utskottet skäl att belasta kyrkostyrelsen med ytterligare utredningsuppdrag i enlighet med motionärens önskan. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen. Till betänkandet finns en reservation.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionens förslag	3
Motion 2025:11 av Marcus Romedahl, Ökat beslutsmandat till församlingsråd och församlingsherdar.....	3
Yttrande från läronämnden	3
Yttrande från kyrkorättsnämnden	3
Bakgrund	3
Strukturförändringarna 2014.....	3
Församlingsrådets uppgifter.....	3
Strukturutredningen	3
Tidigare behandling av frågor om församlingsrådets uppgifter	5
Församlingsherdefunktion	6
Titulaturen.....	6
Utskottets överväganden	6
Reservation	7
Bilaga 1 Läronämndens yttrande 2025:4y	8
Bilaga 2 Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:9y	10

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2025:6

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2025:11, punkt 1,
2. avslå motion 2025:11, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2025:11 av Marcus Romedahl, Ökat beslutsmandat till församlingsråd och församlingsherdar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda församlingsrådets nuvarande funktion och återkomma med förslag på kyrkoordningsändringar som innebär utökad delegation till församlingsråden,
2. utreda en definierad församlingsherdefunktion i kyrkoordningen.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2025:11 i Ln 2025:4y, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:11 i Kn 2025:9y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Strukturförändringarna 2014

De förändringar i Svenska kyrkans struktur som trädde i kraft den 1 januari 2014 (se närmare SKU 2011:2, KsSkr 2012:5 och O 2012:2) hade som övergripande syfte att skapa bästa möjliga organisatoriska förutsättningar för församlingarna att fullgöra sin grundläggande uppgift. Som tillägg, men också som förtydligande, fanns följande mål:

- Ge förutsättningar för bred delaktighet, ansvarstagande och gemenskap.
- Bidra till tydlig ansvarsfördelning.
- Bidra till långsiktig ekonomisk bärkraft.
- Ge förutsättningar för en god arbetsmiljö.

Genom förändringarna gäller att det på den lokala nivån finns församlingar med kyrkofullmäktige som beslutande organ och kyrkoråd som verkställande organ. Alternativt kan församlingar tillsammans bilda ett pastorat som då har kyrkofullmäktige som beslutande och kyrkoråd som verkställande organ. Församlingar som ingår i ett pastorat har församlingsråd som styrelse, vilket utses av kyrkofullmäktige. Valbarheten till församlingsråden gäller hela pastoratet. Församlingar som ingår i ett pastorat har en gemensam församlingsinstruktion.

Församlingsrådets uppgifter

Strukturutredningen

Den grundläggande regleringen om församlingsrådets uppgifter finns i 4 kap. 21 § kyrkoordningen. Av bestämmelsen framgår att det finns tre olika sätt för hur församlingsrådet får sina uppgifter. I bestämmelsen sägs att församlingsrådet ska fullgöra de

uppgifter som anges i kyrkoordningen och i församlingsinstruktionen samt de övriga uppgifter som kyrkorådet beslutar.

Det finns i flera kapitel i kyrkoordningen totalt 20 bestämmelser som ger uppgifter åt församlingsråden. Huvudsakligen är det uppgifter relaterade till gudstjänstlivet, till exempel val av kyrkvårdar (4 kap. 19 §) och beslut om församlingskollekt (43 kap. 6 §). Församlingsrådet har också ett antal i kyrkoordningen utpekade uppgifter relaterat till församlingens kyrkobyggnad och dess inventarier. Ett annat exempel på församlingsrådets uppgifter är bestämmelserna om yttranderätt för församlingsrådet innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende som särskilt angår den egna församlingen (3 kap. 22 §).

Församlingsrådet kan tilldelas ytterligare uppgifter i församlingsinstruktionen. Av den gemensamma församlingsinstruktionen för församlingar som ingår i ett pastorat ska framgå hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet (57 kap. 5 § andra stycket kyrkoordningen). När domkapitlet fattat sitt beslut om församlingsinstruktion är den bindande för pastoratet och dess församlingar. Det innebär att församlingsrådet måste fullgöra de uppgifter som följer av församlingsinstruktionen och pastoratet å sin sida måste ge församlingsrådet förutsättningar att ta sitt ansvar.

Slutligen kan kyrkorådet delegera uppgifter till församlingsrådet. Vilka uppgifter det kan vara fråga om är inte reglerat i kyrkoordningen. Strukturutredningen var tämligen fåordig när det gäller vilka uppgifter som kan/bör delegeras. Efter att ha konstaterat att frågan inte närmare skulle regleras i kyrkoordningen och att omfattningen av delegationen säkert skulle komma att bero bland annat på pastoratens och församlingarnas storlek anförde man följande.

Det finns nu föreskrivet i kyrkoordningen att kyrkonämnden ska uppdra till kyrkoråden i församlingarna att disponera anslagen för den grundläggande uppgiften. Inget hindrar att man tillämpar den ordningen även fortsättningsvis. Även i övrigt kan man behålla den uppgiftsfördelning mellan kyrkonämnd och kyrkoråd som har fastställts genom delegationsbeslut från kyrkonämndens sida.

Kyrkostyrelsen påpekade inledningsvis i sin skrivelse Strukturfrågor (KsSkr 2012:5) att de bestämmelser om församlingens uppgifter – vad gäller församlingar som ingår i pastorat – som enligt förslaget föreslogs regleras i kyrkoordningen skulle ses som ett minimum. Den föreslagna ordningen angav, menade man, den minsta möjliga omfattningen av uppgifter men lämnade ansvaret för bedömningen av vilka ytterligare uppgifter som ska delegeras till de lokala organen.

De ytterligare uppgifter som en enskild församling skulle ansvara för vad gällde den grundläggande uppgiften skulle, framhöll styrelsen, framgå i församlingsinstruktionen.

Vidare kunde kyrkorådet delegera uppgifter till församlingsrådet. I det sammanhanget anförde kyrkostyrelsen att en församling till exempel kunde få uppdraget att för hela pastoratet ta hand om en viss uppgift som av olika skäl, till exempel enskilda personers särskilda kunskaper, lämpliga lokaler, geografiskt läge osv., kunde vara lämplig att delegera till just den församlingen. I fråga om reglering höll dock kyrkostyrelsen med de remissinstanser som påpekat att förhållandena är så olika på olika orter och i olika delar av landet. Kyrkostyrelsen ansåg att det knappast skulle vara möjligt att på ett fungerande sätt täcka de olika situationer och behov som finns i församlingarna inom Svenska kyrkan med ytterligare bestämmelser om uppgifter och delegationer i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen anslöt sig därför till utredningens bedömning att några fler uppgifter inte skulle regleras i kyrkoordningen.

Frågor om församlingsrådets uppgifter har varit föremål för kyrkomötets behandling ett flertal gånger.

Redan till kyrkomötet 2015 hade genom tre olika motioner lyfts frågor om församlingsrådets ansvar och uppgifter (motionerna 2015:46, 2015:58 och 2015:107). Utskottet konstaterade i sitt betänkande över motionerna, Några frågor om församlingsråd (O 2015:11), att det finns en medveten öppenhet i regleringen och menade att denna öppenhet i grund och botten var av godo och rent av nödvändig för den flexibilitet som efterfrågades inför strukturreformen. Samtidigt angav utskottet att det var medvetet om att denna öppenhet på flera håll inneburit upplevelser av otydlighet och frustration. Utskottet menade att det i första hand är stiftens ansvar att möta dessa frågeställningar och att stiftens genom råd, stöd och utbildning kan stärka församlingsråden. Dessutom menade utskottet att ytterligare tydlighet och klarhet lokalt borde kunna vinnas genom arbetet med och fastställandet av församlingsinstruktionen. Mot bakgrund av vad som framförts menade utskottet att det saknades anledning att från den nationella nivån vidta åtgärder och föreslog därför avslag på motionerna vilket också blev kyrkomötets beslut.

Frågor som på olika sätt berörde församlingsrådets uppgifter och ställning var uppe till behandling också vid kyrkomötena 2016, 2017, 2018 och 2022.

Till kyrkomötet 2023 inkom två motioner i vilka föreslogs att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att undersöka möjligheterna att på ett tydligt sätt stärka församlingars makt och inflytande då de ingår i ett pastorat (motion 2023:42) samt att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att utreda hur församlingsråden fungerar i förhållande till de förväntningar som beskrevs i Strukturutredningen och härvid särskilt beakta i vilken utsträckning formell delegation har getts till församlingsråden. Med beaktande av framkomna utredningsresultat skulle kyrkostyrelsen därefter återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar av kyrkoordningen som säkerställer att församlingsråden får ett tydligare ansvar över församlingens grundläggande uppgift.

Organisationsutskottet anförde i sitt betänkande (O 2023:3) att det inte såg tillsättande av en utredning på den nationella nivån som en lösning på de utmaningar som finns lokalt på sina håll. Man såg dock behov av en fortlöpande uppföljning särskilt inriktad på strukturförändringarnas konsekvenser för församlingarna och församlingsråden. Mot den bakgrunden föreslog utskottet avslag på motionerna men föreslog samtidigt att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att ta initiativ till en fortlöpande uppföljning särskilt inriktad på strukturförändringarnas konsekvenser för församlingarna och församlingsråden. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Kyrkostyrelsen anför i sin skrivelse om behandlingen av kyrkomötesärenden (KsSkr 2025:3) att ärendet bereds inom kyrkokansliet. Frågor om konsekvenser för församlingarna och församlingsråden förs in i den fortlöpande interna Kyrkbussen under hösten med fokus på teman som uppdrag och beslutsmandat. Resultatet analyseras och rapporteras skriftligt i lämpligt format. Enligt nu föreliggande planering ska ärendet slutrapporteras till kyrkomötet 2026. I uppdraget kommer data från Kyrksam och från Svenska kyrkans verksamhetsstatistik att användas för att beskriva antalet församlingsråd och församlingarnas verksamhet. Under hösten 2025 kommer vidare en enkät att gå ut till samtliga ordförande för församlingsråden med frågor om bland annat ansvarsområden och upplevelse av möjlighet att påverka församlingsarbetet. Enkäten kan också komma att kompletteras med ytterligare frågor. Man avser också att utarbeta ett förslag till form för fortlöpande uppföljning av strukturreformen med särskilt fokus på församlingar och församlingsråd.

Församlingsherdefunktion

Enligt 2 kap. 9 § kyrkoordningen leder kyrkoherden all verksamhet i församlingar och pastorat och har, enligt 5 kap. 2 §, gemensamt med kyrkorådet ansvar för att församlingens grundläggande uppgift blir utförd samt ansvar för tillsyn över all verksamhet utifrån Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Det ledningsansvar som kyrkoherden har hindrar inte att kyrkoherden delegerar den direkta arbetsledningen eller delar av den till någon annan av de anställda. I större församlingar och pastorat är det tvärtom nödvändigt. Om ett pastorat väljer en organisation med en komminister som ledare för en församling i pastoratet, torde uppgiften för denna vara att, på delegation från kyrkoherden, leda församlingens verksamhet och därmed tillse att församlingens grundläggande uppgift blir utförd. Med delegationsinstitutets karaktär följer att en delegering av en kyrkoherdes uppgifter både ges och kan återkallas av kyrkoherden.

Komministern kan också vara ledamot av församlingsrådet eftersom kyrkoherden, enligt 5 kap. 6 § i kyrkoordningen, kan utse en präst som arbetar i en församling att i kyrkoherdens ställe vara ledamot i församlingsrådet i den församlingen. Kyrkoherden kan enligt samma paragraf också återkalla förordnandet.

Uppgiften att på kyrkoherdens delegation sitta som ledamot i ett församlingsråd och uppgiften att på delegation från kyrkoherden leda en församlings verksamhet är enligt kyrkoordningen två olika funktioner som inte nödvändigtvis behöver hänga samman och varav endast den förstnämnda är kyrkoordningsreglerad. Det är inte heller, enligt gällande bestämmelser, nödvändigt att förena ett ledningsuppdrag i en församling som har getts av kyrkoherden, med ett direkt personalansvar/en chefsroll.

Församlingsherde är inte en kyrkoordningsreglerad befattning. I kyrkoordningen finns i 34 kap. 1 § bestämmelser om vilka befattningar som ska finnas för en församling och vilka benämningar dessa har eller kan ha. De befattningar för en församling som anges är kyrkoherde, komminister, kyrkomusiker och diakon.

Titulaturen

När det gäller titeln ”församlingsherde” gav kyrkomötet 2013 kyrkostyrelsen i uppdrag att fatta beslut om vilka prästerliga tjänstetitlar som *bör* användas. Efter att ha genomfört en kartläggning beslöt kyrkostyrelsen 2017 (ks protokoll 2017:2, § 24) att ”den präst som på kyrkoherdens delegation är ledamot i församlingsrådet i en församling och har ett ledningsuppdrag för den församlingen bör benämnas församlingsherde.” Kyrkostyrelsens beslut innebär endast en rekommendation och är inte en tvingande bestämmelse. Inte heller innebär bestämmelserna i 34 kap. 1 § om befattningar för en församling nödvändigtvis att samtliga dessa befattningar också måste benämnas så i det lokala sammanhanget. En kyrkoherde torde i samtliga fall ha just den titeln. Andra befattningar har ofta benämnts på ett annat sätt än i kyrkoordningen för att de är kopplade till arbete på en viss plats eller med speciella uppgifter, t.ex. arbete inom Försvarmakten eller befattningar som innebär att utföra chefsarbete.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:11.

Kyrkostyrelsen fick 2023 i uppdrag av kyrkomötet att ta initiativ till en fortlöpande uppföljning särskilt inriktad på strukturförändringarnas konsekvenser för församlingarna och församlingsråden. Som framgår av kyrkostyrelsens redovisning av hur man tagit uppdraget om hand bereds ärendet för närvarande inom kyrkokansliet (KsSkr

2025:3, sid. 13). Frågor om konsekvenser för församlingarna och församlingsråden kommer under hösten 2025 att föras in i den fortlöpande interna Kyrkbussen med fokus på teman som uppdrag och beslutsmandat. Resultatet kommer därefter att analyseras och rapporteras skriftligt i lämpligt format. Utskottet noterar att Kyrkbussen, som är det verktyg kyrkostyrelsen valt för sin uppföljning, har kyrkoherdar som adressat men förutsätter att kyrkostyrelsen i uppföljningen uppmuntrar till att församlingsråden blir hörda i besvarandet av Kyrkbussen.

Mot den bakgrunden och då kyrkomötet allmänt bör vara restriktiva med att ge resurskrävande uppdrag till kyrkostyrelsen föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 1 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funckmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2025:11 till förmån för bifall till motionen. Vissa församlingsråd fungerar bra. Andra mindre bra. Motionens exempel belyser behovet av en utredning.

Att göra som majoriteten, att hänvisa till den pågående demokratiutredningen, när man inte vet om den utredningen kommer ta upp motionens förslag, håller inte. Utskottet borde därför ha bifallit motionen.

Olov Lindquist

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2025:4y

Om församlingsråd och församlingsherdar

Läronämndens yttrande över motion 2025:11

Läronämnden konstaterar att det finns ett tydligt samband mellan teologi och organisation. I en evangelisk-luthersk kyrka ska teologin ligga till grund för kyrkans organisering.

Med anledning av motionens första att-sats hänvisar läronämnden till sitt yttrande Ln 2001:5y:

Frågorna kring demokrati och styrelseskick i Svenska kyrkan är relaterade till kyrkans självförståelse och behöver därför kontinuerligt bearbetas. En grundlig teologisk analys – där vår kyrkas lutherska arv och folkkyrko-tradition beaktas – är angelägen.

Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 2012:3y att:

Det lokala självstyret har utformats på flera sätt genom historien och kan från läromässig synpunkt gestaltas på olika sätt.

Läronämnden påminner om sitt yttrande Ln 2022:8y där det konstateras:

att en förändring av församlingsrådets ansvar, beslutsrätt och självständighet som påverkar balansen mellan kyrkoråd och församlingsråd kan ha läromässiga implikationer.

Med anledning av motionens andra att-sats vill läronämnden hänvisa till sitt yttrande 2013:11y:

Det är möjligt från lärosynpunkt att välja olika tjänstebeteckningar så länge som de ger uttryck åt Svenska kyrkans självförståelse.

Hur en församling styrs och leds har läromässiga implikationer. När dessa frågor ska bearbetas är det principiellt viktigt att göra det utifrån ett församlingsperspektiv.

Läronämnden vill framhålla att det finns ett behov av en teologisk och pastoral bearbetning av Svenska kyrkans ämbets- och ledningsstruktur med anledning av den organisationsutveckling som pågår. I en sådan bearbetning är det nödvändigt att analysera hur tillsynen ska ske i en kyrka med en episkopal struktur och att behandla konsekvenserna när arbetsledaren inte är präst eller diakon.

Läronämnden noterar den begreppsförskjutning som skett som en konsekvens av de senaste decenniernas organisationsförändringar som bland annat resulterat i nya tjänstebeteckningar. Läronämnden framhåller att detta bör bearbetas teologiskt och kyrkorättsligt.

Uppsala den 28 augusti 2025

O 2025:6
Bilaga 1

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Ulrica Fritzson, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Teresia Boström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:9y

Ökat beslutsmandat till församlingsråd och församlingsherdar

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:11 Ökat beslutsmandat till församlingsråd och församlingsherdar.

I motion 2025:11 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda församlingsrådets nuvarande funktion och återkomma med förslag på kyrkoordningsändringar som innebär utökad delegation till församlingsråden samt utreda en definierad församlingsherdefunktion i kyrkoordningen. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Församlingsråd finns sedan 2014 i de församlingar som samverkar i ett pastorat. Församlingsråd är en god modell i teorin. I praktiken har det fungerat på olika sätt. Det finns pastorat där harmoni råder och församlingsrådet, på grund av frivillig delegation ovanifrån, fungerar som forna tiders kyrkoråd. Men det finns också stora pastorat där församlingsråden blivit partipolitiserade och fungerar som en sekulär stadsdelsnämnd, med stark ordförandemakt, eller att kyrkorådet upplever sig som att de står över församlingsrådet.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om ändringar i kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:7**

Församlingars och pastorats bolagsbildningar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2025:40 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ges i uppdrag att utreda hur stiftens kan vara kontrollinstans för församlingars och pastorats bolagsbildningar, samt med anledning därav återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen.

Utskottet konstaterar att församlingars och pastorats bedrivande av näringsverksamhet kan innebära särskilda utmaningar såväl för församlingen/pastoratet som för stiftet men kan också vara en möjliggörare, såväl för församlingen/pastoratet som för lokalsamhället.

Med hänvisning till att det redan pågår ett arbete inom kyrkokansliet som syftar till att leverera råd/vägledning till församlingar och pastorat om hur församlingsanknuten näringsverksamhet kan bedrivas inom olika associationsformer föreslår utskottet att motionen ska avslås. Till betänkandet finns en reservation.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut	3
Motionens förslag	3
Motion 2025:40 av Olov Lindquist och Margaretha Herthelius, Församlingars och pastorats bolagsbildningar.....	3
Bakgrund	3
Kyrkoordningens bestämmelser om bedrivande av näringsverksamhet i församling och om stiftets tillsyn.....	3
Kort historik över frågan om bedrivande av näringsverksamhet i församlingar.....	3
Från kommunal självkostnadsprincip till fria församlingar.....	3
Kyrkomötets behandling av frågor om församlingsdriven näringsverksamhet	4
Församlingsdriven näringsverksamhet idag.....	5
Stiftens tillsyn över församlingarnas näringsverksamhet.....	6
Uppdraget att uppdatera och utvidga kyrkostyrelsens råd	7
Utskottets överväganden	8
Reservation	9

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:40.

Motionens förslag

Motion 2025:40 av Olov Lindquist och Margaretha Herthelius, Församlingars och pastorats bolagsbildningar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur stiftens kan vara kontrollinstans för församlingars och pastorats bolagsbildningar, samt med anledning därav återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen.

Bakgrund

Kyrkoordningens bestämmelser om bedrivande av näringsverksamhet i församling och om stiftets tillsyn

I 2 kap. 2 §, första stycket, kyrkoordningen stadgas att en församling får bedriva näringsverksamhet om den har naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift. I paragrafens andra stycke anges att med naturligt anknuten verksamhet enligt första stycket avses inte bara näringsverksamhet som är ett utflöde av församlingens grundläggande uppgift utan även verksamhet som bidrar till församlingens förutsättningar att utföra denna uppgift, exempelvis begravningsbyrå.

Kyrkoordningen innehåller inga direkta bestämmelser om stiftens tillsyn över församlingarnas/pastoratens näringsverksamhet eller verksamheten i församlingsägda bolag. Kyrkostyrelsen uttalade, i sin skrivelse Ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2010:7) som sin mening att sådan verksamhet inte kunde ses som något fristående från församlingens/pastoratets verksamhet i övrigt och som därför omfattas av stiftens tillsyn, bland annat på så sätt att verksamheten skulle beskrivas i församlingens/pastoratets församlingsinstruktion, se mera nedan.

Kort historik över frågan om bedrivande av näringsverksamhet i församlingar

Från kommunal självkostnadsprincip till fria församlingar

Utgångspunkten före relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000 var att bestämmelserna i 11 kap. 1 och 4 §§ kyrkolagen (SFS 1992:300) om församlingarnas uppgifter (då benämnda församlingsangelägenheter) utgjorde en begränsande kompetensregel som inte bara angav vad församlingarna måste göra utan också medförde att de egentligen inte fick ägna sig åt något annat än dessa uppgifter. Denna tolkning hade i sin tur sin bakgrund främst i det förhållandet att församlingarna hade rätt att uppbära kyrkoskatt. Församlingarna var förhindrade att bedriva annan verksamhet än sådan som i lagen angavs som församlingsangelägenheter och bekosta denna med kyrkoavgiftsmedel.

Vid relationsändringen kom församlingarna och pastoraten i Svenska kyrkan – som fram till den sista december 1999 var kyrkliga kommuner – att i stället bli självständiga registrerade organisatoriska delar av en helt ny associationsform: registrerat trossamfund. Därmed gällde inte heller den självkostnadsprincip som dithills enligt lag hade gällt. I sin kyrkoordningsskrivelse till 1999 års kyrkomöte (CsSkr 1999:3 s. 2–283) menade Centralstyrelsen att det inte heller skulle införas någon

inomkyrklig motsvarighet i kyrkoordningen. Däremot förordade Centralstyrelsen restriktivitet.

Enligt vår mening skall självkostnadsprincipen inte längre gälla för Svenska kyrkan. Församlingar och andra kyrkliga organ får därmed rätt att självständigt sätta pris på de varor och tjänster som tillhandahålls. Samtidigt måste noteras att kyrkliga organ – i likhet med andra juridiska personer – blir skattskyldiga för inkomst, i den mån man bedriver näringsverksamhet. Av detta skäl – och med hänsyn till den allmänna bilden av kyrkan – bör kyrkliga organ också fortsättningsvis endast i ytterst begränsad utsträckning bedriva verksamhet som kan betraktas som affärsmässig.

Kyrkomötets behandling av frågor om församlingsdriven näringsverksamhet

Frågan om församlingars möjlighet att bedriva näringsverksamhet fortsatte dock att diskuteras inom kyrkan. Det som främst var föremål för intensiva diskussioner var frågan om möjligheten att bedriva begravningsbyrå. Samtidigt startades i flera församlingar olika former av näringsverksamhet, däribland begravningsbyråverksamhet. Den senare blev också föremål för avgöranden i såväl domkapitel som i Svenska kyrkans överklagandenämnd som i flera fall fann att det inte var tillåtet för en församling att bedriva sådan verksamhet. Överklagandenämnden menade att det inte kunde anses vara en uppgift för Svenska kyrkans församlingar att bedriva begravningsbyråverksamhet, varken självständigt eller tillsammans med annan, och att beslut om att bedriva sådan verksamhet således var oförenligt med regleringen i kyrkoordningen (se t.ex. ÖN 22/2007).

Kyrkomötet avslag 2004 en motion om att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda möjligheterna att skapa en för Svenska kyrkan rikstäckande begravningsbyrå (Motion 2004:22, EE 2004:6).

Kyrkomötet 2007 beslöt, på förslag från organisationsutskottet, att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda församlingarnas förhållningssätt och arbetssätt när det gäller olika former av verksamheter som inte självklart ligger inom ramen för församlingens grundläggande uppgift, till exempel begravningsbyråer. Den 22 april 2008 beslutade Kyrkostyrelsen om direktiv för en utredning i anledning av kyrkomötesuppdraget. Utredningen avlämnade 2009 betänkandet Arbetsformer i förändring (SKU 2009:2).

Till kyrkomötet 2010 avlämnade kyrkostyrelsen skrivelsen Arbetsformer i förändring (KsSkr 2010:7) i vilken föreslogs att det i kyrkoordningen skulle införas en bestämmelse om att församlingar får bedriva näringsverksamhet som har en naturlig anknytning till den grundläggande uppgiften. Utredningen hade föreslagit att församlingarna, under förutsättning att vissa villkor var uppfyllda, även skulle kunna bedriva begravningsbyrå. Kyrkostyrelsen var emellertid inte beredd att lägga fram det förslaget för kyrkomötet.

Organisationsutskottet fann i likhet med kyrkostyrelsen att det borde införas en bestämmelse i kyrkoordningen om att församlingar får bedriva näringsverksamhet om den har en naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift. Enligt utskottets mening fanns det emellertid fortfarande frågetecken kring de juridiska konsekvenserna av att församlingar bedrev näringsverksamhet. Detta gällde bland annat frågan om konflikter mellan kyrkoordningen och aktiebolagslagen samt konkurrensrättsfrågor. Även om utskottet hyste stort förtroende för församlingarna att själva fatta beslut fanns det enligt utskottets mening behov av ett material med råd för församlingar som bedriver eller har för avsikt att bedriva näringsverksamhet.

Utskottet menade, i likhet med vad ekonomi- och egendomsutskottet anfört i sitt yttrande över skrivelsen, att stiftens möjlighet att utöva tillsyn över verksamheten var av central betydelse. Läronämnden hade i sitt yttrande över kyrkostyrelsens förslag konstaterat att komplikationer kunde komma att uppstå för den kyrkliga tillsynen. För att säkerställa möjlighet till en ändamålsenlig tillsyn ställdes enligt utskottet stora krav på att exempelvis bolagsordning och församlingsinstruktion var rätt utformade. Enligt utskottet borde därför kyrkostyrelsen ges i uppdrag att tillhandahålla erforderligt stöd till stiftet i deras tillsynsuppdrag rörande näringsverksamhet som bedrivs av församling. Organisationsutskottet föreslog att kyrkomötet skulle bifalla kyrkostyrelsens förslag med viss justering av ikraftträdandedatumet men också att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att bland annat ta fram ett material med råd till församlingarna om bedrivande av näringsverksamhet samt ge stöd till stiftet i deras tillsynsuppdrag rörande näringsverksamhet som bedrivs av församling. Kyrkomötet beslutade, såvitt gäller här redovisade förslag, i enlighet med utskottets förslag.

I december 2011 beslöt kyrkostyrelsen om två skriftliga råd; *Råd vid bedrivande av näringsverksamhet i församling* och *Råd till församlingar vid bolagsbildning*. På kyrkostyrelsens uppdrag utarbetades också *Rättsutredning beträffande bolagsverksamhet och bolagsstyrning i Svenska kyrkans församlingar* i vilken ett antal juridiska aspekter ytterligare utreddes.

Frågan om församlingsdrivna begravningsbyråer fortsatte utredas i olika omgångar fram till dess att kyrkostyrelsen till 2023 års kyrkomöte i sin skrivelse Ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2022:4) lämnade förslag om att även begravningsbyråverksamhet skulle vara tillåten.

Organisationsutskottet som beredde skrivelsen konstaterade att det inte längre fanns några bärande skäl för att inte tillåta församlingar att bedriva näringsverksamhet i form av begravningsbyråer. Utskottet ansåg därför att kyrkliga begravningsbyråer nu behövde bli tillåtna genom en uttrycklig reglering i kyrkoordningen. Med anledning av påpekanden från kyrkorättsnämnden föreslog man emellertid en annan lydelse av kyrkoordningstexten som, enligt utskottet, på ett tydligare sätt klargjorde bland annat att till exempel begravningsbyråverksamhet ska ses som en verksamhet som kan bidra till församlingens förutsättningar att utföra den grundläggande uppgiften. Utskottets justeringar innebar också att det i kyrkoordningen infördes ett bemyndigande till kyrkostyrelsen att utfärda närmare bestämmelser om bedrivande av näringsverksamhet.

Med anledning av kyrkomötesbeslutet gjorde kyrkostyrelsen 2023 en mindre uppdatering av de ovan nämnda råden för bedrivande av näringsverksamhet och bolagsbildning. Kyrkostyrelsen har också, med stöd av sitt bemyndigande, utfärdat närmare bestämmelser om bedrivande av begravningsbyråverksamhet (SvKB 2024:3).

Församlingsdriven näringsverksamhet idag

Det har länge saknats tillförlitliga uppgifter om den näringsverksamhet som bedrivs i kyrkans församlingar. 2024 samlades dock för första gången, inom ramen för Ekonomisk redogörelse¹, in uppgifter från församlingarna/pastoraten rörande dessas näringsverksamhet. I undersökningen efterfrågas nu uppgifter per typ av näringsverksamhet om enheten har angett intäkter och/eller kostnader under rubriken skattepliktig rörelse. Den statistik som på detta sätt går att få fram omfattar sådan skattepliktig rörelse som

¹ Ekonomisk redogörelse är en årlig undersökning som SCB genomför på uppdrag av Svenska kyrkan (kyrkostyrelsen). Undersökningen ska beskriva ekonomin för församlingar/pastorat, med avseende på resultat- och balansräkning, begravningsverksamhet och driftredovisning samt en del övriga frågor.

bedrivs inom församlingens/pastoratets egna organisationsnummer. Verksamhet som bedrivs i någon annan hel- eller delägd associationsform, t.ex. aktiebolag, finns inte med. Statistiken visar på en riksövergripande nivå att församlingarnas och pastoratens skattepliktiga rörelse under 2024 hade intäkter på 884 mkr. Totalt gjordes ett minusresultat på denna verksamhet om 80 mkr. Av det totala resultatet stod förskoleverksamhet för den största delen (minus 54 mnkr), följt av caféverksamhet (minus 32 mnkr) och varuförsäljning (minus 7 mnkr). Statistiken visar vidare att under perioden 2016–2024 är 2017 och 2021 de enda år som skattepliktig rörelse totalt sett kunnat bära sina kostnader.

Sedan ett antal år tillbaka samlas också vissa uppgifter in om församlingars och stifts verksamheter som sker genom ägande i andra juridiska personer. Sammanställningen för 2024 visar att verksamhet bedrivs i drygt 40 aktiebolag, ekonomiska och ideella föreningar m.m. Verksamheternas inriktning är bland annat fastighetsförvaltning, förskola, konferensverksamhet, café, secondhandbutik, trädgårdstjänster och begravningsbyrå.

Stiftens tillsyn över församlingarnas näringsverksamhet

En av stiftens huvuduppgifter är att ha tillsyn över församlingslivet. Den episkopala strukturen medför att varje biskop – och stift – har att självständigt utöva tillsyn över de församlingar som finns i stiftets regionala pastorala område enligt 6 kap. 1 § kyrkoordningen. Stiftet är även självständiga på så sätt att det är upp till varje stift att inom ramen för sin tillsyn tolka och tillämpa kyrkoordningen med stöd av bland annat förarbeten och beslut ifrån Överklagandenämnden. För det fall ett stift anser att det finns skäl kan domkapitlet självantagligen besluta att inleda ett tillsynsärende. Inom ramen för stiftens tillsynsansvar ligger att tillse att församlingar följer beslut från domkapitel eller Överklagandenämnden, liksom att tillse att församlingar följer kyrkoordningen.

Stiftens tillsynsuppgift omfattar även tillsyn över näringsverksamhet som bedrivs av församlingen, vilket tydliggjordes i den ovan nämnda skrivelsen Arbetsformer i förändring (KsSkr 2010:7 s. 10). I skrivelsen framhålls att näringsverksamhet som har en naturlig anknytning till den grundläggande uppgiften inte ska uppfattas som någon form av verksamhet vid sidan av det som är församlingens uppgift och som därför inte skulle omfattas av tillsynen från stiftet. I skrivelsen framhålls vidare att det är nödvändigt att det instrument för tillsyn som står till stiftens förfogande – församlingsinstruktionen – också innehåller uppgifter om bolags ändamål och verksamhet, så att stiftet ska kunna fullgöra sin uppgift på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

När kyrkoordningen kom till väcktes frågan om vilka yttersta konsekvenser av tillsynen i form av sanktioner som kan tänkas. I kyrkoordningen finns inga bestämmelser om sanktioner. Frågan har dock behandlats – bland annat vid 2009 års kyrkomöte – då kyrkostyrelsen föreslog att sanktionsmöjligheter i form av exempelvis indelningsändringar eller ekonomiska åtgärder inte skulle skrivas in i kyrkoordningen, då sådana åtgärder sannolikt enbart skulle resultera i en envägskommunikation mellan domkapitlet och den församling/pastorat det gällde, vilket inte ansågs önskvärt (se KsSkr 2009:5). Dock föreslogs vissa ändringar i kyrkoordningens kapitel 57 för att stärka kyrkoordningens efterlevnad när ett beslut upphävts vid överprövning (se 57 kap. 20 § kyrkoordningen).

I sin skrivelse Ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2022:4) till kyrkomötet 2022 redovisade kyrkostyrelsen en undersökning som genomförts i samtliga de stift där det vid tidpunkten för utredningen bedrevs begravningsbyråverksamhet, varvid bland annat domkapitelsärenden med koppling till sådan verksamhet hade inhämtats.

Sammanfattningsvis hade genomgången visat att fyra av dessa stift haft tillsyns- ärenden kopplade till begravningsbyråverksamhet i domkapitlet under perioden 2012–2021 under vilken period begravningsbyråverksamhet alltså inte var tillåten. Trots att domkapitlet i samtliga fall hade uttalat en förväntan om lojalitet till Överklagandenämndens beslut hade samtliga berörda församlingar fortsatt att bedriva begravningsbyråverksamhet. Genomgången visade även att tillsynsärendena initierats efter att det anmärkts på att församlingarna inte följt det inomkyrkliga regelverket.

Konkurrensverket har, efter anmälan gällande en begravningsbyrå som bedrivs av ett pastorat, utrett frågan om verksamheten brustit mot konkurrensreglerna på ett sätt som snedvrider och hämmar konkurrensen mellan begravningsbyråer². I samband därmed konstaterade Konkurrensverket bland annat att de råd som kyrkostyrelsen tagit fram är bra, men att det är problematiskt att råden inte är bindande. Vidare lyfte verket även fram att stiftens tillsyn över näringsverksamhet i form av begravningsbyråer inte är tillräcklig ur konkurrenssynpunkt. Med anledning av detta lämnade konkurrensverket en skrivelse till Socialdepartementet i vilket bland annat föreslogs att regeringen skulle överväga att utvidga länsstyrelsens tillsynsroll kopplat till begravningsverksamheten.

Uppdraget att uppdatera och utvidga kyrkostyrelsens råd

Sommaren 2024 beslöt generalsekreteraren att ge en utredningsgrupp inom kyrkokansliet i uppdrag att uppdatera och utvidga kyrkostyrelsens råd för bedrivande av näringsverksamhet och bolagsbildning. Uppdraget ska leverera råd/vägledning till församlingar och pastorat om hur församlingsanknuten näringsverksamhet eller välfärdsverksamhet kan bedrivas inom olika associationsformer.

Uppdraget kan också leverera förslag på bestämmelser till kyrkoordning/SvKB om det bedöms lämpligt.

Bestämmelserna och råden ska bidra till att risk för bland annat olagliga konkurrensfördelar, jäv eller jävslikande situationer, oegentligheter eller korruption inte uppstår. Råden ska vidare bidra till att säkerställa kopplingen till den grundläggande uppgiften i församlingarna och vara ett stöd för stiftet i deras främjande och tillsyn.

Av uppdragsbeskrivningen framgår vidare att resonemang kring verksamhetens koppling till den grundläggande uppgiften behöver utvecklas samt att principer för styrning, risk för jäv, vinstuttag, finansiering, konkurrensfrågor, skatterelaterade för- och nackdelar, förhållandet till den inomkyrkliga offentlighetsprincipen, etc. behöver beskrivas. Även revisionsaspekter av näringsverksamhet som bedrivs av församlingar och pastorat, såväl verksamhet som bedrivs i församlingens egen regi som sådan som bedrivs i annan associationsform, behöver belysas och lämnas rådgivning kring.

Uppdraget, som hittills levererat underlag till kyrkostyrelsens närmare bestämmelser om bedrivande av begravningsbyråverksamhet, ska vara slutfört den 31 mars 2026.

² Konkurrensverket konstaterade att det inte fanns möjlighet att ingripa mot det aktuella pastoratet med stöd av konkurrenslagen i det specifika fallet men menade att de byråer som drivs av församlingarna har konkurrensfördelar på begravningsbyråmarknaden genom de särskilda rättigheter och skyldigheter som Svenska kyrkan har enligt begravningslagen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:40.

Utskottet konstaterar att församlingars och pastorats bedrivande av näringsverksamhet, såväl i den egna organisationen som i för ändamålet särskilt bildade bolag, kan innebära särskilda utmaningar såväl för församlingarna/pastoraten själva som för stiftens tillsyn. Frågor om den närmare uttolkningen av begreppet naturlig anknytning, vad aktiebolagslagens olika krav innebär i en kyrklig kontext och hur stiftets insyn kan säkerställas är exempel på frågor som behöver hanteras av den församling som önskar bedriva näringsverksamhet i bolagsform. Församlingsdriven näringsverksamhet kan emellertid också vara en möjliggörare, såväl för församlingen som för lokalsamhället.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen pågår ett arbete på kyrkokansliet som syftar till att leverera råd/vägledning till församlingar och pastorat om hur församlingsanknuten näringsverksamhet eller välfärdsverksamhet kan bedrivas inom olika associationsformer. Utskottet, som också noterar att kyrkostyrelsen enligt 2 kap. 2 § kyrkoordningen har ett omfattande bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om hur näringsverksamhet får bedrivas, ser positivt på det arbete som sker och menar att resultatet av detta arbete bör inväntas innan något uppdrag i enlighet med motionärernas önskemål ges till kyrkostyrelsen. Utskottet föreslår mot den bakgrunden att motionen ska avslås.

Utskottet vill avslutningsvis lyfta att frågan om uppbyggande av relevant kompetens hos stiftens är viktig i sammanhanget och kommer förmodligen att bli än viktigare framöver. Utskottet ser att detta är ett sådant område som skulle kunna lämpa sig väl för samverkan stiftens emellan så att inte varje stift själv behöver bygga upp specialiserad kompetens inom dessa frågor.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist, Anette Nordgren och Lars B Andersson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Claussen, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funemark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

O 2025:7

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2025:40 till förmån för bifall till motionen.

Fria Liberaler i Svenska kyrkan har en stor skepsis mot bolagsbildningar inom Svenska kyrkan. Om inte annat för att kontrollfunktionen hos stiftens försvåras avsevärt när församlingar bildar bolag. Vi anser att kontrollen av bolagen bör utökas och att stiftens dessutom måste ges en rätt att stoppa bolagsbildningar. Av dessa anledningar reserverar jag mig mot utskottets beslut att avslå motionen.

Olov Lindquist

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:8**

Fördelning av antal elektorerna vid ärkebiskopsval

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2025:14, vilken avser att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om stift ska ha ett fixerat antal elektorerna per stift i kommande ärkebiskopsval. Utskottet konstaterar att motionens att-sats innehåller ett sakfel. Enligt utskottet är det förhållandet att det råder en viss obalans mellan antalet röstberättigade i de olika stift inte av den karaktären att det finns anledning att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning av frågan. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:14.

Motionens förslag

**Motion 2025:14 av Marcus Romedahl m.fl., Fördelning av
antal elektorerna vid ärkebiskopsval**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om stift ska ha ett fixerat antal elektorerna per stift i kommande ärkebiskopsval.

Bakgrund

Ärkebiskopsval

Bestämmelser om biskopsval återfinns i 8 kap. 7–39 a §§ kyrkoordningen. De gäller i huvudsak för samtliga biskopsval, även vid val av ärkebiskop, men det finns också vissa bestämmelser som endast gäller vid ärkebiskopsval.

I 8 kap. 7 § första stycket kyrkoordningen anges att ärkebiskopen utses genom val i alla stift. Stiftsstyrelsen ansvarar för genomförandet av nomineringsvalet och valet, enligt 8 kap. 7 § tredje stycket kyrkoordningen. För ärkebiskopsvalet innebär det att det är stiftsstyrelsen i Uppsala stift som ansvarar för att genomföra ärkebiskopsval, eftersom ärkebiskopen också är biskop i Uppsala stift.

Enligt bestämmelsen i 8 kap. 7 § andra stycket ska biskopsvalet föregås av ett nomineringsval, vilket regleras i 8 kap. 24–25 §§ kyrkoordningen, där de röstberättigade utser minst fem kandidater som går vidare till biskopsvalet. Det kan bli fler kandidater om fler än fem personer får minst fem procent av rösterna och de personer som går vidare behörighetsprövas av Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar,

enligt 8 kap. 8 § kyrkoordningen. Enligt 8 kap. 10 § första stycket kyrkoordningen är den kandidat som får mer än hälften av rösterna vald till biskop. Enligt bestämmelserna i andra stycket blir det i annat fall en andra valomgång mellan de två kandidater som har fått flest röster. Skulle de två kandidaterna i den andra valomgången få lika många röster avgörs valet genom lottning, enligt 8 kap. 11 § kyrkoordningen.

I bestämmelserna regleras, som nämns ovan, också vad som särskilt gäller för val av ärkebiskop, där det av 8 kap. 14 § kyrkoordningen framgår vilka som har rösträtt vid ärkebiskopsval. Enligt 8 kap. 14 § 1 kyrkoordningen har domkapitlets och stiftsstyrelsens ledamöter i samtliga stift rösträtt. Därtill har ledamöterna i kyrkostyrelsen rösträtt enligt 8 kap. 14 § 2 kyrkoordningen.

Eftersom ärkebiskopen också blir biskop i Uppsala stift finns bestämmelser i 8 kap. 14 § punkterna 3 och 4 kyrkoordningen som anger de röstberättigade i Uppsala stift vid ärkebiskopsval. Punkterna avser präster och diakoner anställda i Uppsala stift eller på lokal nivå inom stiftet respektive särskilt utsedda elektorer i Uppsala stift. De förtroendevalda elektorerna är lika många som de röstberättigade prästerna och diakonerna.

Hur elektorerna utses och fördelas regleras i 8 kap. 16–23 a §§ kyrkoordningen. I 8 kap. 16 § kyrkoordningen anges att vid val av elektorer utgör varje församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, varje pastorat en valkrets. Bestämmelserna i 8 kap. 17 § första och andra stycket kyrkoordningen innebär att först fördelas en elektorsplats vardera till pastorat och till församlingar som inte ingår i pastorat. Därefter fördelas återstående elektorsplatser i förhållande till antalet röstberättigade i respektive pastorat och församling. Varje sådan församling och varje pastorat garanteras därmed att få välja minst en elektor. Det betyder att den eftersträlvade balansen mellan antalet präster och diakoner respektive antalet elektorer gäller för stiftet som helhet och inte för varje församling eller pastorat.

De nämnda punkterna i 8 kap. 14 § kyrkoordningen kompletteras av bestämmelsen i 8 kap. 9 § andra stycket kyrkoordningen, där det anges att vid valet av ärkebiskop ska samtliga röster från prästerna, diakonerna och elektorerna i Uppsala stift delas med tio, varvid decimaler ska strykas. Detta för att Uppsala stift ensamt inte ska kunna avgöra valet.

Gällande tidigare behandling i kyrkomötet har frågor om ärkebiskopsval sällan aktualiserats. Till kyrkomötet 2002 lade kyrkostyrelsen fram det förslag till reglering som än idag gäller, som innebär att kyrkostyrelsens ledamöter har rösträtt vid val av ärkebiskop (KsSkr 2002:10).

Till 2022 års kyrkomöte inkom en motion (motion 2022:84) som syftade till effektivisering av kyrkostyrelsens deltagande i valet. Organisationsutskottet ansåg i sitt betänkande (O 2022:12) att motionen skulle avslås. Utskottet bedömde att det inte var adekvat att ge kyrkostyrelsen ett utredningsuppdrag att se över regleringen om kyrkostyrelsens deltagande vid ärkebiskopsval mot bakgrund av det ekonomiska läget i Svenska kyrkan och att ärkebiskopsval förekommer tämligen sällan.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Antalet ledamöter i stiftsstyrelsen

Enligt 7 kap. 12 § kyrkoordningen är biskopen självskriven ledamot i stiftsstyrelsen och domprosten är biskopens ersättare. Frånsett dessa två ska stiftsfullmäktige välja styrelseledamöter och deras ersättare till stiftsstyrelsen, enligt 7 kap. 13 § kyrkoordningen. Minimiantalet valda ledamöter är åtta och antalet ersättare ska vara minst

hälften av antalet ledamöter. Inom ramen för dessa bestämmelser fastställer stiftsfullmäktige hur många ledamöter stiftsstyrelsen ska ha.

O 2025:8

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:14.
--

Utskottet konstaterar inledningsvis att motionens att-sats innehåller ett sakfel, då det står om elektor per stift i ärkebiskopsval. Med ”elektorerna” i ärkebiskopsval avses de särskilt utsedda elektorerna i Uppsala stift vilket inte inkluderar övriga röstberättigade i ärkebiskopsvalet.

Utskottet konstaterar, i likhet med motionärerna, att den nuvarande ordningen för val av ärkebiskop innebär att antalet röstberättigade i varje stift påverkas av hur många ledamöter stiftsfullmäktige har bestämt att stiftsstyrelsen ska ha. Denna obalans mellan antalet röstberättigade i de olika stiften skulle i teorin kunna påverka utfallet av ärkebiskopsvalet. Enligt utskottet är detta förhållande dock inte av den karaktären att det finns anledning att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning av frågan. Enligt utskottet torde det krävas en tämligen omfattande utredningsinsats och det är viktigt att vara varsam med de utredningsresurser som finns till hands hos kyrkostyrelsen. Sammantaget anser utskottet således att motion 2025:14 ska avslås.

Uppsala den 1 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Stefan Aro, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Fungmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2025:14 till förmån för bifall till motionen. Dock med den ändringen att ordet ”elektor” i motionen ska bytas ut mot ordet ”röstberättigade”.

Samtliga utskottsledamöter medgav att det som togs upp i motionen var ett problem, men uppenbarligen ett problem som endast undertecknad ville finna en lösning på. Därför reserverade jag mig mot utskottets beslut att avslå motionen.

Olov Lindquist

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:9**

Några frågor rörande icke-territoriella församlingar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2025:42 och motion 2025:48. Motion 2025:42 avser att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att upptagningsområdet för Karlskrona amiralitetsförsamling omfattar hela Blekinge. Utskottet anser att det finns skäl att utvidga upptagningsområdet och att förslaget i motionen är ändamålsenligt. Utskottet föreslår att motionen ska bifallas.

Motion 2025:48 avser att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda om även bröst-arvingar till barnbarn till föräldrar som är födda i Finland ska ha rätt att tillhöra Finska församlingen i Stockholms stift. Utskottet ser att det är viktigt att församlingen kan fortleva och är inte främmande för att föreslå ändringar i kyrkoordningen för att så ska bli möjligt. Dock anser utskottet att så som motionen är formulerad kan inte utskottet föreslå bifall till motionen. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns fem reservationer och tre särskilda meningar.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. bifalla motion 2025:42,
2. avslå motion 2025:48 punkt 1,
3. avslå motion 2025:48 punkt 2.

Motionernas förslag

**Motion 2025:42 av Birger Wernersson, Upptagningsområde
för Karlskrona amiralitetsförsamling**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att upptagningsområdet för Kungliga Karlskrona Amiralitetsförsamling omfattar hela Blekinge.

**Motion 2025:48 av Britt Björneke och Marja Hillerström,
Rätten att tillhöra Finska församlingen i Stockholms stift**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. utreda förutsättningarna för att utöka möjligheterna till att även bröstarvingar till barnbarn till föräldrar som är födda i Finland ska ha rätt att tillhöra Finska församlingen i Stockholms stift,

2. återkomma med förslag om en tilläggsbestämmelse om detta i 35 kap. 5 § kyrkoordningen.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:42 i Kn 2025:15y, *bilaga 1* och motion 2025:48 i Kn 2025:16y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Ikke-territoriella församlingar

Enligt 4 § i lagen om Svenska kyrkan (1998:1591) omfattar en församling de personer som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom dess område. I andra stycket anges att det även kan finnas ikke-territoriella församlingar. Närmare bestämmelser om ikke-territoriella församlingar har dock lämnats till kyrkan att själv besluta.

I 35 kap. i kyrkoordningen finns, förutom huvudregeln att en församling omfattar de personer som är folkbokförda inom dess territoriella område, också bestämmelser om fem ikke-territoriella församlingar: Karlskrona amiralitetsförsamling, Tyska Christinae församling i Göteborg, Tyska S:ta Gertruds församling i Stockholm, Finska församlingen i Stockholm och Hovförsamlingen. Bestämmelser om villkoren för tillhörighet i dessa församlingar finns i 35 kap. 2–6 §§ kyrkoordningen. Där definieras såväl personkretsen som församlingarnas geografiska upptagningsområden. Eftersom de ikke-territoriella församlingarnas upptagningsområde och personkrets anges i kyrkoordningen ska justeringar av dessa handläggas i den ordning som gäller för ändringar i kyrkoordningen.

I sin skrivelse Kyrkoordning för Svenska kyrkan (CsSkr 1999:3) angav Centralstyrelsen, beträffande de ikke-territoriella församlingarna, att man haft som utgångspunkt att Kyrkomötet 1994 uttalat att de fem befintliga ikke-territoriella församlingarna ”är historiskt givna och under överskådlig tid kommer att finnas kvar”. Utifrån grundprincipen om den territoriella församlingsindelningen fanns det dock, enligt Centralstyrelsen, inte skäl för en ordning som gav anledning till bildande av ytterligare ikke-territoriella församlingar.

Finska församlingen

Finska församlingen är den äldsta av de så kallade nationella församlingarna i Sverige (prop. 1991/92:85 s. 57). Den anses ha uppkommit omkring 1561. Församlingens fortsatta existens utreddes vid ett par tillfällen under 1800-talets första del. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 21 december 1840 fick församlingen tills vidare bestå med en egen kyrkoherde. Personkretsen specificerades i Kungl. Maj:ts brev den 21 december 1840 och den 1 mars 1841 som sammanfattades i SOU 1970:70 s. 78f:

Enligt ovannämnda föreskrifter skall till finska församlingen i Stockholm höra i Stockholm bosatta

- a) i Finland eller annorstädes av finska föräldrar födda personer,
- b) män av finsk börd och deras hustrur, även om dessa härstammar från annan nation än den finska,
- c) barn efter nämnda föräldrar, så länge de tillhör föräldrarnas hus, och även därefter, om de det åstundar, samt

d) styv- och fosterbarn, utan avseende å härkomst, så länge de är medlemmar av familjer tillhörande finska församlingen.

O 2025:9

Dessa bestämmelser tolkades ursprungligen så att varje inom Finland född person, oberoende av trosbekännelse och medborgarskap, vid inflyttning till Stockholm – från Finland eller annan ort – kyrkobokfördes i Finska församlingen. Efterhand kom dock att göras undantag för i Finland födda rikssvenskar.

Vidare konstaterades i SOU 1947:56 att bestämmelserna om Finska församlingen tidigare har tolkats så att personer födda inom Norrbottens finstalande församlingar har kyrkskrivits i församlingen. Detta ansågs ha skett dels på grund av uttrycket ”annorstädes av finska föräldrar födda personer”, dels på grund av att de tillhörde ett inom Sverige befintligt finst språkområde och det ansågs att de borde tillhöra den församling i vars kyrka de kunde få tillfälle att delta även i finsk gudstjänst. Bestämmelsen att barn av i Finska församlingen kyrkskrivna föräldrar får kvarstå där kyrkskrivna ”om de själva så åstunda” har tolkats som att inte bara barn i första led, födda i Finska församlingen, utan också barn i följande led har fått tillhöra sina föräldrars församling, så länge de själva önskat det. Personer som själva var födda i Finska församlingen eller vilkas föräldrar tillhörde församlingen blev därför kyrkskrivna i Finska församlingen om de själva önskade det.

Numera regleras personkretsen för Finska församlingen i 35 kap. 5 § kyrkoordningen. Utöver att personen behöver tillhöra Svenska kyrkan och vara folkbokförd inom Stockholms stifts territoriella område är de övriga kraven följande när en person har rätt att tillhöra Finska församlingen:

1. är född i Finland,
2. är barn till någon som är född i Finland,
3. är make eller barn till någon som tillhör församlingen enligt 1 eller 2, eller
4. är efterlevande make eller barn till någon som tillhört församlingen enligt 1 eller 2.

Karlskrona amiralitetsförsamling

Karlskrona stad anlades av Karl XI omkring 1680. I juli 1681 inrättades vid den nya flottstationen i Karlskrona en amiralitetsförsamling efter mönster av motsvarande församling på Skeppsholmen i Stockholm (prop. 1991/92:85 s. 54). På 1830-talet uppkom frågan om avgränsning mellan de dåvarande tre Karlskronaförsamlingarna, vilka var Storkyrko- eller Fredriksförsamlingen, amiralitetsförsamlingen och tyska församlingen (SOU 1947:56 s. 107). Amiralitetsförsamlingen gjorde anspråk på anslutning av all flottstationens personal, Storkyrkoförsamlingen på alla civila och den tyska församlingen hävdade rätten till fri anslutning av alla som önskade tillhöra den. Kungl. Maj:t beslutade den 1 september 1837 att de civila församlingarna skulle sammanslås och att flottans personal skulle tillhöra amiralitetsförsamlingen.

I bestämmelserna som anges i 35 kap. 2 § kyrkoordningen specificeras upptagningsområdet och personkretsen för amiralitetsförsamlingen. En person har rätt att tillhöra Karlskrona amiralitetsförsamling om personen tillhör Svenska kyrkan och är folkbokförd i Karlskrona eller Ronneby kommun och dessutom:

1. är anställd vid Försvarmakten med placering inom marinen,
2. har varit fast anställd vid Försvarmakten med placering inom marinen och vid anställningens upphörande har fått pension,
3. är anställd vid Karlskrona amiralitetsförsamling,

4. är make eller hemmavarande barn till någon som tillhör församlingen enligt 1, 2 eller 3, eller
5. är efterlevande make eller hemmavarande barn till någon som tillhört församlingen enligt 1, 2 eller 3.

Tidigare behandling i kyrkomötet

I kyrkoordningsskrivelsen (CsSkr 1999:3) föreslog Centralstyrelsen att upptagningsområdet för Finska församlingen skulle utökas till att omfatta hela Stockholms stift. Detta godtogs inte av kyrkomötet, främst med motiveringen att den territoriella församlingen ansvarar för alla som vistas i församlingen. En utökning av upptagningsområdet skulle dessutom kunna få ekonomiska konsekvenser för den församling som de finskspråkiga vistas i men inte tillhör. Frågan behandlades igen vid kyrkomötena 2007 och 2008. Organisationsutskottet hänvisade i sitt betänkande O 2008:2 till kyrkomötets behandling vid 2007 års kyrkomöte. Kyrkomötet avslog då motionen i enlighet med utskottets förslag med motiveringen att det var mycket svårt att överblicka de konsekvenser som en utökning skulle föra med sig. Utskottet ansåg att det i stället fanns skäl att tillsätta en utredning med uppgift att finna och föreslå organisatoriska former för minoritetsspråksarbetet i församlingarna. Utskottet konstaterade att i en sådan utredning skulle de organisatoriska strukturerna för minoritetsspråksarbetet i Stockholms stift komma att behandlas, inklusive belysning av Finska församlingens situation. Kyrkomötet 2008 beslutade dock, efter en omfattande diskussion, att göra en ändring i enlighet med Centralstyrelsens tidigare förslag (motion 2008:22, O 2008:2, kyrkomötets protokoll § 86). Hela Stockholms stift är nu upptagningsområde för Finska församlingen.

Utskottets överväganden

Motion 2025:42 Upptagningsområde för Karlskrona amiralitetsförsamling

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2025:42.

Utskottet delar motionärens bedömning att det finns skäl att utvidga upptagningsområdet för Karlskrona amiralitetsförsamling. Utskottet föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen så att församlingens upptagningsområde omfattar Blekinge. Utskottet anser att förståelsen av geografin är avgörande. Utskottets förståelse var att det som verkar vara ändamålsenligt är Blekinge län. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionen ska bifallas.

Motion 2025:48 Rätten att tillhöra Finska församlingen i Stockholms stift

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:48.

Utskottet konstaterar inledningsvis att Finska församlingen i Stockholms stift är en tvåspråkig församling som bland annat anordnar gudstjänster på finska. Finska är ett av Sveriges nationella minoritetsspråk och modersmålet är viktigt för den personliga identiteten. Utskottet instämmer därför i motionärernas bedömning att Finska församlingen spelar en central roll i Svenska kyrkans sverigefinska, finlandssvenska och

tvåspråkiga kyrkoliv. Utskottet ser att det är viktigt att församlingen kan fortleva och är inte främmande för att föreslå ändringar i kyrkoordningen för att så ska bli möjligt. Dock anser utskottet att så som motionen nu är formulerad är det inte möjligt för utskottet att föreslå bifall till motionen. Utskottet anser att det finns tveksamheter i motionens förslag och motivering när det gäller bland annat hur många generationer som omfattas och användningen av det arvsrättsliga begreppet bröstarvingar. Mot bakgrund härav föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Sebastian Ekeröth Claussön, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funckmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björckman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå bifall till motion 2025:42 till förmån för avslag på motionen.

Mats Berglund

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå bifall till motion 2025:42 till förmån för avslag på motionen.

Victor Ramström

Reservation 3

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå bifall till motion 2025:42 till förmån för avslag på motionen.

Carin Åblad Lundström

Reservation 4

Jag reserverar mig mot utskottets förslag att avslå motion 2025:48 till förmån för mitt yrkande att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda förutsättningarna för att utöka antalet generationer barn till föräldrar som är födda i Finland rätt till medlemskap i Finska församlingen.

Vi behöver vara mer generösa här. Ytterst handlar det om att erbjuda en livskraftig församling som möjliggör för människor att förstärka sina kulturella band – stärka sin identitet – och stärka sitt välmående. Detta förstås centralt för att stärka gemenskapen i både andlig och världslig mening.

Petter Nilsson

Reservation 5

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2025:48 till förmån för bifall till motionen.

Mats Berglund

Särskild mening 1

Särskild mening avseende bifall till motion 2025:42. I motionens att-sats föreslås att kyrkostyrelsen skall återkomma med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att upptagningsområdet för kungliga Karlskrona Amiralitetsförsamling omfattar hela Blekinge. Det är oklart vad som avses med ”hela Blekinge”. Är det landskapet, kontraktet eller länet? Om det är kontrakt som avses, vilket nämns i motionärens egen motivation ”hela Blekinge kontrakt”, är det direkt olämpligt att införa som geografiskt område för församlingstillhörighet. En kontraktsindelning kan ändras utifrån biskopens ensidiga beslut årsvis. Utifrån samtalet i utskottet är det inte heller säkert att just ”Blekinge län” är mer ändamålsenligt för de personer som enligt kriterierna 1–5 i kyrkoordningen kan bli tillhöriga, jämfört nuvarande skrivningar i kyrkoordningen med de geografiska områdena Karlskrona och Ronneby kommuner. (Motionen anger felaktigt ”Med den nuvarande skrivningen enligt kyrkoordningen 35 kap. 2 § skall man vara skriven i Karlskrona/Ronneby kontrakt för att tillhöra Kungliga Amiralitetsförsamlingen”).

Däremot kan motionens syfte bejakas så att en utredning genomförs som förutsättningslöst får pröva vilket geografiskt område som är ändamålsenligt. I utredningen kan då ingå att pröva om det geografiska upptagningsområdet kan utgå helt och de övriga fem punkterna vara tillräckliga för att avgränsa personkretsen som har rätt att tillhöra amiralitetsförsamlingen i Karlskrona. Utöver detta bör Stiftsstyrelsen och domkapitlet och Biskopen i Lunds stift, vilka utövar tillsyn över församlingen involveras i vad som är en lämplig grund för församlingstillhörighet.

Biskop Marika Markovits

Särskild mening 2

Jag anser att motion 2025:48 borde bifallas.

Lars B Andersson

Särskild mening 3

Jag anser att motion 2025:48 borde bifallas.

Stefan Aro

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:15y

**Upptagningsområde för Karlskrona
amiralitetsförsamling**

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:42 Upptagningsområde för Karlskrona amiralitetsförsamling.

I motion 2025:42 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att upptagningsområdet för Karlskrona amiralitetsförsamling omfattar hela Blekinge. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Ny kontraktsindelning i Blekinge är genomförd så att hela Blekinge numera är ett kontrakt i Lunds stift. Karlskrona/Ronneby kontrakt existerar inte längre. Med den nuvarande skrivningen enligt 35 kap. 2 § kyrkoordningen ska man vara skriven i Karlskrona/Ronneby kontrakt (ska rätteligen vara kommun; kyrkorättsnämndens anmärkning) för att tillhöra Kungliga Amiralitetsförsamlingen. Försvarsmakten vid flottbasen i Karlskrona har inryckning flera gånger per år. Avstånden i boendefrågan inom Blekinge utgör inget problem, många väljer att bosätta sig utanför flottbasen.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att i 35 kap. 2 § kyrkoordningen anges att en person har rätt att tillhöra Karlskrona amiralitetsförsamling om han eller hon tillhör Svenska kyrkan och är folkbokförd i Karlskrona eller Ronneby kommun. Den aktuella bestämmelsen anger således inte som krav för tillhörighet till nämnda församling att personen i fråga är skriven i Karlskrona eller Ronneby kontrakt. Motivet till den föreslagna ändringen är således delvis inte för handen. Kyrkorättsnämnden konstaterar vidare att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om en ändring i nämnda bestämmelse. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:16y

Rätten att tillhöra Finska församlingen i Stockholms stift

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:48 Rätten att tillhöra Finska församlingen i Stockholms stift.

I motion 2025:48 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att dels utreda förutsättningarna för att utöka möjligheterna till att även bröstarvingar till barnbarn till föräldrar som är födda i Finland ska ha rätt att tillhöra Finska församlingen i Stockholms stift, dels återkomma med förslag om en tilläggsbestämmelse om detta i 35 kap. 5 § kyrkoordningen. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Nuvarande lydelse i kyrkoordningen utesluter en fjärde generation av personer med finsk eller finlandssvensk bakgrund att tillhöra församlingen och möjligheten för den fjärde generationen att tillhöra Finska församlingen när barnbarnet till den som är född i Finland får egna barn. När kontinuiteten bryts försvinner församlingssamfundet och traditioner som förs över generationsgränserna. Med nuvarande medlemsregler kan endast tre generationer av en familj med finska rötter tillhöra Finska församlingen. Detta medför att generationerna splittras i sitt medlemskap i Svenska kyrkan och det kan uppstå en situation där kommande generationer inte får tillhöra samma församling som mor- och farföräldrarna. Idag är sverigefinnar en nationell minoritet och finska språket har en särställning som nationellt minoritetsspråk i Sverige. Finska församlingen spelar en viktig och central roll i Svenska kyrkans sverigefinska, finlandssvenska och tvåspråkiga kyrkoliv. Den har en särställning kulturellt, språkligt och inte minst kyrkohistoriskt. En medlemsbegränsning är ett onödigt hinder för familjer som önskar delta i församlingens verksamheter tillsammans.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om en ändring i 35 kap. 5 § kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

O 2025:9
Bilaga 2

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered, Sten Janson och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:10**

Främja grunduppdraget

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motionen 2025:100, vilken föreslår en översyn och tydlig lista över obligatoriska dokument för församlingar och pastorat för att minska administrationen. Utskottet delar intentionen men konstaterar att stöd redan ges genom stiftens främjandeuppdrag. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:100.

Motionens förslag

**Motion 2025:100 av Sara Waldenfors m.fl., Främja
grunduppdraget**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en översyn av vilka styrdokument, policydokument och övriga dokument som är obligatoriska för församlingar och pastorat i Svenska kyrkan, samt sammanställa och offentliggöra en uppdaterad lista över dessa dokument och säkerställa att listan hålls aktuell över tid.

Bakgrund

Regelverket

I 8 kap. 2 § 4 p. regeringsformen står det att föreskrifter om grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund ska regleras i lag. Det görs i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan som innehåller bestämmelser om grunderna för bland annat Svenska kyrkans identitet, organisation och verksamhet. Lagen slår till exempel fast att Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund, att den är demokratisk uppbyggd och rikstäckande. Lagen ger därmed vissa ramar för det inomkyrkliga regelverket. Av lagen om trossamfund (1998:1593) följer vidare att Svenska kyrkan är ett registrerat trossamfund och att församlingar och kyrkliga samfälligheter är registrerade organisatoriska delar av Svenska kyrkan.

Utöver nämnda lagar finns ingen statlig lagstiftning om Svenska kyrkans interna struktur. I stället har kyrkomötet det högsta normativa ansvaret inom kyrkan. Kyrkomötet fastställer kyrkoordningen, som är det centrala inomkyrkliga regelverket.

I 10 kap. 2 a § kyrkoordningen står det att alla kyrkomötets bestämmelser ska tas in i kyrkoordningen, om inte särskilda skäl talar mot det. Kyrkoordningen är en del i Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB). Av bestämmelsen framgår vidare att ändringar i kyrkoordningen, andra bestämmelser som kyrkomötet beslutar och bestämmelser som meddelas av kyrkostyrelsen ska offentliggöras i Svenska kyrkans bestämmelser. Detta regelsystem utgör det bindande interna regelverket för Svenska kyrkan.

I 10 kap. 2 § kyrkoordningen anges bland annat att kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser när det är särskilt angivet i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen har alltså inte någon allmän rätt att utfärda anvisningar, riktlinjer eller rekommendationer för verksamheten i stift och församlingar utan uttryckligt stöd av kyrkoordningen (jfr exempelvis KsSkr 2019:4 s. 90, TU 2022:6 och Edqvist, m.fl., Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2022 med kommentarer och angränsande lagstiftning, s. 257, se även ÖN 2021/18.) Det betyder att riktlinjer, policyer eller liknande dokument som kyrkostyrelsen beslutar utan stöd av bemyndigande i kyrkoordningen inte blir formellt bindande, se även 6 § lagen om Svenska kyrkan och 10 kap. 1 § kyrkoordningen.

Samtidigt finns det ett flertal andra dokument på nationell nivå som indirekt kan påverka eller styra församlingar och pastorat. Som exempel kan nämnas de villkor och regler som kyrkostyrelsen beslutar för användning av kyrkoantikvarisk ersättning, för att erhålla olika riktade bidrag, samt andra beslut som är kopplade till kyrkomötets nationella budget. Sådana villkor och regler är visserligen inte reglerade genom bestämmelser, men kan i praktiken vara tvingande om en församling vill ta del av en viss förmån (till exempel ekonomiskt stöd). Vidare finns policydokument, riktlinjer och rekommendationer som tas fram av organ på nationell nivå, exempelvis en upphandlingspolicy för Svenska kyrkans nationella nivå. Dessa dokument är endast bindande för den nationella nivån, men kan erbjudas andra delar av kyrkan. Församlingar och stift kan alltså frivilligt följa även dessa policies, men de utgör inte formellt bindande villkor eller regler.

Det kan också förekomma att överenskommelser sluts mellan nationell nivå och församlingar/stift, vari parterna iklär sig åtaganden mot varandra.

Kyrkostyrelsen svarar för publicering av den officiella utgåvan av regelverkssamlingen Svenska kyrkans bestämmelser via Svenska kyrkans webbplats (www.svenskakyrkan.se/alla-bestammelser). Kyrkostyrelsen publicerar även bestämmelser i gällande lydelse, exempelvis den vid var tid gällande lydelsen av kyrkoordningen, på webbplatsen (www.svenskakyrkan.se/kyrkoordningen).

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om att förenkla och klargöra Svenska kyrkans styrande regelverk är inte ny.

Under 2013 års kyrkomöte behandlades frågan om översyn av regelverket i en motion. I motion 2013:6 Minska krånglet föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen att se över kyrkoordningen och andra nationella styrdokument. Kyrkorättsutskottet konstaterade i betänkandet Minska krånglet (Kr 2013:3) att det var oklart exakt vilka dokument som avsågs. Utskottet påpekade att kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser utgjorde de enda inomkyrkliga regelverken av formellt bindande karaktär. Samtidigt delade kyrkorättsutskottet motionärernas grundläggande tanke att regelsystemet borde göras så ändamålsenligt och lättillgängligt som möjligt. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag att avslå motion Kr 2013:6 men att samtidigt ålägga kyrkostyrelsen att årligen rapportera till kyrkomötet om vilka åtgärder som vidtagits inom detta översynsarbete.

Kyrkostyrelsen redovisade därefter fortlöpande framsteg under åren 2014–2018 i en serie skrivelserapporter. Bland annat organiserades fokusgrupper och samverkan med stift för att kartlägga var regelverket upplevdes som krångligt. Resultatet av detta arbete pekade ut vissa delar av kyrkoordningen som särskilt svårtolkade. I kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2017:3 presenterades en rad ändringar syftande till tydligare och mer lättillämpade regler rörande församlings- och pastoratsindelning. Kyrkomötet antog dessa och flera andra justeringar, vilket bidrog till att förenkla regelverket på de punkter som identifierats. Kyrkostyrelsen fortsatte att rapportera årligen t.o.m. 2018 års kyrkomöte. I den avslutande redovisningen (KsSkr 2019:4, s. 90) framhölls att arbetet med kontinuerlig översyn av kyrkoordningen och angränsande bestämmelser numera var en integrerad del av kyrkostyrelsens ordinarie uppgifter. I skrivelsen framhölls även att övriga styrande dokument, såsom policys och riktlinjer, kan erbjudas församlingar och stift som stödmaterial, men att de saknar bindande verkan utanför den nationella nivån.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:100.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om att det är en relevant strävan att minska den administrativa bördan för församlingar och pastorat och ser positivt på intentionen bakom motionen.

Utskottet konstaterar samtidigt att det redan i dag finns väl utvecklade system och stöd för att hantera de frågor motionen tar upp, i huvudsak inom stiftens främjandeuppdrag. Främjandeuppdraget får enligt utskottet anses omfatta även att stödja församlingarna med vilka dokument som är styrande för deras respektive verksamhet. Utskottet bedömer därför att arbetet även fortsättningsvis bör ligga på stiftsnivå.

I de fall där en översyn av arbetssättet kan vara motiverad, exempelvis till följd av olikheter mellan stiftet, bedöms detta bäst ske inom ramen för stiftens eget ansvar. Mot bakgrund av detta anser utskottet att motion 2025:100 ska avslås.

Uppsala den 1 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Olivia Åman, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Solveig Oskarsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Fungmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Undertecknade ledamöter från Socialdemokraterna reserverar oss mot utskottets beslut att föreslå att motion 2025:100 ska avslås. Vi menar att det finns uppenbara problem för kyrkoherdar att veta vilka styrande dokument som krävs och att det skulle underlätta för församlingarna om detta tydliggjordes. Vi menar att motionen borde bifallas.

Louise Callenberg, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Inga-Lill Röhr, Solveig Oskarsson

Särskild mening

Undertecknade ersättare från Socialdemokraterna reserverar oss mot utskottets beslut att föreslå att motion 2025:100 ska avslås. Vi menar att det finns uppenbara problem för kyrkoherdar att veta vilka styrande dokument som krävs och att det skulle underlätta för församlingarna om detta tydliggjordes. Vi menar att motionen borde bifallas.

Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:11**

Motverka sammanläggningar av församlingar

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar organisationsutskottet motion 2025:95 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska verka för att motverka sammanläggningar av församlingar. Utskottet konstaterar att beslutskompetensen för frågor om församlingsindelning ligger hos församlingar, pastorat och stift. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2025:95 avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:95.

Motionens förslag

**Motion 2025:95 av Anders Skogberg m.fl. Motverka
sammanslagningen av församlingar**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att motverka ytterligare sammanslagningar av församlingar.

Bakgrund

Gällande regelverk

Enligt 4 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan utgör församlingarna Svenska kyrkans lokala enheter. I och med relationsändringen mellan Svenska kyrkan och staten år 2000 blev frågor om församlingsindelningen en inomkyrklig angelägenhet. Utgångspunkten för de nya inomkyrkliga bestämmelserna var att på sikt skapa en för Svenska kyrkan mer ändamålsenlig struktur (SKU 1998:4 s. 197).

Reglerna infördes i 37 kap. kyrkoordningen. Enligt 37 kap. 3 § kyrkoordningen måste en församling ha regelbundet gudstjänstliv, minst ett invigt kyrkorum och en fungerande lokal organisation med förtroendevalda. Om en församling inte längre uppfyller kraven enligt 37 kap. får stiftsstyrelsen, efter samråd, besluta om sammanläggning eller annan ändring av indelningen enligt 37 kap. 5 § kyrkoordningen. När flera församlingar i samma pastorat vill gå samman beslutar stiftsstyrelsen 37 kap. 6 § kyrkoordningen, om inte annat följer av 7 a–7 b §§.

Beslut om sammanläggning omfattas inte av statlig förvaltningsrättslig prövning, utan är en del av kyrkans egen rättsordning. Däremot prövar Överklagandenämnden

endast de beslutstyper som uttryckligen får överklagas enligt kyrkoordningen, 58 kap. 1 §. Beslut om indelningsändringar enligt 37 kap. omfattas inte av bestämmelserna om överklagande. Ett beslut om sammanläggning som fattats i behörig ordning blir därmed gällande inom kyrkans organisation, 16 kap. 1 § och 37 kap. 5–6 §§.

Enligt 6 § lagen om Svenska kyrkan får kyrkomötet inte fatta beslut i enskilda ärenden som faller under församlingars eller stifts självbestämmande, den så kallade subsidiaritetsprincipen. Att besluta om en viss sammanläggningslagning ligger alltså utanför kyrkomötets kompetens. Däremot skulle kyrkomötet, genom ändringar i kyrkoordningen, kunna reglera förutsättningarna för indelningsändringar, eller genom uppdrag till kyrkostyrelsen påverka hur strukturarbetet inriktas.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om strukturförändringar i Svenska kyrkan har behandlats vid kyrkomötet under ett större antal tillfällen.

I början av 2011 överlämnade Strukturutredningen sitt betänkande *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) till kyrkostyrelsen. Utredningen innehöll en redogörelse för Svenska kyrkans lokala organisation och senare strukturförändringar. Med utgångspunkt i betänkandet och remissarbetet lade kyrkostyrelsen fram skrivelsen Strukturfrågor (KsSkr 2012:5). Kyrkostyrelsens förslag innebar en ny struktur med bland annat större pastorat och införandet av församlingsråd i flerförsamlingspastorat. Kyrkomötet beslutade i enlighet med förslagen, som trädde i kraft den 1 januari 2014.

Under kyrkomötet samma år som strukturreformen trädde i kraft väcktes motion 2014:103. Motionen efterlyste åtgärder för att stärka församlingarna med målet att undvika nedläggning. Kyrkomötet delade motionärens oro och biföll delvis motionens intentioner, och kyrkostyrelsen fick i uppdrag att vidta åtgärder för att främja utveckling i församlingarna.

År 2015 tog kyrkomötet emot flera motioner som på olika sätt berörde behovet av att utvärdera den genomförda strukturreformen. Kyrkomötet avlog samtliga motionsyrkanden, men gav Kyrkostyrelsen i uppdrag att inleda ett arbete för att fortlöpande följa strukturreformens utveckling, något som bland annat gjordes genom kyrkostyrelsens årsredovisning för 2015 (KsSkr 2016:2, bilaga 2).

Under våren 2016 genomfördes en genomgång av befintliga data och pågående forskningsprojekt rörande församlingsstruktur. Bland annat studerades utvärderingar som vissa stift redan låtit utföra efter genomförda indelningsändringar. Kyrkokansliets statistik- och analysavdelning började även inkludera frågor om strukturförändringar i sin årliga enkätundersökning Kyrkbussen. En analys publicerades i rapporten *Nyckeln till Svenska kyrkan 2017*. Organisationsutskottet noterade i sitt betänkande Strukturfrågor (O 2017:5) att denna typ av löpande uppföljning är en lämplig metod för att över tid utvärdera konsekvenserna av strukturreformen.

Följande år mottog kyrkomötet motion 2016:21 som åter krävde en utvärdering av strukturreformens utfall. Även vid kyrkomötet 2018 väcktes liknande förslag genom motion 2018:36 och motion 2018:78 som båda begärde en bred utvärdering av den genomförda strukturreformen och dess konsekvenser på församlingsnivå. Kyrkomötet avlog motionerna men markerade i besluten att den pågående analysen av strukturförändringarna skulle fortgå.

Parallellt med kyrkomötets egna uppföljningsbeslut har flera stift tagit initiativ till att utvärdera strukturförändringar. Under 2018 genomförde Uppsala, Luleå och Härnösands stift i samverkan med kyrkokansliet en gemensam processutvärdering av

indelningsändringar genomförda åren 2013–2018. Resultaten av denna studie presenterades för kyrkostyrelsen i februari 2019 och publicerades i en rapport (*Processutvärdering – Indelningsändringar i Härnösands, Luleå och Uppsala stift 2013–2018*).

Vid kyrkomötet 2022 behandlades motion 2022:62 som föreslog stiftsvisa utvärderingar av genomförda församlingssammanläggningar. Motionären ifrågasatte om förväntade effektivitetsvinster uppnåts. Organisationsutskottet avstyrkte motionen (O 2022:09) med motiveringen att ansvaret för lokal struktur och dess uppföljning redan åvilar stiftet samt att tidigare stiftsinitiativ och den nationella uppföljningen bör ge underlag för analys. Kyrkomötet gick på utskottets linje.

Vid kyrkomötet 2023 fick kyrkostyrelsen i uppdrag att följa upp hur församlingens rådens arbete påverkas av de genomförda strukturförändringarna. Inför kyrkomötet 2024 redovisades det pågående projektet i KsSkr 2024:3. Frågor om uppdrag och beslutsmandat integreras i den interna undersökningen ”Kyrkbussen”. Resultaten analyseras, redovisas löpande och slutrapporteras till kyrkomötet 2026. Uppföljningen förväntas ge kyrkomötet underlag för framtida beslut. Ärendet är ännu inte slutbehandlat.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:95.

Utskottet konstaterar att syftet med motionen är att kyrkostyrelsen ska motverka ytterligare sammanläggningar av församlingar. Av regleringen i kyrkoordningen framgår att det inte är kyrkomötet eller kyrkostyrelsen som ansvarar för församlingsindelningen, utan att ansvaret för detta ligger hos församlingar, pastorat och stift. Enbart på denna grund anser utskottet att motionen ska avslås.

Utskottet vill därutöver framhålla att sammanläggningar i vissa fall kan vara ett sätt att säkra gudstjänstlivet och församlingens arbete. Ett generellt avståndstagande skulle därför kunna motverka de lokala lösningar som behövs i enskilda fall.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Olivia Åman, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Funemark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:12**

Nämnder i stiftet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2025:102 i vilken föreslås att möjligheten att utse nämnder på stiftsnivån ska tas bort. Utskottet menar att det är viktigt att stiftsfullmäktige har kvar rådigheten över hur stiftets förvaltning och verkställighet ska organiseras och ser inga starka skäl för att minska stiftsfullmäktiges handlingsutrymme på det sätt som skulle bli konsekvensen av ett bifall till motionen. Mot bakgrund härav föreslår utskottet att motionen ska avslås. Till motionen finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2025:102.

Motionens förslag

Motion 2025:102 av Peter Lundborg m.fl., Nämnder i stiftet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att andra meningen i 6 kap. 7 § utgår, samt att övriga bestämmelser i kyrkoordningen som berörs av denna ändring justeras.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2025:102 i Ln 2025:3y, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2025:102 i Kn 2025:32y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Gällande ordning

Av 6 kap 7 § kyrkoordningen framgår att det i varje stift ska finnas en stiftsstyrelse som svarar för förvaltningen och verkställigheten i stiftet men också att det vid sidan av stiftsstyrelsen kan finnas nämnder som ansvarar för särskilda frågor. Föreskriften

i 26 kap. 1 § kyrkolagen (1992:300) om att det obligatoriskt skulle finnas en nämnd för att ansvara för egendomsfrågor togs inte med i kyrkoordningen.

Det är, enligt 7 kap. 1 § kyrkoordningen stiftsfullmäktige som beslutar om att inrätta nämnder. Av 7 kap. 2 § framgår att stiftsfullmäktige får uppdra åt stiftsstyrelsen eller en nämnd att i fullmäktiges ställa fatta beslut i vissa grupper av ärenden, dock inte beslut som avser mål och riktlinjer för verksamheten i stiftet.

Stiftsstyrelsen ska, enligt 7 kap. 8 §, ha tillsyn över nämndernas verksamhet ifall sådana har inrättats i stiftet.

Av 7 kap. 9 § framgår att stiftsstyrelsen ska ha hand om den ekonomiska förvaltningen och förvalta stiftets egendom om detta inte har uppdragits åt någon annan samt verkställa stiftsfullmäktiges beslut om detta inte har uppdragits åt någon annan. I en del stift har fullmäktige uppdragit åt en särskild egendomsnämnd att ansvara för egendomsförvaltningen medan stiftsstyrelsen i andra stift i stället har inrättat ett särskilt utskott för att handha dessa frågor. Formellt innebär det att revision och stiftsfullmäktiges beslut om ansvarsfrihet i de fall det finns en egendomsnämnd kommer att rikta sig mot nämnden medan revisionen och beslutet i stället riktar sig mot stiftsstyrelsen i de fall någon nämnd inte inrättats. Informellt medför det bland annat att de stift som inrättat egendomsnämnder sänder förtroendevalda representanter från dessa till de årliga samråd rörande förvaltningen av prästlönetillgångarna som kyrkostyrelsen kallar förvaltarna till, medan de stift som inte har någon egendomsnämnd representeras av ledamöter i stiftsstyrelsen eller något utskott under denna.

Strukturutredningen

Med bifall till motion 2007:49 och med anledning av motion 2007:65 beslutade 2007 års kyrkomöte på förslag av organisationsutskottet (O 2007:7) att uppdra åt kyrkostyrelsen ”att tillsätta en utredning med syfte att förenkla och förtydliga kyrkans lokala nivå: pastoralt, administrativt och ekonomiskt”.

Kyrkostyrelsen tillsatte, mot bakgrund av kyrkomötesbeslutet, i mars 2008 den utredning som senare skulle ta sig namnet Strukturutredningen. Av utredningsdirektiven framgick bland annat att utredningsarbetet skulle bedrivas förutsättningslöst och syfta till att skapa bästa möjliga organisatoriska förutsättningar för församlingarna att fullgöra sin grundläggande uppgift. En fungerande lokal gemenskap skulle härvid förenas med en rationell förvaltning.

Bland de förslag som utredningen presenterade i sitt slutbetänkande Närhet och samverkan (SKU 2008:2) fanns förslaget att det på den lokala nivån inte längre skulle finnas några andra nämnder än valnämnder. Beträffande stiftet föreslog dock utredningen att möjligheten för stiftsfullmäktige att inrätta särskilda nämnder skulle finnas kvar.

Kyrkostyrelsen följde i sin skrivelse Strukturfrågor (KsSkr 2012:5) till kyrkomötet 2012 utredningens förslag när det gällde förslaget att det inte längre skulle finnas andra nämnder än valnämnden på lokal nivå. Kyrkostyrelsen framhöll att en viktig utgångspunkt för Strukturutredningen hade varit att den lokala nivån borde vara utformad så att ansvars- och kompetensfördelningen blir så tydlig som möjligt. Kyrkostyrelsen ansåg att det med utredningens förslag rörande avskaffande av självständiga nämnder skapades tydlighet i och med att kyrkorådet skulle få axla hela styrelseansvaret. Däremot framhöll kyrkostyrelsen att kyrkorådet även fortsättningsvis kunde tillsätta utskott utifrån egen bedömning. Ett antal remissinstanser hade anfört att det behövdes en egen nämnd för begravningsverksamheten eftersom den verksamheten skiljer sig från en församlings eller ett pastorats andra uppgifter i det

att det är ett statligt uppdrag och innebär vissa myndighetsuppgifter. Kyrkostyrelsen menade dock, i likhet med utredningen, att det inte var nödvändigt med en särskild nämnd för detta ändamål men att det kunde finnas goda skäl att utse några personer att arbeta särskilt med sådana frågor. Det fick i så fall ske genom att kyrkorådet tillsatte ett särskilt utskott. Styrelsen framhöll härvid också att man i ett utskott kunde ha friare kriterier för ledamöterna då valbarhetsvillkoren inte gäller (jfr. 33 kap. 1 och 8 §§ kyrkoordningen).

Även organisationsutskottet noterade i sitt betänkande över kyrkostyrelsens förslag i skrivelsen Strukturfrågor (2012:2) att kyrkoordningen gav möjligheter för de kyrkoråd som så önskar att uppdra till utskott och andra organ att bereda ärenden samt delegera beslutsrätt till sådana utskott/organ. Med denna notering konstaterade utskottet att kyrkostyrelsen hade välgrundade motiv att inte tillåta andra nämnder än valnämnd på lokal nivå. Utskottet föreslog därför kyrkomötet att bifalla kyrkostyrelsens förslag om nämnder på den lokala nivån vilket också blev kyrkomötets beslut.

Kyrkostyrelsen följde också utredningens förslag att det fortfarande skulle vara möjligt att inrätta nämnder på stiftsnivån men valde att i stället behandla den frågan i sin skrivelse Ändringar i kyrkoordningen (KsSkr 2012:3) då den inte hörde ihop med den lokala nivåns organisation. I stället kommenterade kyrkostyrelsen utredningens förslag om nämnder på stiftsnivån i samband med ett förslag i skrivelsen Ändringar i kyrkoordningen som handlade om att avskaffa nämnderna för samordning, planering och utveckling på den nationella nivån¹. Kyrkostyrelsen konstaterade i skrivelsen att närmare 80 procent av remissinstanserna i remissförfarandet av Strukturutredningens betänkande ansett att stiftsfullmäktige skulle ha kvar möjligheten att inrätta nämnder på stiftsnivån. Med hänvisning härtill hade kyrkostyrelsen valt att inte lägga fram något förslag om att avskaffa nämnderna på stiftsnivån.

Organisationsutskottet berörde i sitt betänkande över skrivelsen inte det kyrkostyrelsen anført om nämnderna på stiftsnivån.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet avslår motion 2025:102.

Som framgår av bakgrundsbeskrivningen ansåg närmare 80 procent av remissinstanserna i remissförfarandet av Strukturutredningens betänkande att stiftsfullmäktige skulle ha kvar möjligheten att inrätta nämnder på stiftsnivån. Även om detta betänkande remitterades redan 2011/12 har, enligt utskottets mening, inte förhållandena när det gäller styrning och ledning av stiftet förändrats på något avgörande sätt sedan dess. Utskottet ser därför inga starka skäl att minska stiftsfullmäktiges handlingsutrymme på det sätt som skulle bli konsekvensen av ett bifall till motionen. Utskottet menar att det är viktigt att stiftsfullmäktige har kvar rådigheten över hur stiftets förvaltning och verkställighet ska organiseras. Mot bakgrund av det anförda ska motionen avslås.

¹ Fram till den 31 december 2013 fanns det på den nationella nivån två självständiga nämnder för samordning, planering och utveckling; Nämnden för internationell mission och diakoni som redan tidigare hade ersatt de två nämnderna för Svenska kyrkans mission och för internationell diakoni/Lutherhjälpen samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur som hade ersatt den tidigare Nämnden för kyrkolivets utveckling. Fram till den 31 december 2011 hade det också funnits en nämnd för Svenska kyrkan i utlandet men den hade då ersatts av ett råd för Svenska kyrkan i utlandet.

Uppsala den 2 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Fredrik Nilsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Fungmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag att avslå motion 2025:102 till förmån för bifall till motionen.

Victor Ramström

Särskild mening

Vi menar att utskottet borde ha bifallt motion 102.

Peter Lundborg, Johanna Öhman, Biskop Marika Markovits

Demokrati och styrelseskick i Svenska kyrkan

Läronämndens yttrande över motionerna 2025:3 och 2025:102

I sitt yttrande Ln 2001:5y konstaterar nämnden:

Frågorna kring demokrati och styrelseskick i Svenska kyrkan är relaterade till kyrkans självförståelse och behöver därför kontinuerligt bearbetas. En grundlig teologisk analys – där vår kyrkas lutherska arv och folkkyrkotradition beaktas – är angelägen. Det är också viktigt att ta del av och utnyttja de utredningar och reflektioner kring demokratifrågorna som finns i det svenska samhället. Vidare finns behov att lära av en internationell utblick över hur man funnit former för kyrkomedlemmarnas delaktighet i andra kyrkor.

Läronämnden hänvisar även till yttrande Ln 2014:9y där det konstateras:

Identiteten värnas genom att kyrkans förkunnelse med Kristus i centrum, i ord och handling bevarar traditionen genom att aktualisera, tolka och tillämpa den i varje ny tid. Det finns ett nödvändigt samband mellan tradition och förnyelse. Att detta samband vidmakthålls värnas av kyrkan som gemenskap.

Kyrkan är, som det anges i den augsburgska bekännelsen (VII), den gemenskap i vilken evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Detta innebär att vi, på dopets grund, har ett gemensamt ansvar att stå fasta i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Vigningstjänsten och kyrkans tillsynsfunktioner har ett särskilt ansvar.

Det är läronämndens bedömning att motionernas förslag inte strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Uppsala den 28 augusti 2025

På läronämndens vägnar

Martin Modéus, ordförande

Jenny Ehnberg, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Martin Modéus, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Marika Markovits, biskop Ulrica Fritzson, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Teresia Boström, biskop Åsa Nyström, biskop Erik Eckerdal, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2025:32y

Nämnder i stiftet

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2025:102 Nämnder i stiftet

I motion 2025:102 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att andra meningen i 6 kap. 7 § utgår, samt att övriga bestämmelser i kyrkoordningen som berörs av denna ändring justeras. Som motivering till förslaget anges bland annat följande. Genom beslut av kyrkomötet 2011 och 2012 avskaffades alla organ av styrelsekaraktär vid sidan av kyrkostyrelsen på nationell nivå och av kyrkorådet på lokal nivå. De enda nämnder som idag finns är nämnder för speciella uppgifter, valnämnden på lokal nivå och ansvarsnämnden för biskopar, valprövningsnämnden, överklagandenämnden och arvodesnämnden på nationell nivå samt läronämnden och kyrkorättsnämnden som bereder ärenden till kyrkomötet. På stiftsnivå är det fortfarande möjligt för stiftsfullmäktige att utse nämnder som ansvarar för uppgifter av styrelsekaraktär. Vanligast är att stiftsfullmäktige har delegerat förvaltning och verkställighet avseende stiftets prästlönetillgångar till en egendomsnämnd, vilket är fallet i sju av tretton stift. Anledningen till kyrkomötets beslut att på nationell nivå och lokal nivå avskaffa nämnder av styrelsekaraktär har varit en strävan efter en tydligare ansvarsfördelning. Denna tydlighet bör också införas på stiftsnivå.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att ett bifall till motionen innebär en specifik begäran om en ändring i 6 kap. 7 § kyrkoordningen. I yttrandena 2018:2y samt 2021:4y anförde kyrkorättsnämnden att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 29 augusti 2025

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Irja Claesson, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Margareta Andersson, Mattias Benke, Margareta Nisser-Larsson, Mats Törnered och biskop Susanne Rappman.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:13**

**Verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans
valprovsningsnämnd**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. Organisationsutskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Bakgrund

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd är enligt 10 kap. 9 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen, vilket innebär att kyrkomötet och andra rikskyrkliga organ inte får lägga sig i hur nämnden hanterar enskilda ärenden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av valprovsningsnämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen. Någon granskning av hur valprovsningsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I 4 kap. 7 § tredje stycket kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om arbetsordning för kyrkomötet anges att organisationsutskottet bereder till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Nämndens verksamhetsberättelse

Valprovsningsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Särskilt när det gäller beslut som föregår ett val och har betydelse för detta är det viktigt att besluten fattas snabbt så att eventuella ändringar av de överklagade besluten kan verkställas.

Under året har något överklagande inte kommit in till Valprovsningsnämnden. Däremot har nämnden bjudits in att lämna synpunkter på ett betänkande och sju promemorior. Valprovsningsnämnden avstod från att yttra sig i samtliga fall. Anledningen till det var att de remitterade frågorna inte avsåg beslutsfattandet i nämnden eller rörde nämndens verksamhet. Vidare har nämnden fattat beslut om en ny arbetsordning (VN

2024–4) och en verksamhetsberättelse för 2023 (VN 2024-6). Ändringen av arbetsordningen var framför allt föranledd av den nya bestämmelsen i 15 kap. 4 a § kyrkoordningen om deltagande på distans. Samtidigt genomförde nämnden en språklig modernisering av arbetsordningen.

Valprövningsnämnden har redan tidigare år noterat att antalet överklagade beslut har minskat något, särskilt i samband med val. Den bedömningen får anses kvarstå även under år 2024, som inte var ett valår.

Valprövningsnämnden har inte några förslag eller synpunkter att föra fram när det gäller ett eventuellt behov av översyn av bland annat bestämmelserna i kyrkoordningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans valprövningsnämnd till handlingarna.

Avsikten med verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Valprövningsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att utföra sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att värdera hur nämndens verksamhet bedrivs. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån verksamhetsberättelsen. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Uppsala den 1 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Olivia Åman, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Solveig Oskarsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Fungmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2025:14**

**Verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans
arvodesnämnd**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans arvodesnämnd. Organisationsutskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans arvodesnämnd till handlingarna.

Bakgrund

Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån (Arvodesnämnden) är enligt 10 kap. 11 § kyrkoordningen ett särskilt organ som ska fastställa arvoden för och ersättningar till kyrkomötets ledamöter samt för ledamöter och ersättare i organ som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Arvodesnämnden ska dock inte fastställa arvoden för och ersättningar till arvodesnämndens egna ledamöter.

Nämndens verksamhetsberättelse

Under 2024 har nämnden sammanträtt tre gånger. Utöver nämndens egna sammanträden har överläggningar förts med kyrkomötets presidium respektive kyrkomötets gruppledare. Sammanträdena ägde rum den 28 februari, 8 maj och 25 juli. Överläggningen med kyrkomötets presidium ägde rum den 16 augusti och överläggningen med kyrkomötets gruppledare ägde rum under kyrkomötets andra session, den 19 november. Den huvudsakliga fråga som har hanterats under året har varit arvodesnämndens beslut kring arvoden och ersättningar till förtroendevalda mandatperioden 2026–2029. Själva beslutet fattades under nämndens sammanträde den 20 januari 2025.

Arvodesnämnden har under året tagit fram ett beslut gällande de arvoden och ersättningar som ska gälla för mandatperioden 2026–2029. Utgångspunkten har varit den nationella nivåns behov av ansvarstagande, ärendekomfattning i det aktuella organet, periodicitet i verksamheten, krav på tillgänglighet och föreskriven specialistkompetens. I syfte att harmonisera den nationella nivåns arvodes- och ersättningsregler med det nya lönesystem som Svenska kyrkan just nu implementerar har arvodesnämnden beslutat att övergå från prisbasbelopp (PBB) till inkomstbasbelopp (IBB) som uträkningsgrund för arvoden och ersättningar. Eftersom inkomstbasbeloppet är betydligt högre än prisbasbeloppet har arvodesnämnden valt att sänka de procentsatser utifrån

vilka arvoden och ersättningar beräknas i syfte att upprätthålla ungefär samma nivå på arvoden och ersättningar som tidigare har gällt i nominella termer. I de fall där procentsatsen, efter att ha räknats om för att innebära samma nominella nivå vid byte av basbelopp, har landat i en ojämn procentsats har nämnden beslutat att avrunda procentsatserna uppåt.

Nämnden konstaterar att de ersättningsnivåer som har varit gällande under innevarande mandatperiod har fungerat väl. Efter överläggningar med förtroendevalda från olika delar av den nationella nivåns organisation har inga skäl att genomföra några större förändringar framkommit, förutom vad gäller uträkningsgrunden. När nivåerna på arvoden och ersättningar har justerats till att vara baserade på inkomstbasbeloppet snarare än prisbasbeloppet har nämndens utgångspunkt alltså varit att de nya nivåerna ungefär ska motsvara de som tidigare gällt. Nämnden konstaterar samtidigt att arvodesnivåerna på den nationella nivån inte är höga i relation till motsvarande organisationer. Mot bakgrund av detta har nämnden avrundat de nominella beloppen uppåt snarare än nedåt i de fall avrundning krävts. Vidare har nämnden utgått från principen att årsarvodet för vice ordförande i ett organ ska motsvara halva det årsarvode som tillfaller organets ordförande, utom i de fall där arbetsfördelningen är sådan att en sådan princip är uppenbart olämplig.

Arvodesnämnden ser för närvarande inte behov av ändringar i kyrkoordningen eller ersättningsstadgan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2024 för Svenska kyrkans arvodesnämnd till handlingarna.

Avsikten med verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Arvodesnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att utföra sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller utskottet att värdera hur nämndens verksamhet bedrivs. Utskottet har inte heller i övrigt funnit skäl att ta upp någon särskild fråga utifrån verksamhetsberättelsen. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Den 1 oktober 2025

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Olivia Åman, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Solveig Oskarsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Victor Ramström, Anna-Karin Andersson, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roberth Krantz, Sebastian Ekeröth Clausson, Johanna Öhman, Roger Larsson, Peter Lundborg, Eva-Lena Fungmark, Eva-Karin Torhem Arnell, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson, Ann-Marie Strömberg, Nils Jernqvist, Stefan Aro och Helena Björkman.

Biskop Marika Markovits har deltagit i utskottets överläggningar.